

Z A P I S N I K

II. zasedanja Skupščine Mestnega ljudskega odbora za okrožno mesto Ljubljana, ki se je vršila dne 5. januarja 1946 ob 9. uri zjutraj v Frančiškanski dvorani.

Tov. predsednik Albrecht Fran otvori skupščino s sledečim nagovorom:

Conjeni gosti, tovariši odposlanci, tovariši in tovarišice! Otvorjam II. zasedanje Mestne ljudske skupščine okrožnega mesta Ljubljane. Iz priloženih vabil ste razvideli program, ki smo ga določili za današnje zasedanje.

Naša naloga, tovariši in tovarišice je, da Mestna ljudska skupščina poda račun o svojem dosedanjem delu in da razvije načrt za bližnjo bodočnost. Ko smo pred 5 meseci kot izvoljeni odposlanci mesta Ljubljane prevzeli svoja mesta v Izvršnem odboru, smo se zavedali, da prevzemamo težke naloge. Te težke naloge so se na žalost marsikdaj izkazale za težavnejše, nego smo si mogli predstavljati. Težavnejše zato, ker so nam bile na razpolago omejene možnosti, to se pravi razmere zaradi končane vojne, zaradi pomanjkanja transportnih sredstev in podobno, zaradi nedostatka sredstev, nedostatka materiala in zaradi preustvaritve vsega dosedanjega administrativnega aparata. Zato nogoče uspehi našega dela danes niso še tako vidni, kakor se utegnejo pokazati v prihodnjih mesecih.

Conjeno goste in tovariše odposlance prosim, da sledijo poročilom in izvajanjem naših referentov in koreferentov, da se živahno udeležujejo razprav, da predočno izrekajo svojo kritiko, da nam z nasveti, iniciativnimi pobudami in idejami nakažejo s svoje strani tudi ono pot, ki naj jo ubremo pri bodočem delu. Hvaležni vam bomo za to.

Predno preidemo na dnevni red je treba, da se izvrše še nekatere formalnosti. Potrebno je predvsem, da izvolimo verifikacijsko komisijo, ki naj overi mandate odposlancev, ugotovi njih število in sklepčnost pričujočega zasedanja. Prosim tovariše ali ima kdo kak predlog za verifikacijsko komisijo.

Tov. Trtnik predlaga v verifikacijsko komisijo:

dr. Škerl Franca, polutnik Slavko in Kresc Leopolda.

Tov. predsednik da predlog na glasovanje, ki se soglasno sprejme.

Ker dr. Škerl ni navzoč, se mesto njega predlaga tov. Merhar Staneta, kar se sprejme.

Verifikacijska komisija ugotavlja, da je od 63 vabljenih odposlancev navzočih 55, opravičeno odsotnih 7, samo tov. dr. Škerl se ni opravičil (prišel naknadno pozneje).

Tovariš predsednik ugotavlja, da je pričujoče zasedanje sklepčno.

Predno preide k delu pozdravi zastopnika Narodne vlade, njenega podpredsednika tov. dr. Breclj Larjana in zastopnika oddelka za izgradnjo ljudske oblasti tov. Kovač Staneta.

Kate pojasni tovarišem in tovarišicam, da je potrebno, da se zadosti vsem demokratičnim načelom naše ljudske oblasti, da se izvoli za to zasedanje delovno predsedstvo, ki bo prevzelo vodstvo današnjega zasedanja.

Tov. Kresc predlaga tov. Tuma Ostoja, dr. Plemlja in podpolkovnika Zlatnarja.

Tov. predsednik, da predlog na glasovanje, ki se sprejme. Izvoljeno tovariše naprosi, da zavzamejo mesta delovnega predsedstva.

Tov. Tuma Ostoja se zahvali za izkazano zaupanje ter predlaga, da se preide k delu.

Za zapisničarja imenuje tov. Šetnikarjevo, za overovatelja pa predlaga tov. dr. Borlija in Trčka. Predlog se soglasno sprejme.

Nato predloži od Izvršnega odbora predlagani delovni
red v odobritev in sicer:

- 1./ Poročilo o ustavi in ustavodajni skupščini
(poslanec Ustavodajne skupščine tov.dr.Lunaček Pavel)
- 2./ Citanje sklepov zadnjega zasedanja Skupščine
- 3./ Delovno poročilo tovarišev podpredsednika in referentov
- 4./ Pretresanje poročil
- 5./ Volitve tajnika Izvršnega odbora ILO
- 6./ Poročilo o delovanju Ljudskih sodišč in dopolnilne
volitve v Ljudska sodišča
- 7./ Slučajnosti
- 8./ Pozdravi in zaključek

Delovni red se soglasno sprejme ter se preide k prvi točki:

1./ POROČILO O USTAVI IN USTAVODAJNI SKUPŠČINI.

Tov.dr.Lunaček poroča:

Tovariši in tovarišice! Danes, ko se širom Jugoslavije govor
o ustavi, ko milijoni jugoslovanskih državljanov razpravljajo o osnutku
našega temeljnega zakona, je važno, da tudi mi zavzamemo stališče napra
ustavi. Pri tem bi se spomnili na predvolilno kampanjo, v kateri ljud
skim množicam ni bilo obljubljeno ničesar kakor trda zima. Pokazali pa
mo uspehe, ki so bili doseženi tekom 4 letne narodno osvobodilne borbe
in tekom mesecev po osvoboditvi. Med temi uspehi smo poudarjali osvobo
ditev naše dežele in ljudsko oblast, ki se je zgradila, enotnost vseh
delovnih ljudi, simpatije delovnega ljudstva vsega sveta, ki smo si jih
priborili s svojo junaško borbo, posebno še simpatije in prijateljstvo,
ki se je skovalo tekom borbe z narodi Sovjetske zveze in končno lahko
omenim kot največjega med uspehi tudi Jugoslovansko armado, ki se je iz
skromnih početkov razvila v mogočno silo, ki bo znala varovati pridobit
ve naše borbe. Ti uspehi predstavljajo obenem globoke, korenite spremem
be v našem socialno političnem položaju, v gospodarski strukturi naše
države. Tov.Kardelj je med temi spremembami predvsem podčrtal sledeče
pri: spremembe v odnosu ljudske državne oblasti, nadalje spremembo v
socialno-gospodarskem položaju, socialno-gospodarski strukturi naše dr
žave in nov odnos med narodi Jugoslavije.

Kot prva bistvena sprememba je torej nova oblast v naši dr
žavi, ki je danes z enim od prvih členov našega osnutka ustave začrta
na. Ta 1.člen pravi, da je oblast, da je oblast v rokah ljudstva. Seve
ra bi ostal ta 1.člen prazna fraza, če bi ne bila ljudska oblast resnič
no zgrajena, če bi ne bili podani organizacijski temelji za to novo
ljudsko oblast in sicer od krajevnih, okrajnih, okrožnih in mestnih lju
dskih odborov do skupščin federalnih republik in skupščine federativne
ljudske republike Jugoslavije. Mimo tega se je postavilo načelo enotno
sti oblasti. Vsa oblast - zakonodajna, izvršna in sodna je v rokah ljud
stva, z razliko med zapadnimi demokracijami, kjer je izvršna oblast v
rokah vladajočega razreda, medtem, ko je zakonodajna oblast saj formel
no v rokah ljudstva. Vendar je tudi v mnogih zapadnih demokracijah de
jansko vsa oblast v rokah finančnega kapitala, posebno pa se je to poka
zalo v državah, ki so začele uvajati fašistični red.

Druga bistvena sprememba se je pokazala v gospodarsko-soci
alni strukturi naše države. Večkrat je bilo že pisano v časopisih, da
imamo v naši državi tri sektorje gospodarstva in sicer: državni, zadruž
ni in privatno-kapitalistični sektor. Državni sektor je danes ljudski
sektor. Vse pridobitve državnega sektorja bodo šle v korist delovnega
ljudstva. Tudi zadružni sektor bo v zvezi z državnim sektorjem predstavl
jara garancijo, gospodarsko podlago, da bo oblast resnično lahko ostala v ro
kah delovnega ljudstva. Tudi privatno kapitalistični sektor je v gotovi
m pogledu omejen. Sicer je dana svoboda udejstvovanja, vendar je tudi pri
to kapitalistični sektor pod kontrolo države in je s tem podana možnost
da lahko ustvarimo splošni vsedržavni načrt gospodarstva. S tem bo pre
ročeno, da bi prišlo pri nas do takih kriz, ki jih imajo zapadne države.

Tretja bistvena sprememba, ki se je izvršila tekom narodno
osvobodilne borbe je nov odnos med jugoslovanskimi narodi. V ognju tež
kih borb so se narodi Jugoslavije sprijateljili, zavedajo se, da edino
tesna skupnost, tesna povezanost lahko ustvari boljše pogoje za narode

Jugoslavije. Z zakonom, z ustavo je zagarantirano vsaki posamezni republiki, da bo v okviru temeljnega zakona lahko po svoje uredila svoje interne zadeve. Na drugi strani pa je z zakonom zagotovljeno, da bodo posebni gospodarski načrti zgrajeni iz vidika vsedržavnih interesov.

To so tovariši in tovarišice, bistvene tri spremembe, ki so se izvršile tekom narodno-osvobodilne borbe in ki so z ustavo zasigurane, da se bodo v resnici izvajale. S tem seveda ni rečeno, da nima ustava nikake ustvarjalne sile, da nima nikake perspektive, ravno nasprotno s tem temeljnim zakonom bo zasigurano narodu Jugoslavije, da bodo imeli tudi pravno podlago za uresničenje in za ohranitev teh sprememb.

Mimo omenjenih bistvenih sprememb so v temeljnem zakonu o usvi postavljeni še različni drugi principi. Na kratko bi naštel nekatere: to je ločitev cerkve od države. S tem je zasigurana cerkvi možnost svojega udejstvovanja, ravno tako vsem državljanom svoboda vesti in veroizpovedi. Nadalje je zasigurano, da se ne bo družina izkoriščalo v proti javne namene. Tako važna ustanova kot je družina mora biti pod nadzorstvom države. Ustava predvideva nadalje kak položaj bo imelo naše sodstvo v naši državi. Sodniki so voljeni na demokratičen način in imajo vso možnost popolnoma svobodnega udejstvovanja. Ravno tako je z državnim tožilstvom.

To so tovariši in tovarišice osnovne točke naše ustave. V debati bodo gotovo tovariši razpravljali še o drugih spremembah oziroma o drugih temeljih naše ustave in prosim tovariše, da se živahno udeležijo diskusije.

Tov. Kardelj je v svojem radio govoru poudaril, da smo lahko ponosni na to našo ustavo, ki je prva v Evropi, ki resnično zastopa interese širokih ljudskih množic, kajti mi vemo, da je naša demokracija resnično ljudska demokracija. Na različnih sestankih se radi spomnimo na izjavo znamenitega francoskega pisatelja, ki je karakteriziral zapadne demokracije na sledeč način: pravi, da v zapadni demokraciji ima vsi pravico spati pod mostom, samo s to razliko, da nekateri morajo, ker nimajo stanovanja, drugim pa ni treba. S tem bi tovariši in tovarišice kral svoj kratek referat in prosim, da se udeležite diskusije.

Tov. Tuma Ostoj se zahvali tov. dr. Lunačku za njegova izvajanja, ter prosi odposlance, da zavzamejo svoje stališče k podanemu referatu; zlasti tovariši s terenov, ki so prisostvovali nazovnim sestankom, so gotovo dobili impulze ali pa vsaj lahko tolmačijo voljo ljudstva, ki je bila izražena na teh sestankih.

Tov. Krpan sporoča željo četrte Viške, da naj bi bilo šolanje na srednjih šolah ter na univerzi brezplačno.

K temu pripomni tov. Tuma Ostoj, da se je na Taboru, katerega zastopa, tudi o tem govorilo, ampak so prišli do zaključka, da bi imel ravno privatni sektor, ako bi bilo šolanje brezplačno za vse, dvojni dobiček in sicer: 1./ grotna sredstva po privatni inicijativi, 2./ pa še podporo od države pri studiju. To pa ne bi bilo v duhu ustave, da bi se razred konolidizirali.

Tov. Jamnik iz četrte Viške poroča, da se opaža na terenu, da imajo reakcionarji širijo med ljudstvom nasani misli, češ, da se vrača naša deželo sistemu centralizacije. Proti temu se bo treba boriti. Z ustavo, ki smo jo sprejeli, je v vsaki federaciji zagarantirana ljudskim masam svobodna volja. Vsaka federacija ima svojo upravno, politično in gospodarsko samostojnost. Poleg tega pa je glavni steber v Jugoslaviji delavec in delavska enotnost tako močna, da je podana garancija, da se nikdar več ne bo vrnila centralistična predaprilska Jugoslavija. Kljub temu, da je bila Jugoslavija v narodno osvobodilni borbi uničena, je produkt delavcev danes velik in se ta produkt razdeljuje v tiste kraje federacij, kjer so najbolj trpeli za časa narodno-osvobodilnih bojev. To je druga važna točka, ki pošija te tedenčne vesti reakcijo. Tretja najbolj važna točka je, enotnost, bratstvo in sožitje jugoslovanskih narodov, ki se alčiji najbolj odločno zadanja udarec.

Sporoča tudi, da ljudstvo na terenu zahteva, da se najbolj ostro postopa proti reakcionarjem, ter naj se najstrožje kaznuje one, ki skušajo izpodkopati našo ljudsko oblast.

Tov.dr. Borli iz liške poroča, da jo imel dva sestanaka z dvema
ljudstvi, ki jih zastopa in vodi. Izjavlja, da ljudstvo z navdušenjem in
zumevanjem sprejema ustavo ter priznava vse njene odlike in vrline. K
katerim členom ustave so imeli pripombe, tako n.pr. k čl.13, ki govo-
ri, da narodne manjšine v naši državi uživajo vse pravice in zaščito svo-
ga kulturnega razvoja in svobodne uporabe jezika. Izrekli so pomislek,
da bodo tudi druge države event. našim manjšinam priznalo enake pravice.
Lje so izrazili tudi željo, naj bi država poskrbela za zdravnike, ki
bili plačani od države in ki bi reveže tudi brezplačno zdravili. Zla-
sti iz preteklih časov je znano, da so ljudje na dočeli umirali, ker ni-
mogli plačati zdravnika.

K čl.13, ki pravi, da bo vera ločena od države, ljudje vpra-
šajo kako bo to pouk verouka. Želijo, da se verouk poučuje v držav-
nih šolah, ker pouk verouka v cerkvi ali zakristiji bi se izkazal kot
mogoč, v šoli pa ima država itak kontrolo nad poukom.

V splošnem pa so ljudje zelo poučeni o ustavi.

K čl.ustave, ki predvideva ločitev cerkve od države pripomni
v.inž. Stupica Bojan:

Cerkev je bila po svojih višjih predstavnikih zmerom tako
robovna, da si je rimo državne oblasti priborila politične privilegi-
je, s katerimi je obvladovala množice in dušila njih pravo razpoloženje.
Čelo nedeljivosti ljudske oblasti pa nam vleva, da ne more biti nobe-
druge oblasti razen ljudske, razen naše oblasti. Vera je zadeva verni-
kov in je sama v sobi zaključena zadeva. Vsi verniki so člani ljudske
skupnosti in imajo političen program izven vere. Niso pa vsi člani ljud-
ske skupnosti tudi verniki. Zato moramo ločiti cerkev od države in cer-
kev od šole. Na jasnem si moramo biti, da ta zahteva ni od danes. Saj
govorijo ustava predvsem tiste davne zahteve ljudstva, ki so se rodile iz
pora proti razmeram v prejšnji Jugoslaviji in zahteve, ki jih je rodi-
la borba proti fašizmu.

Ločitev cerkve od države po naši ustavi ne pomeni konec vero-
povedi, pač pa konec klerikalizma tako pravoslavnih kot katoliških,
in muslimanskih. Zmerom so se namreč protiljudske sile zbirale pri nas
predvsem v tistem političnem taboru, ki je izrabljajoč vero množic koval
njegov mrabni in reakcionarni politični program. Najostrejšje oblike tega
programa smo videli med borbo proti okupatorju, ko je njihovo časopisje
in organizacije odkrito nastopile v oboroženo borbo proti ljudstvu in
izrabljajoč vero zapovedalo denuncirati in ubijati.

Vsaka vas naj ima cerkev, vsak cerkev župnika, ki naj sleher
dan bere mašo in sleherno nedeljo pridiga. Čisto nemogoče pa je po
menju ljudstva, da bi bile cerkve agitacijske dvorane, da bi bila nede-
la popoldne s pridigo političen sestanek tiste stranke, ki je podpira-
la fašizem, narodno izdajstvo, rodila Sv.Urha in bi bila danes glavna
pora reakcije. Marijine družbe in slične nasovne organizacije cerkve
lahko po menju ljudstva eksistirajo vse ~~do~~ dotlej, dokler izza njih
ne bo pogledala katoliška akcija, ki jo poznamo vse predbro po njenem
predstavniku Erlichu. Ljudstvo noče več državno privilegiranih veroizpo-
vedi, katerih predstavniki bi lahko svobodno posegali v oblast "a la"
prošek, Stopinac, Gavrilc, Rožman, temveč vero ljudstva, ki jo vodijo
ljudski duhovniki kot so bili in so n.pr. Vodnik, Slomšek, Gregorčič,
Kregar, Cankar, Lapret, Borli. Kako si ljudsko oblast in demokracijo
predstavljajo nekateri ostanki prejšnjega pojmovanja vloge cerkve v dr-
avi, nam pa nazorno kaže pastirsko pismo. Pastirskega pisma ni bilo,
so fašisti pregnali z Gorenjske in tatarske duhovnike in redovnice,
so zavedni Slovenci, med njimi mnogi verniki umirali, umirali na Rabu,
Buchwaldu, Japenovu. Danes pa, ko se bere slovenska maša po
slovenskih cerkvah, so nekateri slovenski reakcionarji v okviru
cerkve zagnali obtožbo o zatiranju cerkve. Za hrbtom cerkve se reakci-
onarji ne bodo skrivali. Cerkev je izključno le zadeva vernikov. Vero
vernikom, države in oblast ljudskim množicam.

K vprašanju separatizma in šovinizma pripomni tov.dr.Lunaček:

Resnično je, da se pojavljajo na nekaterih sestankih različne
prijazni in pomisleki kako bo, če bomo skupno z drugimi narodi, ki so ve-
liko bolj zaostali, morali čakati, da bodo prišli tudi oni na isto stop-
njo kot je naša. Vendar se mi zdi, da je veliko kratkovidnosti, omeje-
vanja ali zlonamerne propagande. Če upoštevamo koliko sovraštva je zase-
la protiljudska klika med jugoslovanskimi narodi, si težko danes pred-
stavljamo kako krvoprelitje in državljanska vojna bi bila, če ne bi us-
lo ljudskim množicam

pelo ljudskim množicam vsa ta sovražstva odstraniti in ravno nasprotno ustvariti trdno povezanost jugoslovanskih narodov in resnično bratstvo. Slovenski in hrvaški poslanci smo bili pozvani v Beogradu, da smo šli po Srbiji. Na naše izredno presenečenje in zadovoljnost smo ugotovili, da smo bili po vseh krajih Srbije pozdravljeni z izrednim navdušenjem. Prepričali smo se, da bratstvo in enotnost nista frazi, ampak da je to resničnost.

K čl.ustave, ki govori o dolžnostih vsakega državljana d dela pripomni tov.Verbič iz St.Vida:

Tovariši poslanci! Če hočemo, da bo naša država stvarno enkrat obnovljena iz ruševin moramo gledati, da bomo delavske množice poučili in jih pripravili, da bodo res aktivno delale za obnovo naše države. Treba je prikazati delavcem potrebe, v kakršnih pač živimo, potrebe, da mora delavec delati tudi akordno delo, treba je prikazati akordno delo kakršno je. V Jugoslaviji je imel od akordnega dela dobiček tovarnar-kapitalist, a danes ima od tega dela koristdržava-ljudstvo. S tem je treba prikazati našemu delavcu, da če bo v teh časih malo popeljal za delo, da se zgradi naša država, bo res užival tisto življenje, za katero se je boril 4 leta.

Tovariši poslanci! Treba je, da podpremo naše sindikate. Na terenu se večkrat čuje, da se čutijo delavci zapostavljeni. Naši sindikati so organizacija ter je naša dolžnost, da jo podpremo.

Istotako tovariši je potrebna povezava kmeta z delavcem. Stalno se opaža na naših tereh, da se kmet loči od delavca. Če hočemo naše gospodarstvo dvigniti, je treba, da se združita kmet in delavec. Kmetu je treba prikazati, da je danes tisti čas, ko mora kmet vse prijaviti in oddati državi. Kmetom, ki skrivajo svoj živež in ga prodajajo na črni borzi, je treba raztolmačiti in pojasniti njegovo dolžnost do države in potrebe, katere so danes v našem gospodarstvu. Če mu pa to ne pomaga, je naša dolžnost, da take kmete prijavimo in kaznujemo najstrožje. Saboterjev in špekulantov ne maramo in ne bomo trpeli. Isto tako je dolžnost nas vseh, da trdno primemo za delo, ne samo, da govorimo o delu.

K čl.13.ustave doda tov.Borštnar, da je jasno, da naša država ne gleda manjšin tako kot so jih gledale fašistične države. Na drugi strani pa naše ljudstvo zahteva, da se vse "Kulturbundovce", "Gestapovce", Nemce in sploh ljudi, ki so v Jugoslaviji pripravljali pota nemškemu fašizmu in ki so krivi toliko zločinov - izžene. Nikakor se ne bo trpelo nemških manjšin.

Tov.Gačnik: V ustavi je tudi čl., ki govori, da je služba v Jugoslovanski armadi čast in dolžnost za vsakega državljana, naravno-osvobodilna vojska in narodno-osvobodilno gibanje sta bila tista, kjer so vsa ljudstva Jugoslavije spontano odstranila vse medsebojne mržnje in skovala medsebojno bratstvo in duh stotisoč padlih borcev preveč vso ustavo in zahteva od vsega ljudstva Jugoslavije, da na vsakem koraku poudari enotnost, enakopravnost in bratstvo.

Glede centralizacije pripomni tov.Kopric, da je sicer potrebna v kolikor je v interesu splošne javnosti in če je splošnega vsejugoslovanskega značaja. Vsa ostala vprašanja glede posameznih republik bodo itak rešena potem raznih lokalnih zakonov, ki bodo obsegali želje posameznih federacij. O povrnitvi bivšega centralizma ni bojazni, ker je ljudska množica že toliko zgrajena, da bo pri sestavi raznih zakonov in odredb sodelovala na tak način kot je sodelovala glede ustave.

Stringja se z izvajanjem tov.dr.Borlija, da se zdravnike pritegne v državni sektor, da se s tem omogoči zdravljenje vsakomur, ki je potreben ter doda, da naj se zdravnikom po končani praksi omogoči še nadaljno izpopolnitev v medicinski znanosti.

Glede položaja Slovencev v državi in centralizma poudari tov.dr.Skula, da se moramo zavedati, da Slovenci v zgodovini še nismo imeli take oblasti, da bi se s svojimi močmi potegovali za naše manjšine na Primorskem in Koroškem, kakor tudi za ureditev vseh delovnih odnosov kmečkih in delavskih množic doma v domovini. Jasno je, da potrebujemo za izvajanje vseh teženj in interesov močne skupne države, česar pa ne smemo imenovati centralizem. Utrjevanje enotne jugoslovanske države koristi najbolj Slovincem samim, koristi primorskim in koroškim bratom, našim delovnim množicam na deželi in v mestu.

K vprašanju centralizma pojasni tov.dr.Lunaček, da imamo pri nas dvodolni sistem, ki je povdarek demokracije. Naš dvodolni siste

je popolnoma nekaj drugega kakor dvodolni sistem v zapadnih demokracijah, kjer predstavlja ta sistem ljudstvo, potem katerega si vladajoči razred zasigura nadoblast nad ljudstvom. Pri nas je skrajno demokratična ustava, kjer ima vsak narod možnost, da zastopa svoje interese, kajti vsak narod ne gleda na njegovo število (t.j. v osnutku ustave zasigurano) ima pravico voliti ~~enake~~ število poslancev. Vsak sklep, ki pade v skupščini Zveze, ga lahko v skupščini narodov ovržejo poslanci, če bi katerikoli sklep ne bil v interesu posameznih federalnih edinic.

Tov.dr. Pretnar se strinja z izvajanjem tov. Verbiča, da je nujno potrebno in pravilno, da sta kmet in delavec strnjena in to ne samo pri svojem delu, ampak tudi v socialnem zavarovanju. Tudi kmet mora biti socialno zavarovan za slučaj onemoglosti. Ustava daje sicer precej širok okvir, iz katerega bi bilo možno sklepati, da je tudi v tem pogledu v ustavi preskrbljeno, da bo družilo kmeta z delavcem tudi takrat, ko bo treba skrbeti za onemoglega človeka. Stavljen je bil tudi predlog, v kolikor ustava tega ne bi predvidevala, da je socialna skrb namenjena tudi kmetu.

Tov.dr. Škerl: Pri vseh debatah, posebno pri debatah, ki so bile na terenu imen vtis, da ljudje ne razlikujejo ustave. Pri ustavi ne gre za kodifikacijo, gre za registracijo. Večkrat je bilo povzeto, da je ustava registracija načel ozir. registracija stanja kakršno je sedaj. V nobenem primeru ni kodifikacija. Pod pojmom registracija je treba razlikovati stanje kakršno je. Predvideva še nadaljni razvoj. Če bo razvoj predvideval spremembo načel, je jasno, da bo ustava spreminjena. Iz tega kmeta moramo gledati na vse razmerje med federalnimi enotami in med centralno oblastjo, ki je registrirana v sedanji ustavi.

Tov.dr. Lunaček se strinja z izvajanjem tov.dr. Škerla, ki je pravilno povedal, da je ustava registracija sedanjega položaja v državi in zaradi tega bržčas tudi ne govori ustava o tem, da bi bila vsakemu državljanu zasigurana zdravniška pomoč. Prenatno to ni izvedljivo. Čin pa bo izvedljivo, bo pa verjetno to v ustavi tudi dopolnjeno.

Tov. Kumer poroča, da se je pri četrti ježica diskutiralo o ustavi. Vsi predgovorniki so prikazali to, kar se je pri četrti govorilo. Ostrejši kurz pa je ljudstvo zavzelo proti črni borzi in napačnemu ravljanju za šivilske karte.

S tem je bila diskusija zaključena.

Predsednik tov. Albrecht Fran prečita resolucijo, ki naj bi jo sprejela mestna ljudska skupščina in sicer:

Ustavodajni skupščini F L R J v Beogradu. Mestna ljudska skupščina obkrožnega mesta Ljubljane je na svojem II. zasedanju dne 5. januarja 1946 živahno razpravljala tudi o osnutku ustave FLRJ. Ugotovila je, da se ljubljansko prebivalstvo po svojih četrtih in terenskih odborih z velikim zanimanjem in konstruktivnim sodelovanjem udeležuje diskusij o ustavi. Tudi na pričujočem zasedanju je prišlo do izraza vseobče zadovoljstvo in navdušenje Ljubljane nad globoko demokratičnim duhom, ki preveva predloženi osnutek, posebno pa nad tem, da načrt ustave zakončuje vse dragocene pridobitve narodno-osvobodilne borbe, predvsem široko ljudsko oblast. Ljubljansko prebivalstvo ve ceniti izreden pomen državnega pa tudi zadruženega sektorja, prav tako dejstvo, da daje ustava vse možnosti razvoja in uveljavljanja privatnega sektorja, v kolikor je v skladu z obče ljudskimi koristmi. Ljubljana je v diskusiji o ustavi jasno uvidela, da taka organizacija, kakor jo predvideva načrt ustave daje možnost svobodnega razvoja vsakega naroda, obenem pa jih povezuje v Zvezni ljudski republiki Jugoslaviji v nogočno, enotno in nepremagljivo skupnost. Tako organizirana skupnost nam je neobhodno potrebna za naglo obnovo in napredek naše domovine. Mestna ljudska skupščina dalje enotno odobravala glade pravice in dolžnosti državljanov in smatra za umestno, da se upoštevajo vsi predlogi, ki ostreje določajo dolžnost dela za ljudsko skupnost in odgovornost vsakogar, ki mu je to delo poverjeno, določbe na polju ljudske kulture in prosvete ter na gospodarskem področju. Hkrati pa povsem soglaša z določili glede cerkve od države in šole, ker se zaveda, da je to v popolnem skladu z načeli resnične in prave demokracije in z načeli nedeljivosti ljudske oblasti.

Naj živi Ustavodajna skupščina F L R J !

Resolucijo se soglasno sprejme in odpošlje.

2./ ČITANJE SKLEPOV ZADNJEGA ZASEDANJA SKUPŠČINE.

Tov. Modic-Dekleva Marica prečita sklepe zadnjega zase-

nja skupščine ter se sprotajmo brez pripomb.

Kato se preide k naslednji točki:

a.) POMOČILO TDPREDSEDNIKA TOV. KRAIGHER SERGIJA:

Tovariši, tovarišice! Mestni izvršni ljudski odbor polaga mes mestni skupščini pred odposlanci našega okrožnega mesta prvič račun o svojem delu. Ponovno I. zasedanja Mestne skupščine je bil predvsem tem, da se je ljudstvo slovenskega glavnega mesta prvič v zgodovini svojega narečja na podlagi svobodnih in tajnih volitev uveljavilo v svojem ljudskem predstavništvu, kot nosilec oblasti na področju svojega mesta, da se je formalno ločila oblast od politične OF, dalje v tem, da skupščina izvolila svoj izvršni odbor in končno začrtala linijo delovanja, postavila konkretne naloge in izdelala glavne smernice za izvedbo teh nalog. Naloga II. zasedanja skupščine pa je, da ugotovi prve in toliko bolj dragocene izkušnje naše mlade ljudske oblasti v našem mestu, izvede jasno in odločno kritiko dosedanjega dela in postavi na podlagi teh izkušenj konkretno in ostro začrtane naloge.

MIO je začel s svojim delom v času, ko je III. zasedanje MOJ-a oz. začasna Narodna skupščina napravila odločen korak k popolni realizaciji življenja v Jugoslaviji, z vrsto zakonov, dalje postavila delo vseh organov ljudske oblasti na popolnoma zakonito podlago in tako omogočilo kontrolo o zakonitosti poslovanja tako od strani ljudskih množic, kot od strani nadrejenih oblastvenih organov. Istočasno pa je dalo s temi zakoni ljudski oblasti močno orožje v roke proti vsem podljivcem in reakcionarnim ljudskim elementom ter za aktivizacijo najširših ljudskih množic v izgradnji oblasti in reševanju konkretnih vprašanj njihovega življenja. Pred MIO je torej stala naloga, da pod vodstvom NVS in ministerstev in na podlagi njihovih odlokov in navodil prevede v življenje ljudske zakone, obvlada vse tekoče upravne naloge, ključ najširše množice v samoiniciativno in poštredno reševanje vseh vprašanj in prepriča tako slehernega dvojniveca o življenski moči ljudske oblasti, ki raste in se razvija iz moči ljudskih množic samih, ki rešuje zato najtežje naloge povojne dobe s takim poletom, ki je nemogoč v državah, v državah, kjer ni ljudske oblasti, kot jo imamo v naši, Titovi Jugoslaviji. Kar se tiče vključitve najširših ljudskih množic v delo naših oblasti, lahko na vsak način ugotovimo videen uspeh. Ključ po izvolitvi je MIO prešel k organizaciji mestnih četrti namresto varij rajonov in kvartov kot osnovne in zadnje upravne enote s ČN in z ljudskimi odbori na čelu, kot pomožnimi organi MIO. Dejstvo je, da MIO in ČNO ne bi mogli svojih nalog izvršiti v toliki meri, če se v tem svojem delu ne bi najtesneje naslonili na organizacijo OF in če ne bi našli v članstvu OF poštredne pomoči. Posebno v delu ČNO se je jasno pokazalo, da je ključ do obvladavanja vseh nalog in problemov edino najtesnejšem sodelovanju oblastvenih odborov in odborov OF in njenih množičnih organizacij. Čim bolj je prišla do izraza vsebinska enotnost MIO in odborov OF v posrednih četrtih, tem bolj in s tem večjo lahkoto so te četrti obvladovale svoje naloge. To se je pokazalo tako pri sestavi lokalnih imenikov, kakor pri podeljevanju podpor, nakaznic, stanovanj, pri izvajanju raznih popisov in slično o čemer bo govora v poznejših reportirih. Brez dvoma je k tej razmeroma tesni povezavi ČNO in množičnih organizacij odločilno pripomoglo dejstvo, da se ČNO oblika oblasti mestu, ki je prejšnje protiljudske oblasti niso poznale in je ves njihov uradniški kader s rednimi izjemami prežet z zdravim aktivističnim duhom, ki vzpodbuja k iznajdljivosti in povezavi s množicami ter omogoča da se z majhnim številom upravnega osebja, sprva samo 7, kasneje 8 in sedaj največ 10 oseb v četrti Center in Tabor lahko obvlada veliko delo. Iz te osnovne izkušnje pa izvirata dve nalogi, ki ju mora izvršiti IO v svojem delu:

Bolj načrtno kakor doslej mora s pomočjo organizacij OF pretresati konkretna vprašanja svojega dela - od delitve nakaznic, podpor do vprašanja dobička in črne borze - neposredno s množico samo na lokalnih in vaških sestankih, ki morajo dobiti tako v malem značaj zboru obilicev

Druga naloga pa je, da bo IO to izkušnjo dosledno in temeljito koristil v organizaciji dela vseh oddelkov Mestnega odbora samega. Dejstvo je, da je Mestni odbor po osvoboditvi prevzel skoro vse uradnike prejšnjega magistrata, razen uradnikov, ki so po osvoboditvi pobegnili oz. bili aretirani. Do prve skupščine čiščenja skoro ni bilo. Iz sklepa I. zasedanja skupščine je MIO pristopil k skrajšanju uradniškega aparata v avgustu in septembru mesecu, pri tem je odpustil iz službe 276 uradnikov, deloma zaradi politične preteklosti, deloma radi birokratizma in nesposobnosti, starejših pa je upokožil. Veliko število uradništva ne povzroča samo velikih denarnih izdatkov o katerih bo podrobneje govora v finančnem referatu. Posledica tega je tudi, da se delo v oddelkih, kjer je večina teh uradnikov nesposobna, da bi pokazala nove, bolj gibčne načine dela in organizacijske oblike. Zato mora Mestni izvršni odbor ne glede na intervenen- in pritožbe izvesti v najkrajšem času temeljito reorganizacijo svojih oddelkov in na tej podlagi temeljito skrajšanje števila uradništva.

Kar se tiče izvajanja ljudskih zakonov naše zvezne in federalne vlade pa lahko ugotovimo, da smo pri izvajanju zakona o volilnih imenih res vključili najširše množice. Ne moremo pa pokazati večjih uspehov pri izvajanju zakona o vojnem dobičku ter zakona o pobijanju nedovoljene okupacije in sabotaže, ki je brez dvoma mogočno orožje v rokah ljudskih množic. Osnovni vzrok leži v tem, ker množicam nismo obrazložili pomena naših zakonov, vsled česar niso doživele njihove koristi in se na njih tako globoko zainteresirale kakor n. pr. na zakonu o volilnih imenikih ali o volitvah narodnih poslancev v Ustavodajno skupščino, ko bi skoraj vsakdo v našem mestu z redkimi izjemami smatral za največjo nesrečo, če ne bi mogel prispevati na ta ali oni način svoj delež veličastni nalogi, ki smo jo izvajali na volitvah 11. XI. Le tako je mogoče, da je bilo od 1284 vojnih dobičkarjev, za katere so zbrani podatki na četrtih NO le 50 privatnih in fizičnih prijav, in da so tudi ti podatki pri teh fizičnih obveznikih nedostni in pomanjkljivi. In tako je tudi mogoče, da so se doslej vršili procesi po tem zakonu samo v četrti Šiška in Rakovnik. Zato se tu postavlja tudi naša naloga, da takoj preidemo k organiziranju razprav proti vojnim dobičkarjem. Tako bodo množice najprej doumele korist, ki jo ima ljudska moc, če dosledno izvajamo zakon proti vojnim dobičkarjem, ki so v našem mestu okupacije bogateli ob gospodarskem sodelovanju z okupatorjem in na račun borzi, torej na račun svojega naroda in delavnega človeka. Prav tako se težje stoji stvar z izvajanjem zakona o pobijanju špekulacije in gospodarske sabotaže. Od 1. IX. do 1. XII. je bilo odkritih na področju okrožja mesta Ljubljane 255 primerov nedopustne špekulacije in toliko tudi znanih, vendar je komisija za pobijanje špekulacije pri Notranjem oddelku dobila vsega 14 prijav od privatnih oseb, vse ostale prijave pa so prišle od oddelka za trgovino in preskrbo in od organov MII. To dejstvo najbolj jasno kaže, da moramo v neposrednem stiku z množicami ljubljanskega prebivalstva, na uličnih in vaških sestankih reševati z njimi pereča vprašanja njihovega vsakdanjega življenja, če hočemo, da bodo tudi na gospodarskem področju tako častno prispevali k zmagi nad protiljudsko reakcijo kot v borbi proti okupatorju in v volilni borbi. Eden od razlogov, zakaj ni kampanja proti špekulantom rodila večji uspeh je tudi ta, da je ni spremljalo bolj jasno in bolj konkretno združeno delo. Da obstojajo v Ljubljani vsi pogoji, da dvignemo sodelovanje ljudstva pri pobijanju špekulacije se kaže v ogorčenju nad špekulanti, za katere zahtevajo najostrejšo kazni in pa v dejstvu, da kaže združeno gibanje vendar v zadnjem času viden porast. V tem pravcu moramo zato MIO zastaviti v bodoče vse svojensile, o čemer bo več govora v prihodnjem referatu.

Zbori volilcev, ki so se vršili v oktobru mesecu so jasno razkrili vse dobre in slabe strani našega dela. Skupno se je vršilo 58 zborov volilcev, po okoliških vaseh za vsako večjo vas posebej, v mestu za dve ali tri terene skupaj. Povprečna udeležba je znašala povprečno 500 volilcev. Politični efekt je bil velik, saj so četrti NO in Mestni IO na podlagi pisanih poročil polagali račun o svojem delu. Ljudje so ob prosti priložnosti bolj globoko doživeli kaj je ljudska oblast, da so res oni nosilci oblasti. Iznašali so se od strani volilcev največ predlogi glede cestno-ometnega reda, stanovanj, preskrbe, prehrane. Razen nekaj redkih izjem ni prišlo nikjer do kritikarskih izpadov. Na teh zbore volilcev se je pokazalo, da se prebivalstvo Ljubljane zaveda, da mora svoja pereča vprašanja presojati iz stališča skupnih interesov, svoje slovenske in jugoslovanske domovine. V celi vrsti zborov volilcev se je zavest neločljive povezave med jugoslovanskimi narodi izrazila v resničnih manifestacijah pravitosti, ki se je na njih pokazala velika ljubezen in spoštovanje, ki ju čuti Ljub-

ana do naše junaško Jugoslovanske armade, čuvarja naše svobode in neod-
snosti, jamstva naše ljudske oblasti in bodoče sreče.

Pri zborih volilcev pa se je pokazala še ena slabost v našem
upnem delu. Pokazalo se je, da obstoji mnogo prerahla veza med izvršnim
borom in odposlanci kakor tudi med odposlanci četrti in njihovimi četrt-
miodbori kakor tudi z njihovimi volilci. Če ne bi bilo te slabosti, bi
treje odkrivali in bolj odločno odpravljali napake, bi še bolj učinkovito
magali ČNO pri njihovem odgovornem delu in bi bolj točno zvedeli za
enje in težave množic ter hitreje reagirali na nje.

Dejstvo je nadalje tudi to, da so nekateri izvoljeni odborni-
v ČNO popolnoma brezbrilni za delo, ki jim je poverjeno in so se izka-
li nevredne ljudskega zaupanja. Zato bo potrebno izvesti nadomestne vo-
tve v poedine ČNO. To velja prav posebno za ČNO Št. Vid, kjer je bil re-
rent za prskrbo razkrinkan in aretiran kot špekulant pa tudi za ves ČNO
Ježici, ki je v celoti odgovoren, da se inovina nekdanjega "Prevoda"
do decembra meseca ni javila "NAVODU", tako da je prišlo do lahkomiš-
enega razpolaganja z njo, radi česar je bil tudi aretiran referent za
eskrbo Vinko Skrlj. MIO pa je tudi mnenja, da je potrebno sestaviti poseb-
disciplinsko komisijo, ki bo na podlagi pravilnika imela možnost, da bo
ontrolirala uslužbence upravnega aparata Mestnega in ČK odborov.

Iz vsega doslej navedenega jasno sledi potreba po organiza-
ji čvrste kontrole nad pravilnostjo poslovanja in nad izvajanjem zakonov.
daj se postavlja sistem enotne državne kontrole. Naloga nas vseh bo, da
mo okrožnemu inspektorju kot organu republikanske Kontrolne komisije
dili vso pomoč pri njegovem delu.

Poleg vprašanja, ki smo jih doslej obravnavali stoji pred
O še odgovornost, da bo Ljubljana kot politično, gospodarsko in kultur-
središče v vsem življenja in delu svojih ustanov res ljudska, to je
va na poti k napredku in tudi prva v borbi proti vsem ostankom svoje
ške zgodovine pod ljudstvom sovražnemu, izkoriščevalnimi režimi.

Tako se postavlja vprašanje Ljubljane kot odprtega mesta
i z drugo besedo vprašanje mitnic in mitnine. MIO je izdelal pravilnik,
katerem odpravlja takozvano uvoznino na življenjske potrebščine, ki je
jansko ostanek srednjeveškega mestnega ocharstva. Ostanajo pa pod tro-
rino luksuzni predmeti ter alkoholne pijače. Zato je MIO zaenkrat ob-
al mitnice kot edino možno sredstvo, da se kontrolira uvoz in pobere
šarina za omenjeno blago. Trudimo pa se, da bi z mestnimi podjetji, ki
h snujemo vse te predmete čimprej zajeti v svojo kontrolo, tako da bo
padlo posebno pobiranje trošarine in bo s tem dana možnost, da mitnice,
spomine na srednjeveško zastarelost odpravimo. Toliko načelno. Konkret-
podatke vsebuje finančno poročilo.

Naj h koncu skupščina poveri vsem tovarišem odposlancem še
sebeno skrb in odgovornost za 438 otrok iz Bosne in Hercegovine, ki so
upani Ljubljani v ljubezen in vzgoje. V resnici jih je Ljubljana brat-
o in z ljubeznijo sprejela. Naj bo skrb nas vseh, da najdejo povod svoj
ugi pravi dom.

Tovariši in tovarišice odposlanci!

Ljubljana je v štirih letih borbe pokazala toliko junaštvo
po osvoboditvi zopet toliko politične zrelosti, samozvesti, predanosti
ši zvezni republiki, na drugi strani pa tudi ni uživamo vso neposredno
moč naše vlade, ministrstev in najbolj preizkušenih tovarišev, da nam to
ojo nalaga dolnost, da ne hranimo svojih sil, da nam ne bo žal ne sil
naporov, da z združenimi, vsak po svojih najboljših močeh dokažemo, da
o vredni zaupanja, ki ga uživamo. Zato vas prosim, da v diskusiji kritič-
pretresete ta referat, da bodo naše naloge ostro in pravilno načrtane
ed nami.

Tov. Tuma Ostoj se zahvali tov. podpredsedniku za njegovo
ročilo.

ORGANIZACIJA PRAVILNE IZMENJAVE BLAGA.

Tov. Puc Danilo poroča:

Do sedaj smo dajali prednost zgraditvi politične organiza-
je pred gospodarsko, ker je bila to pač časovna nujnost in izredna potreba.
Nadi forsiranja zgraditve politične organizacije, kar bo pa treba v tem
čem letu s pospešenim tempom nadoknaditi in posvetiti isto silo, isti elan
an zgraditvi gospodarske organizacije na temeljih, na katerih naj počiva
a naša državna zgradba.

V gospodarstvu sta predvsem važni proizvodnja in izmenjava
brin. Ti dve panogi gospodarstva sta bili dirigirani v preteklosti po
ejenem številu kapitalistov, ki so voj položaj izrabljali z izkorišča-

njem proletarskih slojev. Trusti in karteli so zdihtirali cene in onemogočili pošteno izmenjavo blaga. Taka kot je bila organizacija trgovine in preskrbe v predvojne in medvojne čase, danes obstojati ne more. Vse vrste nemoralnih, neljudskih spekulativnih egoističnih virov zla v škodo prebivalstva je treba iskati predvsem v tej panogi gospodarstva. Zato tudi državi ni veeeno kako se izmenjava blaga vrši in koliko posrednikov je potrebnih, da pride blago od producenta k potrošniku. Tu ni merodajno število itistih stapnih posredovalcev, ki posredujejo izmenjavo blaga, marveč je tu predvsem važno to, da ti posredovalci blaga ne dvigajo cen s svojim posredovanjem naenkratno ali celo vočkratno višino zneska blagu in ne določijo sami sebi neovirano višino zaslužka in izrabljajo pomanjkanje blaga v svojo obogatitev, kar vse je brez dvoma v škodo konsumenta.

V skladu za načrtnim gospodarstvom bodi danes razdeljevanje vseh dobrin v glavnem državni sektor, ki je prevzel zbiranje dobrin in njih deljenje detajlistom s pomočjo državnih ali poldržavnih družb. Za živila oskrbuje to NAVOD, za druge racionirane življenjske potrebščine pa deloma poldržavne družbe, deloma pa konzorciji in druge začasne družbe. Sistem delitve nakaznic za blago je v današnji dobi pomanjkanja vseh dobrin edino primeren način, da zadovolji potrebe vseh brez izjeme, predvsem pa najpotrebnejših. Važno funkcijo v razdelitvi vrši odsek za trgovino in preskrbo, ki vodi nadzor nad izdajanjem živilskih kart in razdelitev istih na posamezne potrošnike. Odsek za izdajanje živilskih kart izdaja mesečno povprečno 105.000 osnovnih živilskih nakaznic. To število je z dotokom prebivalstva od osvoboditve dalje naraslo preko 110.000 in padlo v novembru na 105.864, od tega polno oskrbovancev 101.791, brez maščob 456, brez moke 1.272, brez maščob in moke 2.345. Kar se je klanje prašičev pričelo šele v novembru in je doslej bilo zaklanih z dovoljenjem nekaj preko 2.000 prašičev, je v zadnjih dveh mesecih pradlo število upravičencev za maščobe na nekaj preko 8.000. Seveda uživajo še nadalje maščobne odrezke neupravičeno vsi oni, ki so klali krivaj in še niso bili izsledeni. Tu bo moral teren bolj intenzivno sodelovati in prijavljati črne zakole.

Polog omenjenih osnovnih kart je bilo izdanih v enem mesecu za prehodne potrošnike in zamudnike 1.500 dnevnih kart, 1.087 trodnevnih in 1.857 tedenskih, kar znaša skupaj 17.860 dnevnih obrokov hrane. To koliko bomo v prihodnje skušali prihraniti s tem, da bo vsakdo prejel v določenih menzah ali gostiščih hrano na mesečno karto svojega okrožja, izdaje prehodnih kart pa bomo ukinili. Krompirskih kart je bilo izdanih 93.870. Na vsak način previsoko število ako pomislimo, da je Ljubljana razširjena na četrti, ki imajo pretežno knetski značaj. Kljub primerni kampanji je bilo doslej vrnjenih šele nekaj preko 5.000 kart. Tudi v tem oziru dobo morali ulični odbori z vso doslednostjo prijaviti vse one zasebnike, ki imajo krompir že v kleti, kart pa niso oddali pri nakupu.

Nesorazmerno je v zadnjem času naraslo število ljudi, ki si preskrbijo dodatne karte z zdravniškimi izpričevali. Od 3.000 je to število v zadnjem mesecu naraslo preko 7.000. Izdajanje bolniških nakazil bo odslej vezano na strogi zdravniški pregled.

Pri poslovanju s kartami pomagajo predvsem četrti Polje, Ježica in St. Vid, ki vrši o izdajanje kart samostojno, dočim ostale četrti organizirajo doslej samo raznašanje kart po domovih. Pri tem se poslužujejo približno 200 prostovoljcev, ki pa premalo pazijo na to, da dobijo karte res samo upravičeni, ne pa tudi razne pobeglice, zaporniki, izseljenci i. t. d., za katere prevzemajo razni brezvestneži njih karte in jih izrabijo. Takih primerov je brez dvoma precej in jih nekaj tudi mesečno izsledimo ter jih prijavljamo javnemu tožilcu. S strogo kontrolo preko uličnih masovnih sestankov bo brez dvoma mogoče v bodoče znižati število izdanih živilskih nakaznic, izslediti pa bomo morali tudi vse one, ki neupravičeno prejemajo polne karte, dasi so samooskrbovanci. Na ta način bomo dosegli to, da bodo zadostovale manjše količine racioniranih živil kot doslej.

Za vso prehrano Ljubljane, vključno zdravstvene in socialne zavode, ujetnike in zapornike, smo razdelili na primer za november:

moke	1.056.480.90 kg
zakuha	275.202.50 kg
maščobe po 1/4 kg na osebo	28.531.- kg
sladkorja	42.497.- kg
solj	70.674.15 kg
krompirja	143.710.10 kg

V zvezi z državno organizacijo preskrbe je dana izredna

važna naloga zadružnemu sektorju, posebno nabavnemu zadružništvu. Ta naj bi v bodoče preko okrožnih central nabavnih in prodajnih zadrug, ki se ravnokar snujejo, povezal deželo z mestom. Na podeželju zbirajo nabavne zadruga vse kmečke pridelke in jih vnovčujejo, istočasno pa krijejo tudi vse potrebe po industrijskem blagu in drugih izdelkih, ki jih daje mesto in industrijski centri. Ta povezava bo ustvarila najtesnejše vezi med deželo in mestom. Omogočila bo vsako špekulacijo s kmečkimi pridelki na račun kmeta in konsumenta. Dana bo možnost zares pravilno izmenjavo blaga brez odvišnega in špekulantskega trgovanja. Zadruga bodo vršile trgovine brez kapitalistov in brez verižnikov. Pri izmenjavi blaga med mestom in deželo bo udeleženo vse kmetско zadružništvo, torej živinorejsko s svojimi odseki za preskrbo mleka in mesa, lesno produktivno za preskrbo drv, lesa, nabavne in prodajne zadruga pa za vse poljske pridelke, ravnotako sadjarske za sadje in čebelarske za med i.t.d. Vsa ta organizacija zadrug bo v bodoče služila kot važna izpopolnitev državne organizacije preskrbe in vezala mesto z deželo.

V Ljubljani je bila osnovana septembra pretečenega leta Nabavljalna in prodajna zadruga, ki je združila sedaj 12 starih zadrug z njih celokupnim premoženjem premičnim in nepremičnim. Tazadruga je v mestu konzumnega značaja in ne vrši iste funkcije, kot jo vrše podeželska. Med nepremičninami, prevzetimi z fuzijo je tudi stavba na Masarykovi cesti, ki je bila porušena ob eksploziji na kolodvoru in se sedaj obnavlja. Ta bo služila kot centralno poslopje z centralnim skladiščem za celokupne potrebe vseh že do sedaj obstoječih in bodočih novo osnovanih poslovalnic. Zadruga šteje sedaj okrog 12.000 članov, medtem ko je bilo ob prevzemu okrog 9.000 članov. Število živilskih nakaznic se je od oktobra meseca (21.000) povečalo na 33.000. Število poslovalnic pa od 23 na 32 poslovalnic ter 11 pripravljalnih odborov, ki pripravljajo snovanje novih poslovalnic. Inkaso v mesecu oktobru je bil 4,531.000.-Din, novembru 9,667.000.-Din, v decembru pa že prekočal 12,500.000.-Din. Zadruga zaposluje sedaj 214 uslužbencev. Že v teh kratkih in suhih statističnih podatkih je razviden razvoj in močan porast zadružne misli med Ljubljancami. Istočasno pa tudi važna funkcija ki jo v izmenjavi dobrin vrši zadruga. Z obstojem zadruga in njenim razvojem je tudi dana garancija, da se bo distribucija blaga vršila pravilno in v korist ljudstva, dana pa je tudi garancija, da bo ljudstvo preko svojih izvoljenih poslovnih odborov pri posameznih poslovalnicah in upravnega odbora vse pojave, ki bi bili škodljivi ljudstvu znalo takoj odstraniti.

Važna je za preskrbo trga mesta Ljubljane tudi ustanovitev zelenjadarske zadruga, ki se je ustanovila pretečeni mesec. Namen te zadruga je, da skrbi za zadostno produkcijo zelenjave za potrebe mesta. Zadruga ima svoje odseke v Trnovem in na Barju za zelenjavo, v ostalih teritornih četrtih pa odseke za produkcijo zelja. Ravnotako važna je skorajšnja ustanovitev živinorejske zadruga, ki bo imela zbiralnice mleka po vseh perifernih vaseh in bo na ta način skušala zajeti vse mleko, ki nam je sedaj ob pomanjkanju naščob zelo potreben. Poleg tega bo z evidenco stanja živine skrbela za to, da bo zakol živine vedno javljen in bo omogočena evidenca nad zakolom živine v špekulativne namene, ki bo s tem popolnoma onemogočen.

Skupno z državnim sektorjem torej vršijo zadruga izredno važno nalogo in moramo nujno dati zadružni misli vso podporo.

Vzporedno z državnim in zadružnim sektorjem deluje danes pri razdeljevanju blaga tudi privatni sektor, kateremu zajamči ustava obstoj. Seveda le v toliko, kolikor deluje v korist skupnosti. Velik del privatnega sektorja tvorijo posamezne trgovine (zasebne), ki jih je danes v Ljubljani okoli 2.000. Natančno število danes ni ugotovljeno, ker je bilo tekom okupacije izdanih 413 obrtnih listov za trgovine. Naš oddelek za trgovino in preskrbo sedaj prasoja vse one primere, v katerih vlagajo taki trgovci prošnjo za priznanje njih obrtnih listov. S špecerijo se bavi 260 trgovcev, z manufakturo 70, z galanterijo 130, mlekarnic je preko 100 i.t.d. Naš ineteres je, da podpiramo vse one trgovce, ki striktno izvajajo odredbe in navodila oblastev in vršijo razdeljevanje dobrin v korist skupnosti in se ne poslužujejo špekulativnih metod. Kajti dobršen del distribucije, in to je ravno trgovina, sloni na ramah zasebnih trgovcev, ki s svojo zasebno iniciativnostjo lahko mnogo koristijo skupnosti, pomagajo izvajati načrtno gospodarstvo, in se pri tem zadovoljijo s predpisanim zaslužkom. Ako na neki strani opažamo predvsem pri malih trgovcih, da vestno vršijo svojo nalogo, imamo pa na drugi strani opraviti s precejšnjim številom takih trgovcev, ki kljub jasnim naredbam in navodilom sabotirajo načrtno razdeljevanje, sabotirajo odredbe o cenah,

zalog ter zganjajo prikrito in neprikrito špekulantstvo in črno borzo. Posebej moramo poudariti razpadlo špekulacijo nekaterih reakcionarnih trgov, ki trgujejo na črni borzi s stvarmi, ki so življensko važni. Če hočemo pravilno oceniti delo teh, moramo ugotoviti to, da je špekulantstvo zloraba močnega pomanjkanja največji zločin in vreden najstrožje sodbe. Kajti s tem, da se odteguje živež in ostali predmeti, ki so kontingirani, kontrolirani prodaji, so najbolj prizadeti ravno oni delavci in sloji našega naroda, katerim ni mogoče nabavljati živeža po takih cenah. Kljub temu, da prav oni doprinašajo največ žrtev v korist skupnosti in sudi dali največ žrtev v osvobodilni vojski. Tu se pojavljajo posamezniki, ki žele nemoteno izkoriščati slab položaj in mislijo, da bodo nekaznovani za svoja početja. Ljudje imajo tudi dostikrat napačne pojme, ko nakupujejo dotična živila, ki jim primanjkujejo in mislijo samo na momentalno zadovoljstvo svojih potreb, ne računajo pa s tem da ravno radi takih nakupov ni mogoče preiti v povsem enakomerno razdelitev dobrin.

Za pobijanje črne borze deluje danes kontrolni odsek pri oddelku za trgovino in preskrbo, ki v zvezi z organi narodne milice razkrinkava in raziskuje prijavljanje primerov špekulacije in črne borze. Katere prijavljajo komisiji za pobijanje špekulacije in gospodarske sabo pri notranjem (ministrstvu) oddelku MLO. Pri tem poslu pomagajo četrti, ulični ter ulični odbori. Predvsem pa je to dolžnost širokih ljudskih mas, ki se še premalo udeležujejo pri prijavljanju špekulantov in črnoborzijskega, da bi se početje teh ljudi popolnoma izključilo. Kako zelo je danes še razpasena črna borza in špekulantstvo, je razvidno iz dejstva, da je samo kontrolni odsek našega oddelka prijavil v dobrem mesecu skoro 200 primerov odkritega špekulantstva ter je bilo v istem času od komisije za pobijanje špekulacije zaplenjenih v mesecu decembru 2.351 kg masti, 549 l slanine, 1.027 kg mesa, 377 kg sladkorja, 138 l olja, 279 l žganja, 367 kg raznega perila, 487 m blaga za obleke, 62.423 Din v gotovini, 500 kg krompirja, 189 kg salame, 410 kg pšenice, 600 kg krompirja itd. Poleg tega pa smo imeli v mesecu decembru 3 večje primere najhujših špekulantov in črnoborzijskega čevljarja Brajkoviča, ki je že dobil primerno kazen pri sodišču in pri katerem se je našlo ogromne količine usnjenega blaga in živil. Ravno tak je trgovec Levstik Ivan. Najhujši med njimi pa je Lupša Ivan, ki skriva dobljavljaj manufakturno in galanterijsko blago iz Italije. Našli so pri njem 3 velika skrivališča raznega blaga, ki ga še ni bilo mogoče vsled ogromne količine oceniti. Samo v gotovini je bilo zaplenjeno Din 775.000.--. Poleg tega je bilo obsojenih oz. kaznovanih z zaplenbo 181 črnoborzijskega iz drugih federalnih edinice, 70 črnoborzijskega pa predanih sodišču.

To so le najvidnejši primeri. Trgovci pa špekulirajo in sabotirajo tudi na najbolj prikrite načine. Tako na primer so nekje slišali, da bo cena novim nogavicam nekoliko višja. Namah niso dobili nikjer več nogavic na nakaznice, kajti nogavice so ali poskrili, ali pa so jih imeli v trgovini pa trdili, da je cena sedaj dvojna. Drugi zopet hočejo prihraniti boljše blago le za svoje miljence in znance, ne prodajajo volnenega blaga, češ da na nakaznici ni napisano, da je kupec upravičen kupiti volneno blago. Zopet drugi neprijavljajo svojih zalog točno in pravilno, ampak navajajo samo skupno količino. Slabo blago potem dajejo na kart boljše pa le na črno borzo. Nekateri se pri razpečavanju črne borze poslužujejo raznih preprodajalcev, ki jih najdeš samo v privatnih stanovanjih ali pa v gostilni, kjer po cele dneve zalivajo dobro kupčijo.

Vsi zgoraj naštetih slučajih kažejo kako nujna je potreba, da zatire naša ljudska oblast z vsemi sredstvi take zločine. Vsi ulični, četrti, četrti in okrožni odbori pa so dolžni da bodo znali poskrbeti za to, da se taki zločinci razkrinkavajo in prejmejo svoje plačilo. Izrečene kazni proti nekaterim takim skrivačem in črnoborzijskencem brez dvoma ne dopuščajo več popustljivosti ter bo če bo treba, nastopala proti takim izkoriščevalcem še bolj strogo. Vse te je smatrati kot ljudsko škodljivce in jih temu primerno tudi najstrožje kaznovati. Le če bomo vsi sodelovali pri pobijanju špekulacije, bo stanje prekrbe lahko hitreje povljivo rešeno.

Ako povzamemo glavne misli tega izvajanja, naj bi bili naši zaključki sledeči:

- 1.) Špekulacijo in črno borzo moramo obsoditi kot zločin na d ljudstvu in brezobzirno nastopiti proti vsakemu takemu pojavu
- 2.) Radi splošnega pomanjkanja živil, moramo stopnjevat naša prizadevanja, da zberemo na lastnih tleh čimveč živil in na ta način pomagamo prebri najhujše težave prekrbe.

.) S pomočjo četrtnih in uličnih odborov moramo doseči, da bodo prejeni racionirana živila in živilske karte samo oni potrošniki, ki nimajo obeh zalog in so res odvisni samo od živilskih kart.

.) Vsa skrb veljaj našim zadrugam, ki že danes skrbijo za pravilno izmerjevanje blaga med mestom in deželjem brez kapitalističnih posrednikov.

O proračunu za leto 1946. poroča tov. Tuma Branimir.

Pregled proračuna za II. polletje 1945.

Proračun za II. polovico leta 1945. sestavljen v preteklem juniju v času reorganizacije MEO in v pričakovanju novih zakonov in odredb, nam da sledečo sliko:

DOHODKI: predvideni v proračunu z Din 30,288.120.- so v celoti z zneskom Din 27,907.156.02 dosegli približno pričakovanje, v posameznih partijah pa kažejo znatne razlike. Tako so doklade na državni dohodninski davek proračunane na Din 6,000.000.-, dale faktično vsega Din 1,108.782.33 (ker je bilo novih davčnih predpisov) izpadel je skoraj v celoti prispevek za vzdrževanje cest in povračila stroškov cestne uprave z Din 400.000.-, referat za preskrbo je izkazal napram proračunu manko Din 500.000.- in končno je proračunu predvideno povračilo za vzdrževanje državnih nepremičnin v višini Din 7,600.000.- je zneslo faktično samo Din 1,026.000.- (je pa bilo toliko tudi uporabljeno - investirano). Skupen manko teh postavk je tedaj cca. Din 12,350.000.-

Nasprotno pa so izkazale aktiven saldo postavke:

	proračun:	faktično:	razl.
avščine, takse in pristojbine	5,447.000.-	6,234.000.-	787.000.
prošarina	6,000.000.-	14,748.000.-	874.000.
dogodki od imovine	1,376.000.-	1,622.000.-	246.000.
razni nepričakovani dohodki	4.000.-	279.600.-	275.600.
skupaj			10,056.000.

Tale postavke so v efektu odgovarjale proračunu.

V končnem efektu so tedaj dohodki prinesli za Din 2,300.000.- manj kakor v proračunu predvideno.

IZDATKI: pri pregledu istih pada takoj v obči vznemirjajoče dejstvo, da so personalni izdatki znatno previsoki napram materialnim (več kakor 1/3 proračuna) in dejstvo, da so personalni izdatki v II. polletju 1945. ne samo dosegli predviden znašek Din 23,315.891.- (plače, pokojnine, soc. skrbstvo, dajatve) ampak, da se je za kritje istih morala angažirati celo proračunska rezerva v višini 500.000.- Din. Nasprotno so vsi materialni izdatki (v katere prištevamo tudi mezde za dlatstvo) ni od proračunanih, za kar se imamo zahvaliti delno skrbnemu gospodarstvu, odn. načelnikov delno pa pomankanju materiala (poslednje moramo oceniti negativno, ker je še povečalo razliko med osebnimi in materialnimi izdatki in preprečilo dovršitev del, ki so nujna potrebna). Proračunani so bili materialni izdatki na Din 38,750.540.-, angažiranih pa je bilo faktično le Din 30,400.000.- t.j. za Din 8,150.000.- manj kakor predvideno. Če razlike pri materialnih izdatkih kažejo: odsek za preskrbo Din 100.000.-, soc. pol. din 1,400.000.-, finančni Din 900.000.-, gradnje in nova 3,650.000.-.

Izredni izdatki predvideni na Din 10,853.000.- so faktično iznesli Din 6,128.000.-, t.j. za 4,100.000.- manj kakor predvideno.

Skupaj izkazujejo tedaj izdatki za Din 12,900.000.- manj kakor v proračunskem predvideno.

Za kritje primanjkljaja med izdatki (Din 60,844.965.06) in dohodki (Din 27,907.156.02) je NVS prispevala Din 30,000.000.- v formi 5 milijonske mesečne dotacije, ostanek primanjkljaja od Din 2,000.000.- bi moral kriti doklada na dohodninski davek, ki jo je oddelček za davke pošiljal direktno na ministrstvo za Finance. Načeli smo vprašanje, da se nam ta znesek vrne (cca. Din 4,000.000.- rešitve bi bil naš proračun uravnotežen, in, za malenkost aktiven.

Iz gori navedenega sledi, da je rak-rana našega proračuna - previsoki personalni izdatki in bo nujno potrebno, da energično revidiramo našo personalno ~~xxxxxx~~ politiko. Ako k temu dodamo še dejstvo, da mnogo stvari

in urednikov ne razume.

ali pa noče razumeti nov način dela, je pa logično, da v najbližjem času temeljito znižamo število uradništva pri MLO. Uradniki, ki ostanejo bodo morali z inicijativnim, požrtvovalnim in sodobnim delom ne samo izvršiti, ampak celo pospešiti tek dela, brez ozira na to, da je danes delokrog MLO znatno širši kakor prej (davki, soc. skrbstvo, gradnje in obnova zdravstvo i.t.d.).

Naš proračun za leto 1946. je bil izdelan v smislu maksimalnega programa in je ~~namrečen~~ naravno, da pričakujemo znatno skrčenje njegovega obsega, še posebno pa dotacijo za izravnave primanjkljaja. Ker nam pa osnutek s korekturo še ni vrnjen s strani nadležnih oblasti, je mogoče da bi danes o tem vprašanju razpravljali.

Kakor pa že gori omenjeno, je tudi v tem proračunu očitvena neskladnost med personalnimi in materialnimi izdatki, ki bo nujno zahtevala radikalno znižanje števila uradništva (4 akcije)

1966
Lj. 1341
del. 1000

in uvedbo ekspeditivnega načina uradovanja. V novem proračunu odpade po vsej verjetnosti vsaka možnost izrednih stvarnih izdatkov (invest.) in bo radi tega okvir za personalne izdatke še znatneje skrčen.

Obenem si MLO postavlja načelo, da skuša svoj proračun uravnovestiti v lastnem delokrogu. V to svrhu je osnoval pri IO "Gospodarsko komisije", ki ~~ima~~ ima nalogo osnovati nova mestna podjetja s ciljem, da s časom iz prebitkov istih finansira izdatke MLO (stara mestna podjetja)

Vsa ta mestna podjetja, ki morajo v končnem cilju biti zelo široko zasnovana, da krijejo močni primanjkljaj proračuna, se sedaj snujejo v okviru finančnih zmožnosti MLO in na temelju tistega imetja, ki stoji danes pod Upravo narodne imovine in ki preide v upravo MLO.

Mestna podjetja bi vzporedno z združništvom tvorila protiutež zasebnemu sektorju, predvsem kolikor se tiče reguliranja cen in preprečitve špekulacije. Jasno je, da morajo biti MP zasnovana tako, da ne posegajo v zvezni ali federalni ~~sektor~~ sektor delovanja, t.j. da ostanej v okviru kompetenc in potreb okrožja.

MLO, odn. GK ima doslej v načrtu ustanovitve sledečih MP:

1.) Mestni gradbeni kombinat. Z ozirom na predvideno gradbenost na teritoriju MLO ter na nove nastale reorganizacije v stavbeni stroki je nujno potrebna ustanovitev samostojnega gradbenega podjetja v okviru MLO in sicer iz sledečih razlogov a) MLO poseduje cca. 220 stanovanjskih objektov, katerih vzdrževanje dosega letno milijonske vsote b) MLO je dolžan vzdrževati razne upravne, šolske, zdravstvene, trgovske, kulturne zgrade in zgradbe socialnega skrbstva katerih vzdrževanje presega letno milijonsko vsoto c) MLO je dolžan, da v svrhu omiljenja stanovanjske krize gradi in popravlja stanovanjske objekte. Ta dolžnost bo sedaj še stopnjevana z ozirom na slabe privatno gradbeno inicijativo. Investicija vsakega programa znaša povprečno do 10 milijonov Din. d) MLO oddaja sicer vsa gradbena dela doslej privatnim podjetjem, kljub temu si pa mora držati za manjša nujna dela gotov kader ljudi, s katerimi vrši režijska dela e) MLO je dolžna da redno izvršuje vsa popravila in novogradnje navedene pod točke a do d) d) MLO je dolžna, da vodi najstrožjo ekonomsko politiko.

Z ustanovitvijo podjetja si bo MLO zasigural možnost, da izvede za stavljeni program za proračunsko leto 1946., s čemer bi ne bil več odvisen povsem od privatnega podjetja, ki bo maloštevilen in po kapaciteti majhen. Podjetja bi z ozirom na sedidnost in konkurenčnost morala biti drugim podjetjem pravi regulator cen za gradbena (podjetja) dela na teritoriju MLO. Gradbeni proračun MLO za 1.1946. predvideva za gradbena dela 1. milijonov, vsekakor je pa v najslabšem slučaju računati na 40-50 milijonov. Iz navedenega je razvidna potreba po ustanovitvi gradbenega podjetja v okviru MLO na komercialno bazi s prioriteten pravico do vseh del ki bi jih oddajal MLO.

2.) Mestno galanterijsko podjetje: Poleg zgoraj navedenih načel ima podjetje namen, pritegniti čimveč obrtnikov sedlarske stroke v svrhu industrijske izdelave torbic, aktovk, kovčkov i.t.d. Ne bo se pa podjetje bavilo z izrazito sedlarskimi in jermenarskimi posli (sedla, vozne vprege), ki so potrebni državnemu erarju. To delo bi bilo pridržano zveznemu ali federalnemu podjetju.

Okolnosti, ki opravičujejo ustanovitev takega MP so v ogromni pot bi po naznačenem blagu v mestu, tako da tudi več vzporednih obratov ne b prekorščilo meje potreb. Jedro tega podjetja naj tvorijo td. Köhler in Stojan z njih stroji in surovinami. Združitev obeh delavnic bi bila pre

iz obrtništva na industrijsko stopnjo proizvodnje

3.) Mestno podjetje pohištva. Glavna svrha je serijsko izdelovanje notranjega pohištva t.j. soliden artikel za zmogljivo ceno. To podjetje bi bilo regulator cene pohištva.

Upravičenost tega podjetja izhaja iz načela, da naj noben les ne gre iz naše federacije neobdelan, ampak samo obdelan in predelan. Zvezna vlada sama je povdarila, da naj se iz(surovega) surivin izdelajo finalni produkti in šele kot taki naj se staviijo natrg. Potreba po podjetjih za predelavo lesa je neomejena, neglede na to, da imamo v Ljubljani samo 7 večjih obratov, ki se deloma bavijo z izdelovanjem pohištva, Mestno pohišveno podjetje pa bi na drugi strani pustilo zasebnim obrtnikom dovolj posla, ker ne bo prevzemalo individualnih naročil.

Jedro podjetja bi tvorilo pritegnjene ali prevzete tvrdke Malenšek in Šemrl, katere bi se razširilo s pritegnitvijo drugih posameznih obrtnikov. Obratni prostor bi se našel v prostorih stare remize na Zaloški cesti.

4.) Zelenjadarsko podjetje: ima v načrtu preureditev Barja za gozitev zelenjave in povrtnine. Podrobnejši so v delu.

5.) Mestno podjetje za izdelovanje bonbonov in keksov; jedro bi tvorila bivša td.Sumi z vsemi stroji in inventarjem. Smatramo, da je najbolj primerno, da prevzame to podjetje MLO vsvoj sektor, kajti nima smisla, da bi se ga dalo še naprej v privatno izkoriščanje.

6.) Mestno strojno podjetje: jedro naj tvori bivša td.Willmann. Namen je razširiti delavnice za izdelavo vsaj pomožnih strojev in nadomestnih delov za stroje. Delavnica bi izvrševala tudi popravila starih strojev.

7.) Mestna pekarna: ima namen, združiti kolikor mogoče mnogo brezposelnih pekovskih pomočnikov, ki so se vrnili iz partizanov. Potreba po mestni pekarni je podana že po tem, da ljubljanski peki ne morejo prevzeti nobenih izrednih večjih dobav. Jedro naj tvorijo pekarna Dolinar na Poljanski cesti in pek.Dolinar na Jegličevi c. Mestni pekarni naj bi pripadala tudi vsa imovina Pekovskega društva, ki izvira še iz cehovskih časov in ji zdaj razlaščena.

8.) Mestna klavnica odn.predelovalnica mesa: za potrebe mesta.

9.) Mestno prevozno podjetje: nujnost tega podjetja stoji izven vsakega dvoma. Poslovanje bi bilo v glavnem omejeno za okrožno mesto Ljubljana in v prvi vrsti za potrebe mestnih oddelkov samih. S časom bi se priključile garaže in mehanične delavnice. Prevozna sredstva naj tvorijo na novo kupljeni kamioni.

10.) Tovarna dežnikov; baza razlaščeno podjetje Hisek Mikusch in tov.dežnikov Vidmar. Načrti so v delu.

Za vsa podjetja so že imenovani organizatorji, ki pod kontrolo GK in strokovnjakov izdelajo definitivno načrte.

Stara in nova mestna podjetja, ki skupaj z zveznimi in federalnimi podjetji ali filijalkami zajamejo s časom skoro celoten uvoz v Ljubljano, bodo brez dvoma omogočila ukinitev mitnic in prehod k odprtemu mestu. Za čemer MLO stremi že od vsega početka, vendar pa iz finančnih razlogov to vprašanje ne more še načeti. Pač pa je IO v težnji pocenitve stroškov širokih ljudskih množic odpravil plačanje mitnic na osnovne življenjske potrebščine (mleko, poljski pridelki, jajca, sadje itd. brez ozira na negativni finančni efekt od 1 1/2 milj. Din.

Nasprotno pa smo dvignili trošarino na vino na Din 3.- (% 40-50; 3 6-8; 4.50), kar da precej močan plus finančni na predmet, ki ni nujno potreben za življenje.

Mestna hranilnica: po dolгих letih imenovanja uprave MH, tvorijo sedaj isto svobodno izvoljeni predstavniki ljudstva. Kljub tegobam in težavam zadnjih let ter izkoriščanja zavoda po protiljudskih režimih, je MH solidno fundiran zavod, ki gatudi valorizacija starih vlog in odpisi na dolžnikih ne omajajo ter vživa slj ko prej polno zaupanje najširših množic. Dokaz temu so naraščajoče vloge (nove) /po osvoboditvi/, ki presegajo znašajo Din 9,000.000.- MH je centrala vseh regulativnih hranilnic Slovenije in se uspešno udeležuje v posredovanju kreditov za obnovo, finansira za druge, (solidno trgovino in obrtništvo). Glavna naloga MH je pa v tesnem sodelovanju z MLO, finansiranjem novih podjetij, obuditvi veselja do šol, je posebno malega človeka, ki že od nekdaj tvori glavno oporo MH, posredovanjem brezgotovinskega prometa v tesnem sodelovanju z ostalimi regulativnimi hranilnicami.

Povdariti že še, da pojde ves čist dohodek zavoda - kakor je že svobodno bilo zamišljeno - v korist socialno najšibkejšim slojem v nasprotju z dosedanjim nepravilnim razpolaganjem dobička v smislu vsakokratnega režima.

V okvir novih nalog, ki jih je prevzel MLO, je posebno povdariti davčne naloge. MLO je naredbodajni in izvršni organ ne samo za mestne davke, ampak vrši to nalogo tudi za zvezne in federalne davke, za fizične osebe preko četrtnih LO, zapravne osebe pa preko svojega oddelka za finance. Pri prijavah za fizične osebe, ki že ravnokar vlagajo pri MLO opazimo, da odnosni obvezniki plačilo tega davka nepravilno razumejo za svoje dolžnosti, odnosno da vprašanje davka obravnavajo še popolnoma v miselnosti starih predaprilskih časov. Danes, ko je državni proračun tisti vir, ki nam ustvarja gospodarske, socialne, kulturne pogoje za bodoče, pravičnejše življenje, ki bo v vse večji meri črpalo svoje obelike v tem okviru, je ne samo dolžnost, ampak tudi nujna življenska potreba poedinca, da svojo nalogo pravilno razume in svojo dolžnost pravilno izvrši. Vsakdo ima danes postaviti svoj odnos do države na realno bazo in ta odnos bo najbolje dokazan v pravilni oceni lastnih dolžnosti do države. Nesmiselno je n.pr. ponudba akontacije z Din 500.- po dimnikarskem podjetju, katerega je splošno znano, da ima stalen in dober dohodek. Isto velja za frizerja z akontacijo Din 200.- ali drugega z 800.- ali pa celo krojača delavca (delavnice) v centru mesta z akontacijo Din 1000.-. Pri istih delavnicah pa plača vsak nameščenec 2-3000 davka letno in takih nameščenec je po več. Če tedaj tak podjetnik zasluži manj kakor njegov najslabše plačani nameščenec, potem naj podjetje zapre, če pa več - in to je dejstvo - potem naj bo vsaj tolike premišljen da to pravočasno uvidi ker bo vsak naknaden izgovor jalov. Predpostavka, da služi podjetnik na dohodku Din 2-6000 (kar bi odgovarjalo gornim akontacijam) letno ali Din 2-5000 mesečno je nesmisel, ki kriči po raziskavi, korekturi! "es je, da se je v prejšnjih časih smatralo čim nižjo davčno napoved za normalen pojav ter je tistemu mentalitetu ustrezal tudi davčni zakon. Danes pa je izigravanje naših zakonov skrajno škodljivo in spada že v sklop špekulativnega izkoriščanja ljudske skupnosti, ker gre na račun pozitivne zavednosti sočlavljanov. Iskren odnos do naše ljudske države, do naše ljudske oblasti je edino pravilna pot za koristno in hitro doseg skupnega cilja. Tega se morajo naši davčni zavezanci zavedati v polni meri in pričakujemo, da se bo ta nesporazum - če ga zasedaj še tako imenujemo - čimprej odpravil.

Pri davčnih zavezancih-pravnih osebah poziv finančnega ministrstva od 15.dec.45. posebno tistih, ki so po starih določbah bile oproščene plačevanja družbenega davka, ni imel pravega odziva. V predpisanem roku 10 dni je namreč vložilo prijave komaj 10% zavezancev. Vročili so se natanko individualni pozivi za prijave prostovoljnega akontacije s skrajšanim rokom 2 dni. Da je bil odziv takoslab je preba pripisati tudi dejstvu, da se izvršile silne izpremembe v pogledu obratovanja, preselitve in vodstev poedinih podjetij v letih 44 do 45, ko je vez med oblastmi in davčnimi zavezanci oslabela in se davki niso niti prepisovali, niti izterjevali. Kljub izgovorom teh 600 davčnih zavezancev, da niso poučeni o predpisih dohodninskih ali pa da imajo bilance še negotove, nič ne opravičuje.

Kataster davčnih zavezancev se z vsakim dnem tako izpopolnjuje, da plačilo akontacije nihče ne bo mogel izogniti.

Opazati je tudi to, da bodo ona podjetja, ki so pod državnim nadzorom, ponudila akontacije, ki so predvsem in povsem v skladu z njihovim uspehom in določbami novega zakona o neposrednih davkih. Pravne osebe te

edo tedaj dale veliko več državi kakor nekdej.

Temu nasproti pa davčni zavezanci-pravne osebe v ostalih pod-
jih niso pokazali kaknega posebnega razumevanja za plačilo prometu ustre-
ajoče akontacije. Mnenja sobili, da bi bilo dovolj ponuditi znesek, ki
odgovarjal davčnemu predpisu iz prejšnjih let. Po odgovarjajočem opo-
rilu so pa svoje prvotne namene spremenili na realnejšo podlago. Dokon-
no sliko davčnih napovedi za fizične in pravne osebe pa sestavimo v te-
nu januarja, ko bo material urejen in pregledan.

Vojni dobiček pravnih oseb.

Odsek za davke, čegar šef je obenem referent za komisijo za ugotav-
janje vojnega dobička, pripravlja in zbira material ter se-stavlja pred-
oge za odvzem vojnega dobička pravnim osebam na področju okrožnega mesta
Ljubljane. Pozvanih je bilo doslej 140 pravnih oseb, dosedaj jih je llo
ložilo prijave, med temi samo 15 takih, ki so prijavili vojni dobiček
skupnem iznosu Din 13,359.649.- Gotovo pa je, da bo tudi med ostalimi
precejšnje število pozitivnih slučajev. Veliko in sicer največja pod-
etja še niso zaključila povojnih bilanc in rezultati premoženjskega sta-
ja še niso znani. Preizkušnja prijav in predloženih bilanc je zelo za-
udna, ker je večina prijav pomanjkljiva. Zavezanci so prijavljali imo-
nske podatke deloma v lirah, deloma mešano (predvojne v dinarjih, povoj-
v lirah), deloma v povojnih dinarjih. Na tolmachenja, ki jih je dalo z
ministrstvo za finance že v Navodilih k zakonu odvzema vojnega dobič-
a in poznejših razpisih in jih pri tem tudi večkrat spreminjalo, se ni
koro nihče oziral. Tako je treba skoro vsako premoženjsko postavko po-
bej ugotoviti. To se zgodi z naknadnimi pozivi zavezancev za pojasnila,
ar vsekako zelo zavlačuje celo poslovanje. Poleg knjižnih, bilančnih po-
tkov vojnih dobičkarjev služijo kot podlaga za ugotovitev vojnega dobič-
tudi uradni podatki ki so jih dali po raznih ustanovah, n.pr. denarni
vod vodi o plačilu dolgov, v naložitvi denarja, ali zemljiška knjiga o
kupih nepremičnin i.t.d. Podatkov od strani privatnikov in množičnih
organizacij za pravne osebe doslej nismo prejeli. Ocena se bo pri teh ose-
naslonila v glavnem na bilančne podatke, v kolikor se bo ugotovilo, da
poslovne knjige verodostojne, sicer pa po prostem prevdarku komisije.

Pri fizičnih osebah ugotavljajo vojni dobiček komisije za vsako
etrt posebej, dve komisiji (četrt Šiška in Rakovnik) so že zasedale in
gotovile dosedaj vojni dobiček pri 17 osebah in sicer Din 8,102.282.-,
ostale se predlogi še pripravljajo. Podlago tvorijo pri fizičnih ose-
ah manj bilance in poslovne knjige, ker jih ti navadno nimajo, pač pa
podatki denarnih zavodov, zemljiške knjige, gradbeni uradi, predvsem pa
prijave privatnikov, množičnih organizacij in drugih prič iz ljud-
va.

Tudi v tem vprašanju so na pričetku dela. Postavka vojnega dobič-
je pa najmočnejša postavka predvidena v fondu za obnovo in se ravno
tem vprašanju ljudske množice morajo zavedati, da si z izdano podporo
ših ljudskih sodišč same finansirajo obnovo vseh žuževin, same pospe-
no izgrajujejo boljše življenje. Čim tesnejše in temeljitejše bo sode-
vanje tistih, ki v širokih masah, iz tisočero oči najboljše poznajo vse
rite koticke nezaslužnega dobička in se obenem spominjajo vseh tegob
roših 4 let, tem prej se bodo prilike normalizirale, tem preje bomo za-
veli življenje vredno človeka.

Referat o stanovanjskem vprašanju in o delu notranje uprave poda tov.Krese Leopold.

Stanovanjsko vprašanje in gradbena delavnost.

Med mnogimi težkimi problemi je prav gotovo tudi stanovanjsko
rašanje dokaj pereče. Stanovanjska stiska pa ni svojstvena samo za Ljub-
ano temveč za celo državo. Nasprotno lahko trdimo, da je med vsomi
sti

Jugoslaviji Ljubljana v tem pogledu na najboljšem stališču, ker ni bil tako prizadeta po vojnem razdejanju kot ostala mesta.

Mislim pa, da je prav to vzrok, da nekateri meščani nikakor ne-
jejo razumeti, da je premagovanje stanovanjske stiske naša skupna stvar.
Ljudje izrabljajo vse mogoče načine izigravanja, da ohranijo svoje
redovno lagodje, kričijo in zabavljajo čez novo osnovane urade in usta-
ve samo da bi prikrili svoje lastne razkošje, svoj nesocialni čut do o-
pravilnosti in prav radi njih ne morejo priti do lastne strehe, če bi vsi tisti, ki
razpolagajo s številnimi sobami, v katere tudi po cele dneve ne vstopijo
dodati pa jih nočejo bodisi radi lastne komoditete, bodisi, ker ne more-
jo po mili volji izbirati stanovalcev in navijati cen, prijavljati in od-
hajati na razpolago odvisne prostore, bi bilo v pretežni večini za silo
dadoščeno vsem onim, ki so danes brez lastnega stanovanja. V Ljubljani
je bilo že pred vojno občutno pomanjkanje stanovanj, kar nazorno kaže,
tako znanstvena jama, Sibirija, Galjevica i. t. d. S tem, pa da je Ljubljana postal
glavno mesto, je nastala cela vrsta novih ustanov in uradov, število pre-
bivalcev je tudi naraslo, je pomanjkanje stanovanj še tem bolj občutno.

Mestni odbor je preko stanovanjskega odseka zastavil vse sile,
da bi kar najbolj omilil stanovanjsko krizo.

V preteklem leti je bilo vloženih 6561 vlog za samostojno sta-
novanje, 3350 vlog za sebe in 650 vlog za lokale in pisarne. Od teh je
bilo pozitivno rešenih prošelj za 1798 samostojnih stanovanj, za 135 ute-
jenih stanovanj, za 3170 sob, 278 lokalov in pisarn in večje število pr-
ložišč in sestanovanj. Trenutno bi moral nuditi stanovanjski odsek 600
družinskih stanovanj, če bi hotel zadostiti najnujnejšim potrebam.

Iz tega je razvidno, da še zdaleč ni ustrezno prosilcem, kate-
re število narašča pa še z dneva v dan. V stanovanjski odsek prihaja dnevno
več sto ljudi in pogostokrat ustvarjajo tam tako gnečo, da je onemogo-
čeno redno poslovanje. Zato je stanovanjski odsek prenesel vlaganje pro-
šenj in pa kontrolo na ulične stanovanjske komisije. S tem je omogočena
tudi večja kontrola nad zlorabami. Valoge uličnih stanovanjskih komisij
so, da sprejemajo prošnje z ugotovitvami prosilčeve potrebe ter jih s pr-
obami odpošljejo preko četrti na stanovanjski odsek. Dalje imajo nalogo
prijaviti vse nezasedena, izpraznjena ali premalo izrabljena stanovanja.
V nekaterih četrtinskih odborih se je pokazala ta napaka, da te podpišejo
tako prošnje ne da bi se preje prepričali, če so podatki resnični ali
da so vsled bojazni, da se stranki zameri, jo prostodušno pošiljajo
na stanovanjski odsek, češ saj itak ne bo nič opravila, mesto, da bi str-
ki razložili neupravičenost zahtev.

Že na zasedanju I. mestne skupščine je bil sprejet sklep, da
se izseli iz Ljubljane vse one, ki so med okupacijo prišli v mesto pod
zaščito okupatorja in domobrancev. Takih družin je okoli 180.

Oddelek za notranjo upravo je takej pričel zbirati podatke o
takih primerih in je bilo dosedaj izdanih šele 63 odločb za preselitev.
Posledno vsaka stranka pa vloži pritožbo, da se taka izvedba zavleče.
Koraj v vseh primerih izselitve ali zamenjave stanovanj mora interveni-
rati Narodna milica. Z izselitvijo nemcev bo praznih približno 140 stanova-
ni pa se še pregledujejo ter se vrši popis imovine, čim pa bo uprava Naro-
dne imovine prevzela premičnine iz tej stanovanj bodo ta na razpolago sta-
novanjskemu odseku, ki jih bo dodeljeval po ključu- najpotrebnejši, ofi-
cirjem in odgovornim funkcionarjem, ki že mesece čakajo na rešitev. To
nam nalaga 1.) dolžnost do naše vojske, ki mora čutiti vso hvaležnost in
trud našega mesta, 2.) pa dolžnost do tistih tovarišev, ki opravljajo vsa
in odgovorna dela, ker so v tej borbi žrtvovali vse in tudi zato da jim
mogočimo uspešno izvrševanje nalog, ki so jim poverjene.

V Ljubljani je trenutno še cca. 50 napol dograjenih stavb, s
katerimi bi pridobili do 150 družinskih stanovanj. Lastniki so delo opusti-
li, ker se boje, da jim ne bi dovolj donašala, ker jim je predpisana na-
emnina prenizka ter je ne morejo kot včasih po mili volji zviševati. Do-
graditev teh stavb bi po ugotovitvah stala cca. 10.000.000.-Din. Lastniki
teh nedograjenih hiš so bili že pozvani, da delo dokončajo in s tem pri-
morejo k reševanju stanovanjske krize. Razen par izjem ni bilo odziva.

Da se vsaj za silo omilijo stanovanjske težave je gradbeni od-
delek začel graditi stanovanjsko kolonijo na Savski cesti, v kateri bo 96
stanovanj. Predvideno je bilo, da bo delo končalo še pred zimo. Ker pa se
je radi poveljnih razmer pojavile težave v nabavljanju materiala in delovni-
le sa je delo zavleklo do poletja. Gradbeni oddelek je preuredil in po-
pravil vse šole v katerih so bili prej nastanjeni okupatorjevi vojaki ali
pa družine, tako da so sposobne sedaj za redni šolski pouk. Gradbeni od-
delek vrši vse vzdrževanje javnih zgradb in naprav. S svojimi 250 delavci

rbeti za vsa vzdrževalna in očiščevalna dela v mestu. Vzdržuje preko 50 cest.

Ob eksploziji poškodovane hiše se tudi že obnavljajo in sicer je osedaj obnovljenih nad 60% iz kredita, ki ga je nakazala MVS.

Tudi tukaj bi bilo lahko več storjenega, če bi sami lastniki poškodovanih hiš pokazali več inicijative saj so imeli priliko in možnost dati posojilo. Le redki so napravili več kot rabijo za lastnostanovanje.

Vsekakor je treba v tekočem letu dvigniti gradbeno delavnost in četi, da se dogradijo še vse nedograjene stavbe, s tem in pa s prevzgojo sodeloavnjem množic tako pri gradnji kot pri razdeljevanju stanovanj smo čimprej zadovoljili vse one, ki so danes še brez strehe.

Vmed najvažnejše uspehe Narodne milice bi mogli šteti precejšnjo anjšanje prometnih nesreč. Če je bilo takoj po osvoboditvi in še pred vema mesecema dnevno po najmanj 10 prometnih nesreč, ki so zahtevale mnogo krat tudi smrtne žrtve jih je danes več kot 70% manj. Narodna milica bo najkrajšem času pričela s kaznovanjem na licu mesta, da se še bolj omeje nesreče. Res je, da milica dela tudi napake, zlasti pri nastopanju pa tudi pri izvrševanju službe, pri čemer leži krivda tudi na ljudeh, ki imajo še vedno isti odnos do Milice kot do stare policije. Treba je, da se narodni odbori bolj povežajo z miličniki, ki se nahajajo v njihovih četrtih odborih, kritizirajo njihove napake in poročajo tudi na oddelek Narodne milice. Ker si narodna milica radi nekaterih starih policajev iz predvojne Jugoslavije ni mogla pridobiti pravega zaupanja in ker so stalno prejemale topogledne opazke in pritožbe ter so nekateri, zlasti starejši uradniki nikakor niso mogli živeti v nove razmere, smo jih morali odpustiti. Če ne bo mogoče vzdrževati tako veliko število miličnikov kot bi bilo za enkrat še potrebno, bomo morali pristopiti k organiziranju pomožne milice ostalih okrožjih.

Tudi na kriminalnih prekrških se kažejo izboljšanja kljub temu, da je prav v zadnjem času kriminaliteta zopet pomnožila je vendar kriminaliteta v primeru z zadnjimi leti padla. V letu 1940. je bilo v Ljubljani izvršenih 1869 tatvin, dočim jih je bilo v letu 1945. le 597. Večja razlika je tudi v kršenju javnega reda in miru. V l. 1940. je bilo 2415 prekrškov, dočim jih je bilo v letu 1945. le 915.

Odsek za pobijanje črne borze in nepustne špekulacije, ki je bil ustanovljen šele novembra 1945. je imel večje uspehe; izvršil je nad 300 tatvinskih preizkav ter zaplenil nblaga razne vrste v vrednosti preko 4 milijonov. Reševal je 543 primerov črne borze odnosno nedopustne špekulacije.

V vsem letu 1945. je kriminalno-preizkovalni odsek reševal 6950 pisov, v glavnem nanašajoč se na javnega točilca od teh pa je bilo 3753 pisov poslanih izven mesta Ljubljane v razne kraje, okrožja in druge lokalne edinice.

V teku leta 1945. je bilo izvršenih 859 tatvin dvokoles cca. 250 tatov je bilo uspešno izsledenih odnosno ukradena kolesa vrnjena lastnikom. Pri tatvinah koles je z ene strani premilo kaznovanje kolesarskih tatov, druge strani pa so bile tatvine v večini slučajev izvršene v prvih mesecih po osvoboditvi, ko je bila registracija koles še nepopolna. Opaža pa, da zadnje čase te tatvine pojenjujejo.

Na odseku za evidenco prebivalstva se je pojavilo oziroma odjavi 6.611 oseb.

Da bo oddelek lahko zadovoljivo vršil svojo nalogo bo treba še mnogo storiti tako v pogledu vzgoje kadra kot pritegnitve in sodelovanja širokih ljudskih množic.

Na matičnem odseku je bilo izdanih tudi 82 izvlečkov iz matičnih knjig, v zapisnik v Ljubljani umrlih je bilo vpisanih 1731 primerov. Poročeno je bilo sklenjenih 598. Zapisnikov o pozakonitvi je 20.

Obči oddelek je vršil med drugim tudi sledeča dela: v letu 1945. je bilo izdanih skupaj 975 orožnih listov, 446 npravstvenih izpričeval in 99 lovnih dovolilnic.

Izdanih je bilo 63 odločb za izselitev iz okrožnega mesta Ljubljane (na podlagi sklepa MLO).

Za bivanje v Ljubljani je bilo ugodno rešenih 2500 prošenj. Izdanih je bilo 90.840 osebnih izkaznic. Uplikatov je bilo izdanih 171. Potnih dovolilnic za Primorsko je bilo izdanih 3325. Potnih dovolilnic za potovanje po FLRJ je bilo izdanih skupne 20.494. Razpuščenih je bilo 12 starih društev, odobreno pa je bilo delovanje 10 novo ustanovljenih društev.

Kaznovano je bilo 1983 oseb radi prometnih prekrškov.

oročilo o kulturno-prosvetnem delu pod tov. Dekleva Marico.

Ko se je prosvetni oddelek maja meseca 1945. formiral je prevzel v svoje območje vse sektorje, ki spadajo v prosvetno delo na območju mesta Ljubljane. Tako je povezal v svojem oddelku tri samostojne mestne prosvetne ustanove: muzej, Slovensko knjižnico in mestni arhiv. Poleg tega pa druži sebi še področje šolstva to se pravi ljudski in srednješolski odsek. Gospodarski pa obravnava in skrbi za gospodarsko in finančno stran oddelka samega in gospodarsko in finančno upravo ljudsko šolskih poslopij, ki spada v kompetenco mesta kot preko ministrstva, uravnava gospodarsko stran srednjih šol, ki spada pod kompetenco ministrstva. Če so bile ob prevzemu v kaj slabem stanju, tako oziroma na dejanski stvar in na čistoto. Na področju mesta Ljubljane imamo 21 ljudskih šol, katerim smo v zadnjem času pridružili še ljudsko glazbeno šolo, ki je nastala o poddržavljenju Matice in združitve te s Slogo. Vse tu 14 srednjih šol od katerih je 11 popolnih in 3 nižje. V to področje spadajo tudi zavetišča in internati. Zavetišče je 9, internatov pa 6. Vse ljudskih šolah je nastavljeno 320 učiteljev, nasrednjih pa 390 profesorjev in meščansko šolskih učiteljev. Bivše zasebne šole Marjanišče, Lichtenturnov zavetšulinke so poddržavljene. Pri usmerjanju ljudsko in srednješolskega področja smo v tesnem sodelovanju z Ministrstvom skušali predvsem čimlepše in tešče odnose med pedagogi in mladinsko organizacijo. Jasno je, da smo tu le počasni toda s prizadevnostjo mladine na eni strani in dobre volje naprednega učiteljstva na drugi strani dosegali uspehe, ki pa še zdaleč niso zadovoljivi. Pomanjkanje učiteljskega, odnosno profsorskega kadra to se pravi zdravega kadra teh pedagogov je delo oteškočalo, vendar je zdrav pogled ljudskih množic, tako onih, ki svojo dečo pošiljajo v šolo in oni, ki se za problem interesirajo pomagalo in uravnavalo ter izčiščevalo nepravne pojave. Na ta način je uspelo marsikatero močno oviro in zapreko premagati in celo odpraviti. Da bi čimprej dosegli enoten pouk v smislu duha Narodno osvobodilne borbe in programa Osvobodilne fronte so bili učitelji kot za profesorje prirejeni razni kratki informativni in usmerjalni tečaji.

V tesni zvezi z organizacijo Osvobodilne fronte in masovnimi organizacijami ZMS, AFŽ in ESZDNJ je prosvetni oddelek s pomočjo četrtnih prosvetnih svetov organiziral ljudsko prosvetno delo. Delo odseka za ljudsko prosveto obstoja v organizaciji ljudsko izobraževalnih ustanov, usmerjanju njihovega dela in pa vsaj osnovnih materialnih pomoči. Tako imamo na območju Ljubljane 5 velikih ljudskih knjižnic to se pravi knjižnic, ki se ne prej obstojale, le da se v dveh primerih menja gospodarstvo. Uspelo je postaviti 8 novih četrtnih knjižnic, katerim smo sicer v malem, vendar dali osnove z razdelitvijo 2.800 slovenskih knjig. Bivše Dvorske knjižnice, ki je knjigo poklonila mestu. Od preostalih knjig te knjižnice smo odstopili Univerzitetni knjižnici okoli 600 knjig. Romanističnemu seminarju 250 nemških in Slovenski knjižnici 20 knjig. Ostale knjige predvsem nemške so še v naši posesti, vendar velik del teh pride malo ali pa skoraj v celoti v poštev, ker vsebinsko ne odgovarjajo. Okoli 1200 knjig bomo med četrtne knjižnice še razdelili, vprašanje čitlanic pa je oteškočeno zato ker pripravlja prostorov. V Ljubljani imamo 5 večjih dramskih društev od katerih je nekaj že nastopalo, pripravljajo se pa vsa. Manjše igralske skupine, ki pa še niso izdelane, imajo pa vso možnost razvoja posejude v vsaki četrti. Izmed 4 godb na pihala in 2 tamburaških orkestrrov so tri postavljene čisto na novo in vendar beležijo že lepe uspehe. Seveda je raznih priložnostnih godbenih nastopov mnogo, vendar jih ravno radi priložnost tega dela ne štejeno. Izredno hitro in tudi dobro so se razvili na območju mesta Ljubljane pevski zbori. Tako beležimo 4 mešane pevske zборе, 7 moških zborov, 2 ženska, 6 mladinskih. Formirale so se tudi ljudske univerze, 1 srednja in 5 četrtnih. Četrtne ljudske univerze se predvsem oslanjajo na razjasnjevanje vprašanj in problemov dotične četrti, med tem ko skuša osrednja ljudska univerza zajemati aktualne snovi iz političnega, gospodarskega in kulturnega življenja doma in na tujem. Doslej je imela lo predavanja in to ta predavanja organizirala še nadalje dvakrat tedensko.

Vse ljudsko prosvetno življenje, vsi sektorji tega dela so prav napredovali v razvoju zato ne moremo govoriti o karšnikoli zaključni obliki tega ali onega društva, zbora i.t.d.

Osnovno materijalno pomoč četrtom, ki so bile brez knjižnic, brez čitalnic, brez instruktorjev itd. smo naredili v znesku Din 60.500.-. Ljudski univerzi smo darovali 3.000.-Din, Bentjakobskemu odru 10.000.-Din. Tako smo ustvarili našim ljudsko prosvetnim institucijam vsaj edskočno desko v zdrav razvoju.

Telesno vzgojni sektor, ki je že z nakazanimi prostori dobil vso možnost razvoja smo podprli z 28.000.-Din od tega je mesto nabavilo za 16.000.-Din smuči, ki jih bo ob priliki raznih smučarskih tečajev posojalo mladini, ki nima možnosti nabave smučk. Odsek za telesno vzgojo pri mestnem odboru dela v tesnem sodelovanjem z Fiskulturnim društvom za Slovenijo in pa referentom za telesno vzgojo pri ministrstvu. Njegova osrednja naloga je dvig šolske telesne vzgoje in pa sodelovanja ter organizacija raznih telesno-vzgojnih in vaditeljskih tečajev. Razgibanje mladine na tem sektorju in gojitev telesne vzgoje je prav gotovo izredna naloga, ki ji moramo posvečati mnogo več pažnje kot doslej, posebno še radi tega, da se usmeri to delo v pravilno obliko in mu da pravilne meje. Napake, ki so se in še prav na tem sektorju kažejo bo treba držati z odgovarjajočimi forumi odpravljati in reševati. Poleg navedenega je gospodarski sektor od maja do danes v okviru prosvetnega oddelka izdal za obnovo šolskih poslopij 281.050.- dinarjev in s tem zneskom posarbel za so šole cele, desinficirane in tako uporabne za šolski pouk.

Za dvig ostalih kulturnih sektorjev na območju mesta Ljubljane je LO v okviru prosvetnega oddelka poskrbelo z dotacijami in nagradami, ki so že bile ali pa še bodo izplačane. Tako gledališče 650.000.-, Glasbeno šolstvo 250.000.-Din, Akademija znanosti in umetnosti 25.000.-Din, Literarne in likovne nagrade 29.000.-Din, Narodna galerija 3.000.-Din, Narodni muzej in umetnost Din 10.000.-

Od teh že imenovanih rekla bi samostojnih institucij prosvetnega oddelka je doslej dostopen javnosti le mestni ~~arhiv~~ arhiv in sicer od oktobra 1945. Imel je že lepo število obiskovalcev in sto med študenti in profesorji, ki se bavijo z znanstvenimi deli. V dobi osvoboditve se arhiv obogatil z dokaj važnimi listinami in tako se razvija v tej smeri. Po mnemju strokovnjakov ima Ljubljana enega najlepših in najbogatejših mestnih arhivov v Jugoslaviji. Slovanska knjižnica se je formirala s perspektivo, da postane to knjižnica slovanskih del, slovanskih prevodov in del, ki govorijo o Slovanih. Razvila naj bi se v močno institucijo, ki bi odgovarjala tozadevnim potrebam in povpraševanju v merilu vse Slovenije. Ob knjižnici bi seveda razvijali tudi čitalnico, ki bi bila v skladu z nalogami knjižnice same. Knjižnica ima trenutno 14.000 knjig. Je za svoje naloge, ki so ji bile stavljenе vsaj do pomislino nanjen začetni štadij, dokaj bogata. Knjižnica občinstvu še ni dostopna, ker je treba najno pre katalogizirati vse knjige, kar zahteva mnogo časa in truda. Upamo pa, da bo v kratkem vsaj tako daleč urejena, da jo bodo lahko obiskovalci posejali - saj se zanjo že živo zanimajo.

Mestni muzej obsega dva dela: muzej stanovanjske kulture je prilično že urejen in pa vojno zgodovinski muzej, ki se ureja in je tudi bogat. V prihodnjem mesecu bosta oba dela dostopna občinstvu čeprav vojno-zgodovinski muzej do nadaljnjega radi težkoč v prostoru in ogroženega materijala bolj provizorično.

Tako smo skušali na vseh področjih prosvetnega dela na območju mesta Ljubljane usmeriti svoje delo v to, da postane naša prosveta res ljudska in last vseh.

Jasno je, da bo treba prav na tem področju strniti vse delovno ljudstvo v naporih za doseg tega zastavljenega cilja. Saj prav na tem sektorju dela vsaka veja zase zgovorno kaže, da se nobena težava ne da rešiti brez žive zainteresiranosti in tesnega sodelovanja vsega delovnega ljudstva in se ne da rešiti brez trdne volje vključiti prosveto v obnovo naše domovine - z nalogo pristopiti k prekvasitvi lahko bi rekli k obnovi slednjega človeka.

e) O socialnem, zdravstvenem in srbstvu poroča tov. Busar Tilka:

Ob osvoboditvi je socialno-politični oddelk prevzel od bivše mestne občine 870 podpirancev z mesečnimi podporami od 40.- do 150.-Din. Te podpore so se podeljevale tudi po politični pripadnosti in po osebnih simpatiji. Po pregledu smo večim podpore odvzeli. Ker je v času okupacije gosti ljudi obubožali, smo takoj podvzeli ukrepe, da jim nudimo nujno pomoč. Od junija do 1.dec. smo izplačali 16.012 podpirancem 11.725.000.-Din. Med temi se je prijavilo mnogo ljudi, ki materijalno v času okupacije niso bili prizadeti, ki pa so izgubili svojce, ter so se

matrali za neupravičene, da prejemajo nekako odškodnino za padlimi. Ker je kredit za fašistično žrtve namenjen predvsem ljudem, ki so nezmožni za delo in ki so socialne popolnoma uničeni, zato bomo organizirali komisije za revizije podpor, ki bo pregledala vse in na podlagi ugotovitev komisije bomo vsem neupravičencem podpore ukinili. Z ureditvijo pokojnin in socialnega zavarovanja bo itak večina podpor odpadla, poleg tega bomo delazmožne zaposlili. Da se bo revizija res v redu vršila, je potrebno se podpore obravnavajo na masovnih sestankih.

V zvezi z reorganizacijo ministrstva za socialno politiko se je uredil tudi oddelk za socialno politiko na okrožjih in se bo delil v tri dela in sicer: oddelk za socialno politiko in oddelk in oddelk za delovne razmerje, ki bo imel predvsem nalogo skrbeti za zaposlitev, urejanje delovne enose med delodajalci in delojemalci ter voditi kontrolo nad delnim zavarovanjem.

V delokrog oddelka spada tudi zavež za onemogle v Marjanišču. Ta oskrbuje 231 ljudi. Na pritožbe oskrbovancev v drugih zavodih in tere, smo vzpostavili posebno komisijo, ki je pregledala zavode, ki so v oklah vsrkkih ustanov, med njimi pristava sv. Jožefa na Viču, zavod sv. Jožefa na Vidovdanski cesti. Na Pristavi je bilo 16 otrok, med njimi duševno zaostali, normalni, otroci s kostno tuberkulozo, vsi so imeli enako oskrbo in vzgojo ter so živeli v skupnem prostoru. Otroci so bili slabo oblečeni, prebivali so v nezakurjenih prostorih, po izjavi zdravnika so bili tudi slabo hranjeni ter mleka sploh niso dobivali. V zavodu sv. Jožefa je 439 oskrbovancev, med njimi 126 umobolnih. Hrana je trirazredna, za tretji razred je bila popolnoma nezabeljena in slaba, dočim je v 1. razredu prvovrstna (pečenka itd.). Opazile so se tudi druge nerednosti, zato smo postavili delegata, ki skrbi za boljšo oskrbo. (Oddelk ima nadalje otroška zavetišča od katerih smo 2 prevzeli od sester, ter 7 dnevnih zavetišč in doma za vajeke.

V vseh zavodih oskrbujemo 360 otrok. Ker vseh otrok ne moremo smeti v zavodu imamo nekaj otrok pri rejnikih, za katere plačujemo po 100.-Din mesečno. Sprejeli smo 438 otrok iz Bosne, katere smo razmestili v družinah popolnoma brezplačno, drugim pa plačujemo 300 - 500 Din mesečno. Sodišča smo prevzeli varuštvo z nad 1200 varovancev. Komisija za podporanje dijakov pomaga 510 študentskim dijakom, s stanovanjem, hrano ali mesečnimi podporami. V cukrarni smo preuredili prostore za prehodni dom. Podole delo socialno političnega urada se bo usmerilo, da se bo vse delo možne po možnosti potom Borze dela vključilo v produktivno delo in socialno zavarovanje onim ostalim pa se bo zvišala podpora za človeka dostojno življenje.

Vsa skrb se bo posvetila vajencem, kateri so bili v bivši Jugoslaviji popolnoma) brezposelni), brezpravni in prepuščeni izkoriščanju brezvestnih mojstrov.

Posvetili bomo vso pažnjo našim najmlajšim s tem, da jim pripravimo zadrave in prijetne otroške domove. Matere pa razbremenimo skrbi in se bodo tako lahko posvetile koristnemu delu za skupnost.

Zdravstvenemu oddelku, ki sestoji iz bivšega mestnega fizikata in tržnoveterinarskega urada, so bili priključeni šolska poliklinika, protituberkulozni dispanzer in zdravstveni dom v St. Vidu.

Delokrog šolske poliklinike se je razširil in obsega vse ljudi, ki potrebujejo in obrtno nadaljevalne šole, tako pod kontrolo nad 19000 otrok. 31. decembrom je pričela poslovati na polikliniki šolska kuhinja, kjer se hrani 60 osirolano šibkih otrok, ki so tudi zdravstveno slabi. V preteklem letu je imel zdravstveni odsek precej posla z nalezljivimi boleznimi, gladi pa se je r. z. z. srbečica. Ambulanca za socialno šibke sloje daje zdravniško pomoč onim, ki se izkažejo z ubožnim listom. Težko bolni imajo tudi pravico do posetov na domu. Skupno je bilo pregledanih 13988 bolnikov na domu pa 1080. Zdravstveni oddelk namerava v vseh perifernih okrajih organizirati ambulante za prvo pomoč, v teku je že ambulanta na "ežici".

Ker so se pokazale potrebe po diabetični kuhinji, jo je zdravstveni odsek organiziral, ki pa vsled pomanjkanja denarnih sredstev nudi pomoč le malemu številu bolnikov.

Na novo je bil ustanovljen referat za apotekarstvo, ki vodi kontrolo nad vsemi ljubljanskimi lekarnami, preiskuje zdravila ter kontrolira nabave Centralnega sanitetnega skladišča.

O kmetijstvu in gozdarstvu poročaja tov. Tome.

Odsek za kmetijstvo, ki je bil pred časom prideljen oddelku za govinno in pr. skrb, je bil preobrnovan v samostojni oddelk za kmetijstvo in gozdarstvo, kateremu je dodeljena mestna vrtnarija.

Namen oddelka je na podlagi smernic Ministrstva za kmetijstvo pospeševati vse panoge kmetijstva in kmetijskega združništva. Nadaljni namen oddelka je najtesnejše sodelovanje z kmetijskim delovnim ljudstvom ter izvedba vseh utemeljnih sklepov kmetijskega in v te panoge spadajočega načrta. Na podlagi uredbe Ministrstva za kmetijstvo upravlja nadalje oddelk potom četrtih in terenskih kmetijskih odborov narodno imovino kmetijskega značaja ter sodeluje pri izvedbi agrarne reforme.

Gozdarski odsek istakotako vrši svoje posle na podlagi smernic Ministrstva za gozdarstvo, nadzoruje in štiti gozdove, državne in lastnino za gozdo. Nadalje upravlja posle gozdno-čuvarjske službe, gled. zatiranja škodljivcev, gled. prekomernega izkoriščanja gozdov in preprečuje gozdne tatvine ter vzpodbuja in pomaga pri saditvah goličav z nasveti in strokovnim vodstvom. To delo vrši gozdarski inženjer in njemu dodeljeni gozdni čuvar.

Vrtnarija upravlja na podlagi pravilnika vse nasade in drevored. V območju mesta Ljubljane ter v svojih drevesnicah vzgaja potrebno zeleno in cvetje za okrasitev mesta. Z ozirom na kolebanje v drevesnicah vzgaja na odvisnih površinah sočivje, ki se uporablja v javnih ustanovah.

Kmetijski oddelk je v prvi vrsti organiziral po navodilih ministrstva kmetijske poročevalce ter prireja vsakomesečne sestanke kmetijskih poročevalcev. Na teh sestankih so bili iznešeni sklepi kmetijskih zborov in posameznih četrti, katere se je, v kolikor so bile podane možnosti izvršiti.

Ob priliki licenciranja plemenskih bikov se je ugotovilo, da je v tem pogledu storil okupator ogromno škodo. Vsled prisilne oddaje plemenske živine, se je najlepši plemenski material uničil; v hlevih je dane plemenska najrazličnejših pasem in porekla brez kakršne koli globlje plemenske vrednosti. Da se doda sveže krvi, se je nakupilo v Prekmurju 11 plemenskih bikov, katere se je dodelilo v posamezne okoliše po polovični ceni.

Akcija za jesensko setveno kampanjo je popolnoma uspela ter je po končani p. edvojna površina ozimin. Vsled nerazumevanja nam je akcija za izboljšavo semenskega krompirja izpodletela; ta neuspeh se bo spomladi nadaljeval.

Z ozirom na težave glede prehrane živine zaradi izredne suše in zmanjšanosti v zvezi pomanjkanje krme se je dodeljevalo za mlado plemensko živino krmilo in druga krmila. Istotako se je dodeljevalo rejcem malih živali, ki imajo veliko gospodarsko vrednost, potrebna krmila.

Da se zavaruje prehrano vojaških konj, katere ni bilo mogoče radi zmanjšanih prog prepeljati dovolj hrane iz drugih krajev, so kmetovalci kljub lastnemu pomanjkanju zbrali več vagonov sena in slame za prehrano vojaških konj.

Ker je združništvo najtrdnjša poflaga bodočega načrtnega gospodarstva, se je povsod pospeševalo združno gibanje na podlagi katerega so ustanovili tovariši na Laverci nabavno in prodajno zadrugo, Trnovčani in Barjani pa zadrugo zelenjadarjev, ki bo povezala vse zelenjadarje, ki se ukvarajo z vzgojo zelenjadi za prodajo. Obenem so se v vseh delih našega mesta osnovali pripravljalni združni odbori. Organizirajo se živinorejci in sadjarji v svojih posebnih zadrukah.

Da se podpre načrtno gospodarstvo v posameznih krajih, se je priložnostno mladino ter osnovalo za gospodinjske in strokovno gospodarsko-kmetijske tečaje. V tečaj se je pred prazniki dovršil za mladinske in mladinske bežigradski gimnaziji, katerega tečaja so se udeležili tečajniki iz celotnega mesta. Gospodinjski tečaj na Laverci obiskuje 22 tečajnic iz tamošnje bližnje okolice. V vidiku so tečaji na Viču in na Barju, nadalje bo v drugi polovici meseca xx januarja 14 dnevni večerni tečaj za sadjerejo.

Z ozirom na načrtno gospodarstvo ter na gospodarska žarišča v katerih naj črpajo zadrugarji pouk in vzpodbude, se je predlagalo Ministrstvu za kmetijstvo ustanovitev gospodarske šole na Bokalcu. Nadalje se je predlagalo, da se k ljudskim vrtovom Tivolija pritegne zemljišče Čekinovega posestva ter vsa ostala sem spadajoča zemljišča vsrhu ustanovitve ljudske a botaničnega vrta in z njim združenih znanstvenih ustanov, da se poveže znanost z ljudskim delom. Tudi na Barju se bo ustanovila na mestnem zemljišču, kot bodočem zelenjadarskem kmetijskem sektorju zelenjadno poskusno farmo, ki bo služila Barjanom kot praktična ustanova za pospeševanje zelenjadarstva in pomoč združnim ciljem.

Agrarna reforma, ki je zajela vse one, ki zemlje niso sami obdelali, je vzbudila med ostalimi kmeti izredno živahno zanimanje ter razglasi tudi vse one, ki še niso verovali v dalekosežnost ustave delovnega ljudstva. S estanek agrarnih interesentov za okrožno mesto Ljubljana je predložil bistvene sklepe, ki so se predložili Ministrstvu za kmetijstvo. Pri izvajanje agrarne reforme se je organiziral krajevni in okrajni odbor mesta Ljubljane, ki prične prihodnje vršiti svoje funkcije.

V splošnem so se izvršila dosedaj sledeča dejstva:

1. Ugotovilo se je dosedanje kmetijsko stanje ter rezultati predvojnega stanja.
2. Pritegnilo se je kmetovalce v svrhu graditve upoznanja skupnega dela za bodoče načrtno gospodarstvo.
3. Razgibalo se je združeno gibanje v svrhu povezave treh glavnih panog v zadrugo, t.j. živinoreja, zelenjadarstvo in sadjarstvo.

Bodoče delo v žimskih mesecih.

Zemlja v ~~naš~~ območju okrožnega mesta Ljubljane v posameznih prehodnih tvori tri bistvene različne obdelave vsled svojih medsebojnih ali različnih svojstev. Radi tega je tudi pospeševanje poljedelstva in drugih panog temu odgovarjajoče. V splošnem tvorijo v Ljubljani sledeče panoge glavni vir dohodkov.

1. mlekarstvo in z njim združene poljedelske in živinorejske panoge.
2. zelenjadarstvo v malem (Trnovo) ter v velikem (Barje) in (Doberje)
3. sadjarstvo, pridobitne četrti Rakovnik, ljubiteljske vse ostale četrti.

Zato bo preko zime poglobiti živinorejsko in zelenjadno delo s stanki, poukom in podrobnim delom. V tečajih se bo pritegnilo mladino gospodarskemudelu, osobito k smoternemu čiščenju sadnega drevja i.t.d. Na konca meseca februarja se bo izvršilo delitev zemlje spadajoče pod agrarno reformo, da bo v pomladi zemlja v rokah agrarnih interesentov v svojo obdelavo. Gozdarski odsek bo preko zime organiziral in pripravil načrte za pomladno pogozditev goličav, katere je povzročil okupator.

Mestna vrtnarija, ki je v jeseni izpopolnila vse vrzeli v drevo. vrh, kolikor toliko tudi že uredila v splošnem nasade, bo v pomladi nadaljevala s temi deli, da zadobi mesto Ljubljana značaj mirnega in urejenega sožitja delovnega ljudstva.

Pregled položaja obrtništva po dr. Pretnar.

Obrtniška proizvodnja zavzema v gospodarstvu ljubljanskega mesta in bližnje okolice pomembno vlogo. To velja zlasti za one stroke, ki so potrebne za gradbeno obnovo ter za preskrbo širokih ljudskih množic z obleko, obutvijo in živili. Obrtništvo, ki se vključilo in bilo pripravljeno s svojim delom podpreti in dopolniti delo državnega in združnega proizvodnega sektorja, je našlo polno razumevanje in podporo tudi pri mestnem izvršnem odboru.

Upoštevanje pospeševanja obrtniške delavnosti je smatral MIO tudi za važen socialni problem. Saj obratuje v ljubljanskem okolišu 2716 samo vojnih mojstrov, ki imajo številne družine, ter zaposlujejo okrog 3000 možnih kvalificiranih delavcev in vajencev. Ena desetina ljubljanskega prebivalstva je torej navezana na svoj kruh iz obrtniške delavnosti.

Med problemi, ki so važni za gospodarsko uspevanje ljubljanskega obrtništva, je MIO posvečal posebno pažnjo in skrb obnovi obrtniških delavnic ter njihovi preskrbi s potrebnimi surovinami in pomožnimi sredstvi. Industrijsko-obrtni oddelek je v ta namen izvršil ankete, na katerih je gotovil količino in vrsto stvarne potrebe ter na podlagi zbranega gradiva posredoval pri ministrstvu za trgovino in preskrbo ter ministrstvu za industrijo in rudarstvo za nakazilo potrebnih kontingentov. V teku drugega polletja 1945 je na vložene prošnje razdelil med drugim nad 8000 kg razne tkanine za izdelavo tople obleke, okrog 7000 kg podplatov in 20.000 kvadratov usnja ter večjo količino drugih potrebščin za popravilo obutvi, 500.000 m sukanca za krojaška popravila, preko 8000 l bencina in nafte ter več

tisoč kilogramov strojnega olja, špirta, fineža in drugih kemikalij za kominarske in mizarske delavnice. Podprl je akcijo za preskrbo ceneni obrtniških kreditov za tehnični izpopolnitev delavstva in nabavo surovin.

Posebno skrb je posvečal mestni izvršni odbor strokovni vzgoji obrtniškega naraščaja. Klju velikim težkočam in oviram je z materialno in finančno podporo omogočil pričetek pouka na sedmih strokovnih nadaljevalnih šolah, ki jih poseča preko 1200 vajencev.

Prav tako je mestni izvršni odbor s svojim sodelovanjem in finančno podproo sodeloval pri akcijah za uvedbo racionalizacije v rokodelskih proizvodnjah. V tej zvezi je omeniti zlasti pripravo načrtov za izdelovanje tipiziranega pohištva, ki je posebne važnosti za pohištvene stroke, pospešeno obnovo in pocenitev izdelkov.

Glede gospodarskega položaja ljubljanskega obrtništva se more reči, da se je v teku nekaj mesecev po osvoboditvi v splošnem znatno popravil in izboljšal in da je zaposlitev vendarle porastla.

Pereče za obrtništvo samo, nič manj pa tudi za široke sloje kmetov in ljudska oblastva je bilo vprašanje cen obrtniškim izdelkom. MIO razume težave obrtniške stroke in obrtnika glede nabave surovin in visokih režij. Ne odreka mu pravice, da dobi povrnjene stroške za racionalni in ekonomski način izdelave ter primeren zaslužek za pošteno delo. Toda nikoli zlasti pa ljudska oblast ne more dopuščati in ne bo trpela tudi pri prodaji obrtniških izdelkov prekomernega zaslužka, nedopustne špekulacije ali pospeševanja črne borze. Kakor vse delovno ljudstvo, ki mora še vedno trpeti pomanjkanje in nositi posledice okupatorjevega pustošenja, tako mora tudi vsak obrtnik kot delaven faktor v naši proizvodnji prispevati svoje žrtve in zlasti v teh težkih časih omejiti svoje zahteve. Oni, ki tega ne morejo in s tem škodujejo ne samo ljudstvu, temveč tudi svojemu lastnemu obrtniškemu stanu, bodo morali računati z najstrožjimi posledicami.

Kakšna bo ušoda obrtništva v bodočnosti, je v veliki meri odvisna od njega samega, od njegove volje in pripravljenosti, da se vključi v obnovitveno delo in od pravilnega razumevanja zahteva novega časa, da ji treba imeti v svojem delu präd očmi v prvi vrsti dobrobit ljudstva in države.

S tem je bila 3. točka izčrpana, sledi kratek odmor.

4.) Pretresanje poročil.

K diskusiji se prijavi tov. Trček iz četrti Moste ter izvaja sledeče:

Tovariši in tovarišice! Kakor smo videli iz referatov so bili posvečeni ogromni napoti, da bi stanje, v katerem se nahajamo moglo se resnično napraviti tako kakor se napraviiti mora in dati ljudstvu to, kar mu more pri teh prilikah.

Nato se dotajne referatov tov. podpredsednika in referenta za preskrbo. z teh referatov je razvidno na eni strani ogromno prizadevanje na drugi strani pa se pojavljajo stvari, ki ne restano ovirajo, zavlačujejo ali pa onemogočujejo, da bi se prizadevanja res izvedla tako kot bi se pri pravilnem razumevanju mogla.

Glede davčnih postavk je iz referata razvidno kako skušajo ne kateri to izkoriščati in zopet na račun skupnosti kovati svoj lastni dobiček, ker ne dajo niti tistegam kar so dolžni dati. Tako dele onemogoča mestnemu ljudskemu odboru, da bi bil res kos nalogam. Na podlagi tega predlaga tovarišem odposlancem, da priporočijo izvršnemu odboru, naj podzame najenčigtnejše mere, napram vsakomur, ki bi skušal kovati dobiček na svoje osebne koristi, neoziraje se na potrebe ostalega ljudstva.

z poročila o preskrbi pa je razvidno, da so še vedno na dnevnem redu in to še celo v večjem številu špekulanti v raznih oblikah, med njimi tudi vojni dobičkarji. Če se pogleda na dobo med I. in II. zasedanjem vidimo, da se ti špekulanti niso niti najmanj omejili na svojem delovanju, ampak da skušajo pod novimi krinkami še pospeševati. Na drugi strani pa je ljudstvo, ki je v štiriletni borbi pretrpelo in krvavelo ter se ni bilo samo zato, da bi premagalo krvavi fašizem, da bi odpravilo izdajstvo in izdajalce, ampak se je ljudstvo borilo tudi zato, da bi preprečilo v svoji ~~skrajni~~ sredino delovanje raznih protiljudskih špekulantov, raznih vojnih dobičkarjev.

V imenu vseh odposlancev skupščine apelira in zahteva od ljudstva, da se odloži, odnosno njihovih predstavnikov-ljudskih sodnikov, da kadar imajo pravka

temi špekulanti-vojnimi dobičkarji, naj nikar njihovih dejanskih zločinov ne gledajo kot navadne postopke, katere jim kot take hočejo prikazati špekulanti, ampak naj jih sodijo kot zločince in sicer prav take kot bili tisti, ki so se z orožjem v roki upirali proti ljudski borbi v ku te štiriletni borbe.

Ponovno apelira v imenu odposlancev na naša ljudska sodišča: masno ljudska sodnike, da kadar sodijo špekulante, naj ne imajo pred se samo špekulantovih besed, ampak naj imajo pred očmi vso borbo našega delovnega ljudstva, vso kri in življenje, ki ga je ljudstvo dalo v borbi za boljše življenje. Prav pri teh obravnavah naj gledajo sodniki res izključno na ljudsko korist. Kajti špekulanti na podlagi površnih obsodb špekulirajo dalje. Zato naj ljudska sodišča napram takim ljudskim škodljivcem postavijo najenergičnejše kazni, če treba tudi draskonske. Če bo eden od njih obsojen na izgubo glave, se bo drugi špekulant preje premislil, preden na tak način zapravlja svojo glavo.

H koncu še povdari, da morajo vsi navzoči tovariši skupno: na vsakem mestu ter vsemi aktivisti stremeti za tem, da se ljudstvu čim bolj prikaže pomen odkrivanja tem špekulantov-vojnih dobičkarjev. Ljudstvu treba poučiti, da ne bo imelo osebnih pomislekov, ker le na ta način lahko izvrševati naloge tako kot jih mora izvrševati ljudska oblast. Na ta način se bo moglo res ustreči željam in potrebam ljudstva, ljud

ne samo pa, ko bo videlo, da se tako dela, bo brez dvoma šlo v svojem delu dosledno naprej in v skladu z vsemi našimi forumi, od najnižjih na zbiranju do ljudskih sodišč.

Tov. Koprivo iznese željo, ki je bila izmažena na masovnih sestankih, da naj bi bila povezava med poslanstvom in četrtinimi odbori čim boljše. Na masovnih sestankih se večinoma razpravlja o političnem delu, malo pa o gospodarstvu. Kmožice pa gledajo v naši ustvaritvi novega duha in novega pokreta.

Iz referatov se ugotavlja, da so izkazani ogromni izdatki za osebje. Po večini je osebje, podedovano od bivše Jugoslavije, ostalo v svojih mestih in to je osebje služilo vsem političnim strankam v Jugoslaviji. V administrativnem poslovanju še danes vlada birokratizem. Treba je pristopiti k pozitivnemu in ustvarjalnemu delu. Odvisno osebje naj se zaposli pri konstruktivnem delu, saj primanjkuje delovnih moči. Administrativno vprašanje pa je treba urediti v drugem smislu in sicer tako, da bo v občo korist.

Glede obsodb špekulantov je mnenja, enako tudi ljudske množice, da naj se jih kaznuje najstrožje. Ako bi se temu pristopilo takoj v celoti, ne bi prišlo do ponovnih špekulativnih namer, ker bi se vsakdo premislil. Če se bo krenilo na to pot, se bo v kralji zatrlo špekulacijo, ki gre v škodo obče ljudskega blagora.

Pripominja, da je v teh referatih nekoliko malo prikazana menjava naših industrijskih dobrin z dobrinami ostalih federalnih republik. Širše ljudske množice zanima kaj dobimo za naše industrijske izdelke, ki jih pošiljamo v ostale pokrajine, zlasti še, ker se govori, da v ostalih federalnih edinicah dovolj maščob, ki naj bi se jih po možnosti dobilo v zamenjavo za naše predmete.

Glede združništva ugotavlja, da ima še vedno premajhen procent števila članstva, ki bi moral biti vsekakor večji. Da se ti odnosi, je treba odstraniti vse posrednike, ki obstojajo med zadrugo in članom. Ti posredniki imajo tudi glavni dobiček od vsega doprinosa.

Tov. Kušlan Marička izvaja glede sindikata sledeče: iz poročila referentov smo videli kako velike in otežkočene so naloge, ki jih imajo organi ljudske oblasti. Jasno je, da tem ogromnim nalogam naši organi ljudske oblasti ne morejo biti kos, če se najtesnejše ne povežejo z vsemi ljudskimi množicami ter predvsem, kakor je v svojem referatu že poudaril tov. podpredsednik Kraigher, na naše masovne organizacije. Ena osnovnejših in najmočnejših organizacij v sklopu osvobodilne fronte je sindikalna organizacija, katere jedro tvori najzavednejši del delovnega ljudstva to je naš proletarijat. Delovno ljudstvo je doseglo že lepe uspehe pri dvigu produkcije, ki je temelj vsega našega gospodarstva. Če hoče, da bo velika vloga delovnega ljudstva še bolj prišla do svoje veljave, moramo dvigati in utrjevati predvsem delovno disciplino, dvigati politični kulturni nivo delavstva, da bo pravilno razumelo svojo veliko nalogo. Poleg ostalih organizacijskih nalog glavne naloge sindikalne orga-

acije. Če bo sindikalna organizacija uspešno izpolnila svoje naloge, pr
er je nujno, da ji pomagajo vsi organi oblasti, bo tudi sindikalna org
acija močna opora izvršnim organom oblasti pri izvrševanju zakonov ter
dvigu celotnega gospodarstva in s tem pri dviganju blagostanja vseh
ljudskih množic.

Sindikalna organizacija vključuje približno 16.000 delavcev in
učencev v mestu Ljubljani ter to število še vedno narašča. Težava pri
sindikalnem delu je, da nekateri sindikati in njih funkcionarji še vedno
razumejo pravilno sindikatov v današnji ljudski državi. Še vedno se pr
o zanimajo za splošna politična in gospodarska vprašanja ter premalo
stopajo k popravljanju napak s svojimi predlogi k izboljšanju načrtov
e oblasti. Priporoča se, da se vsi organi ljudske oblasti naslanjajo
išejo pomoči v sindikalni organizaciji, na drugi strani pa bomo vse
napeli, da se do poslednjega delavca zainteresira za vključenje pri
rševanju naših splošnih gospodarskih nalog.

Tov.dr. Lunašek: K vpršanju zmanjšanja upravnega aparata smo sl
i iz referata tov.podpredsednika in finančnega referata, da predstavlja
dajstva oziroma zneski, ki jih dobiva ta parat, ogromno postavko. Odpus
jega števila uradnikov bo predstavljal zelo bolečo operacijo, bolečo
veda za opozicionalne birokrate, ki si težko predstavljajo, da bi si na
kak drug posel. Vendar smo slišali iz referatov, da je nujno potrebno,
samo iz finančnih razlogov, da se ta aparat zmanjša. marveč tudi zarad
ga, da se najdejo nove oblike dela - bolj praktično, bolj ekspeditivno.
drugi strani se bo z odpustom večjega števila uradništva lahko dobival
e delovne sile v obnovi.

K vpršanju zadrug bi pripomnil sledeče: Ljudje se še vse premalo
dajo, da predstavljajo zadrug pod pogoji ljudske oblasti nekaj dca-
ralno nasprotnega kot pa zadrug pod pogoji kapitalizma. Sicer je res,
so ljudske zadrug, ki so bile ustanovljene že v bivši Avstriji, imele
hen pozitiven pomen za ljudstvo in sicer v toliko, da se je izločil va
oderuh, ampak glavni dobiček je šel v roke finančnega kapitala. Medtem
danes zadrug, če so pravilno vodene, igrajo absolutno pozitivno vlogo
grede vsi dobički lepo v korist delovnega človeka. Seveda je treba, da
ljudstvo budno in pazi, da se ne urinijo v zadrug špekulanti- tisti
ulanti, ki so zadrug vodili v stari Jugoslaviji.

Tov.Višner pravi, da se izrekajo nad špekulanti in črnoborzijam
nile kazni. Slučaj Brajkovič je izrazit primer kako naj se sodi. Enaki
meri so tudi izven Ljubljane, tako celjski primer.

Opozori se tudi na one, ki hranijo še ogromne zaloge blaga po sv
privatnih stanovanjih, katere bi bilo treba izslediti in blago zapleniti:
ga dati na razpolago javnim potrošnikom. Mnogo je tudi trgovcev, kiso
li že od osvoboditve zaprte svoje lokale in prodajajo svoje blago za
rtimi lokali po črnoborzijanskih cenah. Poleg tega pa se jim dodeljuje
racionirano blago. Vse take primere je treba strogo kaznovati.

Z ozirom na to predlaga skupščini, da se take zločince, ki s sk
jem blaga ovirajo obnovo in organizacijo našega gospodarskega vpršanja
nije najstrožje, v teh njih primerih s smrtjo ter se jih izloči iz naše
privatnega in javnega življenja.

Glede zadrug poroča tov. Drobež, da se je v mesecu decembru pri
il slučaj, da so privatni trgovci prejeli pravočasno navodila glede vi
obroka za razdeljevanje živil potrošnikom. dočim zadrugne poslovalnice
o prejele teh navodil ter so izdajale živila samo "a conto", kar je
pravilo pri ljudeh slab vtis. Če se hoče zadrugništvo res dvigniti, je
ba take napake čimprej izslediti.

Dotakne se še vprašanja živilskih nakaznic, katere naj bi se do
jevale res samo onim, ki so potrebni. Vsled tega predlaga, naj bi se
posamezne četrti uvedlo nekako tekmovanje in sicer katera četrt bo s
je svojih narodno osvobodilnih, terenskih in uličnih odovorov preje iz
dila tiste špekulante, ki še danes izrabljajo živilske nakaznice, kljub
u, da imajo doma dovolj živil.

V vsem ostalem pa se priključuje izvajanjem tov.predgovornika,
sti glede odmerjenja kazni, ker na vseh masovnih sestankih publika spl
kaka graja prenizke kazni vojnih in današnjih špekulantov. Stavlja
rašanja, zakaj se ne izreka kazni za odvzem vsega premoženja, ne pa same
arnih kazni. Take ljudi naj se kaznuje s prisilnim delom in še z osta
i najstrožjimi kaznimi, ki bi bile potrebne, da se zatire špekulantstvo.

K poročilu tov. načelnika notranjega odseka, da obstojajo še gradbe, ki so nedograjene in jih lastniki nočejo dograditi kljub temu, da imajo na razpolago denarna sredstva, je tov. Mrhar iz St. Vida mnenja, da je treba tudi v tem oziru temeljitih ukrepov in zavzeti odločno stališče.

Predlaga, naj ljudski odbori prevzamejo skrb za dograditev teh gradb in če lastniki kljub temu ne bi hoteli tega dovršiti, naj se jih razlasti.

K socialnemu teferatu pripomni tov. Jamnikar, da se posebno se- naj po vojni opaža veliko otrok, ki so brez očetov in mater. Otroci po potrebi zavetišča, ker so njihovi očetje in matere zaposleni na opekarni rdo. Otroci pa so brez varstva potikajo se po cestah. Mladinska organizacija se trudi na vse načine, da bi te otroke zaniteresirala za delo. V letju je bilo to možno, v zimskih dneh pa je otežkočeno. Na drugi strani se opaža otročja zavetišča v rokah protiljudskih elementov, ki ne delajo v korist narodu in vzgoji mladine. Ravno vsled tega je četrt Vič, ko je videl nepravilnost dela v zavetišču, postavil ultimatum sestram, da v urah zapuste zavetišče. V ultimatu odnosno resoluciji so bile navedene obdolžitve in sicer: napačna vzgoja otrok, vzgoja v protiljudskem duhu. Otroci so bili prepuščeni samim sebi z omejitvijo svobode, bili po politiki pasivni, njihovo zdravstveno stanje je bilo na tako nizkem nivoju, da jih polaščale razne nalezljive bolezni. Razen tega je bila prehrana izreskrba glede obleke in obutve tako slaba, kljub temu da je bilo zavetišče, ko so ga sestre zapustile dovolj založeno z hrano in obleko. Otroci so stradali in prezebali. Poleg tega pa so bili v zavetišču pretepani to ne samo za časa okupacije, ako so se hoteli zanimati za osvobodilni gret, ampak tudi sedaj, če so hoteli sodelovati v mladinski organizaciji. Na drugi strani pa so hotele sestre dati videz, da se naša ljudska oblast zanima dovolj za njih. Injenja je, da ljudstvo ne bo dopustilo, da bo taki protiljudski elementi vzgajali naši mladino. Zavetišče, v katerem so prebivali otroci, je še nedograjeno in se je z prevzemom po narodno osvobodilnem odboru in s postavitvijo delegatke pričelo čiščenje doma sagaga, spomladi pa se bo dogradilo dnevno zavetišče.

Predlaga naj se to zavetišče razlasti in izroči ljudstvu v uporabo. Zidano je z ljudskim denarjem, zato naj ga tudi ljudstvo dobi.

Na terenu X. četrti Vič je pristava Sv. Jožefa. Tudi ta pristava imela nekaj otrok. Ti otroci pa se ne samo, da so bili lačni, strgani bosi, temveč so bili bolni umsko in nalezljivo ter pomešani z zdravimi. Sestre so hotele vzgojiti iz teh otrok krétene, ki bi jih hotele uporabiti v svojem namenom. Poleg tega so se nahajali na pristavi reakcionarni elementi, ki so se izkazali za časa narodno osvobodilne borbe popolnoma pasivni. Naše ideje in os se še sedaj po osvoboditvi aktivno udeleževali pritol tega gibanja, saj je komisija, ki je prišla tja, zaplenila materijal, ki bil naperjen proti osvobodilni fronti.

Pristava, ki je bila tako velika, bi lahko koristila ljudstvu to zlasti podeželskemu, zato predlaga izvršnemu odboru, da se tudi pristavo razlasti v korist ljudstva.

dr. Lunaček: Slišali smo predloge kako naj se postopa proti reakulantom in črnoborzijskemu. Predlagal bi, da zavzamemo stališče napram ljudem, ki imajo malomarno odnos napram ljudski lastnini in če več, ki kradejo ljudsko lastnino. Preje smo slišali, da je sržavni sektor danes 100% imovina in ravno v Sloveniji predstavlja ta državni sektor 80% industrije in zdi se mi izredno važno, da preprečimo, da bi se ta ljudska imovina razpadla.

Predlagal bi, da zavzamemo isto stališče kot proti črnoborzijskemu, da se uvedejo najbolj drakonske kazni proti tistim, ki kradejo.

Tov. Bajtova predlaga z ozirom na veliko pomanjkanje stanovanj v Ljubljani, da skupščina sprejme predlog, da izžene oblast iz Ljubljane rusine belogardistov, ki so se zatekle v Ljubljani za časa okupacije. Ta korak naj bo kratek in izveden čimprej.

Z ozirom na finančni referat opozori tov. Gorjanc izvršni odbor, da posebno pazi nato, da se kredit podeljuje v privatnem sektorju samo onim osebam, ki to s svojim pozitivnim delom zaslužijo, t. j. samo tistim, kjer ni nobenega dvoma, da se bo to izkoriščalo. Čisti dobiček Mestne hranilnice pa naj se uporabi zato, da se podpre šibkejša sloja. Čim trdne bo finančni položaj Mestne hranilnice, tem večje bo zaupanje, ki ga za njeno delo.

Glede zadrug pripomni tov. Jamnikar, da obstoja čevljarska zadruga, ki ima dovolj materijala in dovolj delovnih moči. Primanjkuje pa parov. Vsak dan bi lahko prevzeli 200 do 300 parov čevljev v popravilo, kar ljudje nujno potrebujejo, zlasti sedaj pozimi. Predlaga, naj bi se

oskrbelo primerne prostore, kjer bi se ta obutev lahko popravila.

Ker je na razpolago dovolj materjala, naj bi se ga dodelilo kraje, ki so bili v osvobodilni borbi najbolj prizadeti. V drugi vrsti naj se dodeli mladini, ki obhitev tudi nujno potrebuje, da zamore posejati šole, delavnice, kjer se praktično uči.

K tesni povezavi kmeta z mestom pripomni tov. Drobež, da bi bilo umestno, da mesto, ki ni toliko potrebno, odstopi čim več tekstilne blaga kmetom, odnjih pa se bo potem lažje dobilo živila, kurjavo in druge stvari.

Gledati pa bo treba, da se dostavi na kmete čim več semen, kmetom je že itak upostošena in bi ostala mrtva tudi spomladi. Preskrbeti bi bilo potrebno tudi gospodarsko orodje. Z vsem tem bi se kmeta navezalo na mesto in bi tudi on videl, da mora mestu oddati živila.

Tov. dr. Skala: Tovariši! Z referatov smo vedeli, da so pred nami težke naloge, da nekaterim nismo izpolnili tako kot bi bilo želeli. Če pogledamo kakšna bi bila pot, ki nam bi zagarantirala, da bo bodoče delo še bolj uspešno, se moramo spomniti nanašajočemu temeljno organizacijsko oblikovanje, na potrebo tesnejšega sodelovanja in tesnejše povezave organov oblasti s osvobodilno fronto. Treba je, da naši aktivisti položijo več truda za sodelovanje z ljudskimi množicami, treba je, da se naši aktivisti bolj potrudijo za vzbujanje iniciativnosti naših množic. Treba je, da bomo vnesli v naše množice več aktivnega zanimanja za naše skupne probleme, tako da se naša javna uprava in javno gospodarstvo pokazalo kot rezultat skupnega dela in skupnih naporov.

Tov. Bajtova predlaga izvršnemu odboru, da prošnje posameznih naselij v Ljubljani glede elektrifikacije in vodovodnih napeljav obravnava kot nujne, odnosno naj javi zadržke, ki branijo izvedbo.

Tov. Verbič predlaga, naj se odstrani žična ovira, ki še vedno obstoja po terenu St. Vid do Ježice. Tam je velik obseg zemlje, ki je neobdelan. Do spomladi bi bilo potrebno, da se žica odstrani, drugače kmetje ne bodo mogli obdelovati zemlje.

Ker je s tem diskusija končana, da tov. Tuma Ostoj vsa poročila na glasovanje ter ugotavlja, da so vsa poročila izvršnega odbora soglasno sprejeta.

K besedi se prijavi še tov. Šorli dr.: Slišali smo poročila o ogromnem delu, ki ga je opravil izvršni odbor. Iz tega je razvidno, da je odvil vse člane odbora en cilj: po možnosti koristiti ljudstvo, odpraviti prejeto škodo, ki jo je povzročil okupator in pripeljati ljudstvo v mirne in normalne čase. Delu čast in priznanje!

V imenu Šiške izrekam svoje priznanje in zahvalo mestnemu izvršnemu odboru in njegovemu predsedstvu. Ravno tako ne smem pozabiti tudi našega krajevnega odbora v Šiški, kjer je ljudstvo naročilo, naj izrečem svoje priznanje za vse napore in delo predsedniku, tajniku in vsemu odboru, ki opravlja naporno in silno težko delo vedno v ljubečnem in požrtvovalno ter skuša ugoditi željam ljudstva.

5.) Volitve tajnika Izvršnega odbora MLO.

Tov. Tuma Ostoj poroča, da je bil dosednji tajnik tov. dr. Milič Heli imenovan za podpredsednika vrhovnega sodišča in ne more vršiti vseh sodstvenih funkcij še upravne. Vsled tega je treba izvoliti novega tajnika in prosi za predloge.

Tov. Čerin predlaga za novega tajnika tov. Krese Leopolda, se za notranjo upravo. Predlog se soglasno sprejme.

Tov. Tuma Ostoj čestita novo izvoljenemu tajniku ter prekine zasedanje ob 13^h 30', katero se nadaljuje od 15^h.

Ob otvoritvi popoldanskega zasedanja tov. Tuma Ostoj najprej pozdravi predsednika Narodne vlade tov. Kidriča Borisa.

Predno preide na naslednjo točko dnevnega reda prosi tov. člana verifikacijske komisije, da ugotovi, če je skupščina še sklepčna.

Član verifikacijske komisije ugotovi, da je prisotnih 50 članov, število pa je mestna skupščina sklepčna.

6. (Poročilo o delovanju ljudskih sodišč in

dopolnilne volitve v ljudska

sodišča.

Poročilo poda tov. Verbič, predsednik okrožnega sodišča:

Sodišča so začela poslovati začetkom septembra in takrat s
začela šele organizacija sodišč. Omenjam ne le samo sodišče za okrožno
mesto Ljubljana, ampak tudi sodišča ljubljanskega okrožja.

Večina sodišč ni imela miti strehe nad seboj, Samo tri do
štiri sodišča Ljubljana, Škofja Loka, Kamnik in Kranj so bila na dobrem.
Senice so prišle v poslopje, kjer je na štirinajstih mestih teklo skozi
veho. V Grosupljem je bil enak položaj. Grosuplje je imelo samo štiri
pbe. V eno sobo je prišlo 6-7 uradnikov. Sodišče Rakek tudi ni vedelo k
se dalo. Kljub temu so začela vsa sodišča začetkom septembra oziroma o
va povdarjati, da je prišlo to sodišče v poslopje, ki je bilosicer zuna
dobrem stanju, znotraj pa je posloval tujec skozi 4 leta in je skozi 4
eta dela to, kar je hotel sam. To sem opazil. Preje je bila centralna
urjava za celo sodišče. Italjani so napravili 45 peči, tako da nismo ve
ali naj kurimo centralno kurjavo ali pa peči. Stroji so izginili, mot
tudi izginil.

Osebjje. Okrožno mesto Ljubljana, oziroma mestna skupščina
rožnega mesta Ljubljane je izvolila 12 sodnikov. Izmed dvanajststorce s
kov je prišlo v akcijo samo 9 - lo sodnikov, en sodnik pa je odpadel t
j, drugi sodnik pa je bil pri komisiji za ugotovitev vojnih zločincev,
ko da je sodišče začelo dejansko poslovati z 9 sodniki in s temi sodni
poslovalo sodišče do začetka novembra. Danes gledamo skoro v sanjah
raz s kakšnimi težavami se je bilo treba boriti. Prišlo je nebroj veli
h zašev, nove kazenske zadeve, novi zakoni, obilica materjala, pomanjk
e moči, ampak delo nas je sililo naprej in sodišče je delalo od jutra
večera globoko do noči. Sami veste, da se že takrat trpele razprave d
ikrat tudi po en dan in tudi dva. Drugo polovico sodnikov smo dobili š
novembra, to je bila devetorica sodnikov, ki jih je postavil izvršni
bor ljubljanskega okrožja. Iz te devetorice nam je en tovariš odpadel,
zaporih in proti njemu teče preizkava. Kar se tiče osebja imamo 40 lju
osebje se rekrutira deloma iz osebja, ki je bilo že preje pri okrožne
išču, deloma dobivamo osebje iz demobilizirancev in deloma smo jih do
li iz prostih poklicov. Kar se tiče osebja in kar se tiče sodnikov, se
ra reči, da dela z vso vnemo in da se trudi, da zadosti tistim nalogam
jih zahteva od osebja ljudstvo in tudi država.

Prisedniki. Okrožno mesto Ljubljana je izvolilo 30 prisedni
v, izvolili bi se moralo 60 prisednikov. Trideset prisednikov je imela
voliti okrožna skupščina za ljubljansko okrožje. Ker še ni konstituiran
ni mogla biti ta tridesetorica izvoljena. Zaradi tega je moralo sodiš
lati s tistim kadrom, ki ga je dobilo na razpolago, to se pravi s tri
setorico. Taje storila svojo dolžnost. Petnajstkrat na leto pride vsak
isednik na delo. Ti ljudje, kateri so bili izvoljeni, so že skoro vsi
adostili svoji nalogi. Danes dobimo šele kompletan kader prisednikov.
ram reči, da delajo z vnemo brez godrnjanja. Od teh prisednikov je bilo
sti takih, ki so včasih po dvakrat na teden prišli na delo in so bili
delu od jutra do večera. Sam sem se informiral pri tem kadru, če jih
teži in sem dobil odgovor, da skupnost to zahteva in ker to skupnost
hteva, to dolžnost storimo in sicer brez godrnjanja.

Kazensko sodstvo zadeva danes v večini primere zločinst
zoper narod in državo. Ariminalnih prijav je malo Vsega imamo dotoka
kom teh lo - 11 tednov, kar se je dejansko moglo delati - razpravljajai
so začeli šele v drugi polovici septembra - 600 zašev. Rešenih je dve
etjini t.j. 400 zašev Imate številke. Številka pomeni amlo. Ampak za vs
tako številko se lahko skriva en dan dela, lahko se skriva več di
kor n.pr. se skriva za eno številko 4 dni dela in se skriva za to števil
di obtožba proti 34 ošebam. Da se pa za marsikatero številko skriva en
m dela in obtožba proti 3 do 4 ali 5 obtožencem, tudi veste, kateri ste
ihajali poslušat razprave. Videli ste čestikarat, ko se je razpravljalo
vseh štirih dvorinah je bila pred vsako dvorano kopica ljudi, kateri so
išli pričat.

Kar se tiče kazni se sedaj likvidirajo kazni in dejanja z
ncev čez

štiriletno okupacijsko dobo in zaradi tega je umevno, da je ta štiriletna okupacijska doba dala dosti zločincev, dosti dela sodišče, da bo moralo rešiti 2.000 do 2.500 zadev. Sodišče bo moralo delati tako kot dosedaj. Kazenskih pritožb, t.j. pritožb čez zadeve okrajnega sodišča je bilo 100. Od teh 100 števil je bilo okrog 90 rešenih.

Kar se tiče civilnega sodstva je pripadlo okrog 100 zadev. Med temi zadevami se skriva 80 ločitvenih zadev, v katerih se zahteva ločitev zakona. To je nek čuden pojav, ki je nastopil bodisi iz tega razloga, ker se toliko časa ni razpravljalo, ali pa ker so prišli ljudje domov in hočejo likvidirati svoje rodbinske zadeve.

Sodišče socialnega zavarovanja in invalidskega mora rešiti okrog 1000 zadev. Svojčas v teh poslih ni bilo dosti dela. Reševalo se je svojčas v vseh teh zadevah šablonsko. Danes pa to delo ne sme biti več šablonsko. Danes se mora preizkati te stvari, da se dobi pravično odločbo in zaradi tega bo tudi to delo vsaj v prihodnjem zaposlovalo velik aparat skozi več kot pol leta.

Interesantna je disciplina ljudi, ki ima posla s sodiščem. Svojčas so tekale različne zadeve mesece in mesece, tudi leta in leta. Akti so se debelili. Priče niso prihajale. Razprave so se množile in zavlačevale, ker se priče niso odzvale.

Danes je položaj drugačen. Kakor hitro je pozvana priča ali iz mesta ali priča iz kakih hribov iz Starega trga ali Rakeka, se priče točno odzovejo. Še druga čudna stvar je nastopila, da te priče, ki prihajajo v zelo redkih primerih zahtevajo od sodišča pričnino. Ne zahtevajo ničesar, pridejo na sodišče, da storijo svojo dolžnost. Danes se vsled tega, ker priče prihajajo redno na sodišče, rešujejo zadeve že povečini na prv razpravi. Če pa ne na prvi, pa se gotovo rešijo na drugi. Zaradi tega je nastopil ta pojav, da danes sodni slisi ne izgledajo več debeli kakor svojčas.

Osebe vlaga v tej prehodni dobi, ko je nastal tako velik vihar dela, zeli veliko truda. Osebe samo čuti dolžnost in tudi sodniki brez izjeme čutimo dolžnost, da je treba za to delo, ki je pri teh novih prilikah drugačno kot je bilo svojčas, da se izobrazuje. Izobrazuje se na politični liniji in po sindikalni liniji. Vse to osebe dosti pridobi za tisto strokovno izobrazbo, ki je potrebna za poslovanje sodišča. Nes se je pa čulo v zadnjih časih bodisi po časopisju ali iz javnosti očitke pri poslovanju sodišč. Zlasti se je čulo in tudi dosledno se je čulo, da padajo mile kazni, zlasti kar se tiče glede špekulantov, saboterjev, ljudskih škodljivcev. Moram reči hibe so to bile, ker se je tudi mnogo delalo in je umevno, da so bile mnoge hibe napravljene. Ampak kritika po časopisju ali po javnosti je bila tudi v dosti primerih upravičena. Mi nismo ni gluhi, niti nismo slepi. Poslušamo kar pride od zunaj. Hibe so bile napravljene in mi jih skušamo popraviti. To je tudi naša dolžnost. Za vsako iniciativo smo dovzetni. Iniciativa od zunaj nam je dobrodošla. Iniciativni smo tudi sami postali, postali smo tisti aparat, ki ni več okestenel, ampak da živi z ljudstvom. Ves sodni aparat skuša, da se približa in da gre za bljenjem ljudstva in da zadosti potrebam, ki jih ljudstvo zahteva. Tako da smo sedaj nekako v takem stanju kakor da smo stroj, ki je bil po dolgem času v korist ljudstva spravljen v tek. Ta stroj je začel teči, teče še včasih slabo, dobivamo injekcije od zunaj, dobivamo kako olje, tako da ta stroj gre naprej in tudi mora iti, ker to zahteva ljudstvo in država, da ta stroj posluje dobro.

To sem imel povedati v kolikor gre za poslovanje naših sodišč. Tov. Tuma se zahvali za podano poročilo.

- - - - -

O okrajnih sodiščih poroča tov.dr.Omladič:

Tovarišice in tovariši odposlanci!

Slovenska ljudska sodišča in torej tudi naše okrajno sodišče, so bila ustanovljena in sodniki izvoljeni še na temelju odloka SNOS-a z dne 3.septembra 1944. so začeli ureditvi narodnih sodišč in o narodnih sodnikih upoštevajoč že istočasno osnutek zveznega zakona o ureditvi ljudskih sodišč. Ta ga je pozneje izglasovala začasna Narodna skupščina in nesi datum 26. avgusta 1945.

Po uredbi narodne vlade Slovenije z dne 14.septembra 1945. so na novo ustanovljena ljudska sodišča povzela vse posle dosedanjih na teritoriju Slovenije obstoječih sodišč. Z Uredbo ministra za pravosodje NVS z dne 21.

septembra 1945. pa so ljudska sodišča dobila nalog, da začnejo poslovati. Naše okrajno sodišče je začelo poslovati s tem dnem dejansko samo v omejenem obsegu, zakaj več stalnih sodnikov je bilo že zaposlenih pri raznih komisijah, kakor komisiji za vojno škodo, za ugotavljanje zločinov, komisijah za volilne inenike, pri volitvah itd., tako da je delo s celotnim kadrom praktično začelo šele po ~~raznih~~ volitvah 11. septembra 1945.

V omejenem obsegu je naše sodišče začelo s poslovanjem v vseh oddelkih. Spričo dejstva, da je v kadru delovnih uradniških moči bil dober del izvežban sodnih uradnikov in da je tudi večji del stalnih sodnikov bil izvoljen iz vrst poklicnih sodnikov in sprožitev tega poslovanja poročilo ni posebnih težav, zlasti ker so tudi prostori z inventarjem v glavnem že bili na razpolago.

Problem težav novega sodišča od vsega početka v drugih okolnostih, da je novo ljudsko sodišče prevzelo vse po le in spise starih sodišč, zasedlo tudi prostore starega sodišča ter da je bilo tudi sestavljeno iz sodnikov bivših sodišč in uradnikov bivših sodišč, to dejstvo je novo ljudsko sodišče po zunanjem videzu že od vsega početka obremenilo z neslavno tradicijo starega meščansko-uradniškega, nevljudnega in birokratskega sodišča in že od vsega početka vzbujajo pri ljudskih množicah še bolj pri njih predstavnikih neko kal nezaupanja, dasi za to nezaupanje ni bilo nikake dejanske realne osnove in utemeljenih vzrokov. Zato je bila prva in glavna naloga sodišča, da predvsem temeljito in dosledno pometa s ~~stara~~ staro tradicijo meščansko-uradniškega sodišča, da ves načrt poslovanja preumetri tako, da bo novo sodišče res ljudsko sodišče, tako da bodo državljani, ki prihajajo na sodišče po zaščiti pomoč in nasvet, imeli občutek, da je sodišče res ljudska in to je njihova in zaradi njil postavljena ustanova. Treba bi bilo povsem preobrniti način občejanja državljani, treba je bilo bivše uradnike nekako prevzgojiti, da so opustili držo in vlogo gospoda, ki daje nasvete od vrha navzdol - z viška, kakor je bilo to udomačeno pri cesarsko - kraljevih uradnikih, prevzgojiti tako, da so svoje odnose do posameznikov iz ljudstva, ki so na sodišču iskali zaščitem, postavili na tovariško osnovo, tovariško v pravem, notranjem pomenu besede. Upostaviti tedaj pravilen odnos sodišča kot ljudskega oblastva do ljudstva, to je bila prva naloga novega ljudskega sodišča. Mislim, da smo v tem pogledu uspeli in da v pogledu načina postopanja z državljani na sodišču ni bilo utemeljenih pritožb.

Gotovo pa je, da na vsakem sodnem teritoriju gotovo število poklicnih pravdarjev, ki jim nobena ljubezniva beseda, noben pameten nasvet ne gre do srca, ki si od nikogar ne dajo dopovedati, da s svojim praderskimi zahtevami nimajo prav. Taki ljudje se seveda tudi stalno in utemeljeno pritožujejo, da se z njimi na sodišču ne postopa lepo. Teh pritožb pa k sreči nihče ne jemlje resno, ker ljudstvo samo take reči dobro pozna in pritožbam takih ljudi ne prăpisuje posebnega pomena.

Nova ljudska sodišča so prevzela nove oblike dolžnosti napram ljudstvu, naprma državi in napram poedincem iz ljudstva. Prevzela so nalogo, da pri izvrševanju pravosodja v prvi vrsti zaščitijo vse pridobitve narodno-osvobodilne borbe. Da sodišča zmorejo to najvišjo in najodgovornejšo nalogo, je potrebno, daso sestavljeni iz politične zgrajenih in strokovno podkovanih ljudi, zlasti sodniki morajo biti v vsakem pogledu na me poznati morajo poleg zakonov in zakonitih predpisov vse pridobitve narodno-osvobodilnega boja, osnovna načela in vodilne smernice državnega vodstva poznati morajo vse drobne težnje ljudstva in živeti morajo v tesni povezanosti z ljudstvom. Vse to smo ponovno in ponovno povdarjali že pri prvem izboru sodnikov ob priliki zaprisege, na sindikalnih sestankih, na OF sestankih, na občih sejah stalnih sodnikov in delavnih konferencah. Uspeh tega ni izostal. Sodniki so povečini tudi politični delavci na svojih tleh in tudi stalni sodniki se v vedno večji meri zavedajo, da ljudski sodnik ne more biti dober sodnik, če živi odločen od ljudstva in sam za sebstvo. Tudi stalni sodniki vedno bolj povezujejo v politični aktivni tere poštovati pa je pri tem treba, da vsak človek ni rojen za političnega delavca in se za to v politično delo nikakor ne sili. Našim sodnikom pa je kot članom terenske OF in sindikalne organizacije po politični in sindikalni liniji stavilo v dolžnost, da se stavijo na razpolago svojim kolegom za strokovno delo, razlago zakonov itd., da se na eni strani na način tudi tisti, ki niso aktivni politični delavci, povežejo z ljudstvom in hkrati vključijo v njegovo politično življenje, na drugi strani pa, da svoje znanje prenašajo na ljudske množice in da tako izpolnijo svojo drugo veliko dolžnost, dolžnost vzgoje državljanov v duhu vdane ti domovini in izpolnjevanju zakonov v izvrševanju državljanskih pravic in dolžnosti

ter v službeni disciplini sploh.

Tretje od glavnih dolžnosti sodišč je zavarovanje točnega izpolnjevanja zakonov in predpisov s strani vseh ustanov, podjetij, organizacij, uradov in posameznikov. To dolžnost opravljajo sodišča v svojem rednem vsakodnevnem delu. To delo našega sodišča je obširno zaradi široke stvarne kompetence, ki mu jo daje zakon in po teritoriju, kajti to okraj sodišče vključuje območje treh bivših okrajnih sodišč, ljubljanskega, vrhniškega in litijskega, to je politično upravno področje okrognega mesta Ljubljane in okraja Ljubljana okolica. To delo upravlja 16 stalnih sodnih pravnikov, od katerih jih je 11 izvolila ta skupščina 5 pa okrajna skupščina okraja Ljubljana-okolica, dalje 180 sodnikov, 5 tajnikov pravnikov, 2 pisarja, ter 39 pisarniških moči. Od 180 sodnikov jih je ta skupščina izvolila 86, ostale pa okrajna skupščina. Tehnično je sodišče razdeljeno na pet glavnih oddelkov, pokateri vrši vse posle insicere: upravni oddelček, nesporni, civilni, kazenski in izvršilni oddelček z zemljiško knjigo. Od teh je zlasti obremenjen nesporni oddelček, ki je samo od bivšega ljubljanskega okrajnega sodišča prevzel preko 6.000 še nezaključenih preklicnih, varunskih, skrbstvenih in drugih zadev in je število spisov v oddelku do konca leta narastlo do blizu 10.000. Zlasti mnogo posla dajejo zapuščinske zadeve, ki podajajo številčne slike silnih človeških izgub v teku narodno osvobodilne borbe. V navedenem številu spisov pa še niso vpoštevane stvari iz nespornih oddelkov bivših sodišč na Vrhniki in Litiji. Arhiv teh sodišč se te dni prevaža v Ljubljano. Na Vrhniki in Litiji se opravljajo stalni terenski pđmevi.

Močan je tudi izvršilni oddelček, v katerem je vključeno zaplenjeno postopanje. Že doslej teče samo pri tem sodišču preko 1300 zaplenjenih slučajev. V vsakem teh slučajev mora sodišče opraviti natančen popis in cenitev vse zaplenjene imovine, in ker je mas temi zaplenjenimi imovinami mnogo velikih podjetij, pri katerih traja popisovanje in cenitev po več delo razmeroma počasi napreduje. Za pospešitev postopanja sodišču manjka delovne moči, zlasti strojepisci in mnogokrat je težko dobiti strokovno usposobljene cenilce. Izven navedenega je doslej prijavljenih še 1900 slučajev zaplenb imetja Nemcev, kjer bo postopek sodišča isti.

V zvezi z zaplenjenim postopanjem je zelo narastlo tudi delo zemljiški knjigi, ker se zaplenjene nepremičnine prenašajo v last države in vpisi v zemljiško knjigo.

Tudi delo na civilnem oddelku je v stalnem porastu (doslej je bilo vloženih 356 slučajev, od teh večinoma tožb), ker je pristojnost okrajnega sodišča v civilnih zadevah neomejena glede na vrednost spornega premeta, če ni otžena stranka ustanova, podjetje ali organizacija javnega značaja. V sklopu tega oddelka posluje tudi posebno delovno sodišče, za spore iz delovnega razmerja.

Važno nalogo zlasti v teh prehodnih časih in izrednih prilikah ima kazensko sodišče. Njegova naloga je, da s kazenskimi sankcijami doseže, da se zakoni in zakoniti predpisi od strani vseh brez izjeme izvajajo. Naloga okrajnega sodišča je pobijanje špekulantstva, kriminalitete, v sedanjih razmerah pa zlasti pobijanje sabotaže.

Okrajno sodišče je pristojeno za sojeno vseh tovrstnih kaznivih dejanj, če hi zagrešena smrtna kazen. Politična kaznjiva dejanja spadajo v pristojnost okrognih sodišč. Pred nekaj dnevi je bila izdana odredba, da se tudi za sojenje špekulativnih in sabotažnih dejanj ustanovi posebno sodišče oz. poseben senat pri Vrhovnem sodišču. To sodišče bo v bodoče prevzemalo v sojenje težja kaznjiva dejanja te vrste.

V Poslednjem času, tako tudi na današnjem odposlanskem zborovanju je bilo iznešeno mnogo kritik v zvezi s sodstvom o špekulativnih in sabotažnih kaznivih dejanjih. Očitale so se prenizke kazni. Ne morem oskravati, da je bil ta očitek na splošno utemeljen in da so bile prvotno kazni tako nizke, da niso mogle doseči svoje svrhe, ki je ne glede na različne teritorije, v tem, da se špekulantstvo umakni in zatre. Izredni čas nedvomno terjaja izrednih mer, v teh izrednih razmerah pa mora biti pravična in zakonita samo tista kazen, ki doseže svoj smoter to je popolno, dosledno in strogo spoštovanje naših ljudskih zakonov in ravnanje po njih. Tudi biti pravičen sodnik, tako pravičen, da vse zadovolji je težko, če ne moremo reči stvar. Naši sodniki, ki so sodili v špekulacijskih zadevah, so spočetka nedvomno sodili premilo. Od vsega početka pa se je v tej zvezi na naših internih konferencah in na sestankih naših političnih in strokovnih organizacij povdarjala potreba strogih in najstržjih kazni in danes so o potrebi strogih kazni, zlasti v špekulativnih in sabotažnih zadevah prepričani tudi vsi sodniki, kar se lahko razbere iz v zadnjem času izrečenih sodb. Nedvomno se bo od časa do časa še vedno pojavila kritika premilih kazni.

kakor se je tudi že iznašala kritika preostrih kazni. Tozadevna je kritika povsem na mestu, ker tako sodniki zvedo vse napake, ki jih delajo. Če enkrat pa povdarjam, biti pravičen sodnik ni lahka stvar in mislim, da ni treznega in razsodnega človeka, ki bi se upal trditi: Jaz pa bi znal v vsa tem slučaju soditi pravično! - Treba je imeti pred očmi, da je predvsem sodišče vedno izpostavljeno poleg obče iz javnih interesov upravičljive kritike še čisto osebni iz zasebnega nezadovoljstva izvirajoči kritiki. Sodišče v pretežni večini skoro brezizjemno odloča o nasprotujočih si interesih dveh ali več oseb, ustanov, organizacij itd. Ni na svetu tako genialnega sodnika, da bi znal razsoditi tako, da bi bile zadovoljne vse stranke, obe stranki. In tisti, ki mu ne bo ugodeno, ki bo pravdo izgubil, bo vedno pripravljen napadati sodišče in sodnika z najrazličnejšimi očitki. Nemu se ne bo mogel ogniti najpravinejši, najzmožnejši sodnik. Tudi najboljši sodnik se bo s svojimi razsodbami nujno zameril temu ali o nemu, ki pa bo potem na ljudskih množičnih sestankih ali v časopisih napadal z očmi nemljivega sodnika, birokrata itd. in eventuelno na pristojnih skupščinah odposlancev povzročil postopanje o razrešitvi. Čas sam bo pokazal, ali se bodo take neupravičene osebne zamere zlorabljele in sodniki prevečkrat neutemeljeno klicali na odgovornost. Prepričan sem, da se bo v interesu zakonitosti, objektivnosti in zaščite z zakonom postavljene neodvisnosti sodnikov pri izrekanju sodb pojavila potreba po posebni zaščiti sodnikov z zakonom, ki bo natančno določal, kdaj in kako in iz kakšnih razlogov se lahko sodnik pred potekom redne dobe za katero je bil izvoljen, odpo-
liče, da se ne bodo mogle zlorabljeti osebne zamere.

Na splošno bi omenil še to, da so vsi sodniki in vso pisarni-ko osobje že po dosedanjem obsegu poslov prekomerno zaposleni nedvomno pa bodo posli še narastli. To bo imelo za posledico, da se stalni sodniki in uradniki ne bodo mogli v večji meri ukvarjati z delom na terenu izven ljubljane, zlasti ker jim bo poleg študija spisov veliko časa vzelo še temeljito študiranje zakonov in zakonitih predpisov. Če samo pisarniško delo bo tedaj zavzelo večji del njihovega časa. Da pa zaradi tega sodstvo ne bo postalo spet uradniško, birokratsko sodstvo, da to sodstvo ljudsko sodstvo, je podana garancija v ustanovi sosodnikov. Vse sporne stvari se razsojajo v svetu treh ljudskih sodnikov od katerih je edne stalen sodnik, dva pa sosodnika, sodnika prisednika. Sosodnika imata tedaj v razsojajočem svetu večino in dejansko odločata, ker pa sosodniki živijo in delajo stalno med ljudstvom, so iz ~~nek~~ poklicev, poznajo vse ljudskotetne, njegovo pravno zavest in običaje, bodo vnašali v sodstvo prvobitni ljudski značaj. Ločim bo stalni sodnik kot poznavalec vseh zakonitih prepisov skrbel za to, da bodo sodbe in odločbe s skladu z našimi novimi ljudskimi zakoni. Samo sodišče v takem smislu in sestavu lahko izreka sodbe, ki so pravične, zakonite in ljudske.

Dosedanje izkušnje so pokazale, da je sodišče delalo v precejšnji povezanosti z ostalimi vejami ljudske oblasti in množičnimi organizacijami. Nedvomno je, da je tesna povezanost vseh ljudskih oblasti tak politično-upravnih, kakor sodnih med seboj in z ljudskimi množičnimi organizacijami nujno potrebna, ker le tako bodo lahko sodišča na eni strani in ostala oblastva na drugi strani izpolnila svojo odrejeno jim nalogo v naši ljudski skupnosti. Predvsem je taka povezanost potrebna pri pobijanju spekulacije in gospodarske sabotaže. Da še ni prišlo do tesnejšega sodelovanja, ni samo krivda sodišč. Mi sodniki se vključili, da je sodstvo ločeno od uprave in da so sodišča pri izrekanju sodb neodvisna, dobro zavemo, da je sodstvo le del enotne in nedeljive ljudske oblasti, da mora nše delo biti povsem v skladu z delom ostalih oblasti in da morajo -zaradi skladnosti- osnovne smernice dela za vse veje oblasti biti dirigirane iz enega centra. Tega bi se moral zavedati vsak organ ljudske oblasti od spodaj do vrha. Vsakdo, ki se ne ravna po teh osnovnih smernicah enotnega volstva, moti harmonično skladno enotne ljudske oblasti in mora biti izločen. Zato nihče ne more odklanjati kritike, ki odkriva take neskladnosti. Nagpro vsakdo se mora zavedati, da je ljudska kritika bistvena funkcija po ljudstvu izvajane kritike in oblasti, samo da ta kritika ne sme biti zlonamerna, ne sme stremeti za tem, da ruši avtoriteto ljudskega oblastva kotakega, ne sme biti krivična in izhajajoča iz nepoznavanja bistva rednega in sistematičnega poslovanja, ki se prerado zamenjuje z zloglasnim birokratizmom. Ed in sistem je nujno potreben v vsakem uradu in uradi, ki še niso uvedli rednih sistemov v svoje delo, terjajo za isto delo dvojno, trojno število uradništva, kar preobremenjuje javno blagajno.

Prosim tovariše odposlance, da upoštevajo vse težkoče, s katerimi se mora boriti vsaka nova ustanova. Sodstvo je od naših ljudskih oblasti najmlajša, pa ima zato še vedno nekake ustanovne težave. Upoštevati se

mora veliko tehnično delo, ki ga opravlja sodišče v primeru z drugimi uradi, z razmeroma maloštevilnim uradniškim kadrom. Lahko pa zagotovim, da gre vse naše stremljenje za tem, da izpolni naše sodišče vse naloge v smislu gornjih izvajanj. V izgradnjo resničnega ljudskega sodstva vlagamo vse svoje sile in sposobnosti, napake pa, ki so se in ki se bodo nedvoumno še pojavljale in ki se v vedno večji meri pojavljajo povsod, skušamo in bomo skušali odpraviti. Da bo sodišče moglo v redu, tako kakor terjajo izvršiti vse svoje naložene mu naloge, mora uživati podporo vseh oblasti, organov in množičnih organizacij. V zadnjem času se sodišče povezuje v resnejše sodelovanje z ljudskimi tožilci. V tej zvezi moram omeniti velik koristno pomoč, ki jo nudi javnemu tožilcu in kazenskemu sodišču oddelek za notranjo upravo pri mestnem ljudskem odboru po svojem preizkušalnem delu, ki je res vzorno voden in ki bi moral služiti za vzgled vsem drugim ljudskim odborom za vršenje kazenskih preizkusov.

Tov. Tuma stavlja obe poročili v diskusijo.

Tov. Jamnikar: Iz obeh referatov, ki sta jih tovariša podala, je razvidno kakšne napore in kakšna napredka je naše ljudsko sodišče doseglo. Toda izrazito mi je padlo v oči, da se naši sodniki bojijo osebne zamer. Naši sodniki kot taki bi morali biti ljudski sodniki in oni bi morali porušiti ljudstvo. Zato da se ne bodo sodniki osebno zamerili tej ali oni stranki, ne poslušajo ljudstva. Prisedniki pa naj bodo ljudski in bo pravi zadoščenje in skupnost.

Tov. dr. Skala: Tovariši! Na prvem zasedanju naše skupščine smo izvolili 11 sodnikov okrajnega sodišča, 12 sodnikov okrožnega sodišča in 10 prisednikov. Izvoljenim sodnikom smo s tem izkazali veliko zaupanje. Prepričani smo bili, da smo celotno izbrali sodnike, ki so svojih nalog kot organi sodne oblasti zavedajo. Tovariši! Ugorčeni protesti na samih razpravah, na množičnih sestankih in ugotovitve tovarišev v današnji debati pa pričajo, da del sodnikov ni zadostil upravičenim pričakovanjem nas in naših ljudskih množic, katerim odgovarjamo. Nekateri sodniki so za prešli celo vrsto napak, ki v svojih skrajnih posledicah rušijo zaupanje ljudskih množic v ljudsko oblast, ker dejansko spreminjajo ljudska sodišča v zaščitnike narodnega izdajstva in zagovornike ljudskih škodljivcev. Na razpravah se dogaja, da sodnik s svojim poslovanjem daje obtožencu potuho, namesto da bi skušal ugotoviti dejansko krivdo. Dogodilo se je, da je sodnik oprostil političnega zločinca, za katerega je ugotovljeno, da je bil aretacije in zasliševanja pripadnikov Osvobodilne fronte v času najhujšega domobranskega terorja, isti sodnik je pa idejnega pobudnika narodnega izdajstva določil smešno nizko nekaj mesecev prisilnega dela, drugi oprostil lopova, ki je skušal tihotapiti v Italijo 93.000.-Din in še nekaj tuje valute; in neka določba v kazenskem zakonu, da se more požrtkovati!

Tovariši! Takim razmeram je treba napraviti konec! Ne gre, da so v razlogih opravičuje delikventa s frazo, da je bil birokrat! Tovariši! Jančigaj ni bil birokrat, Jančigaj je zločinec! Tudi ne smemo več dopustiti, da se procesi proti narodnim izdajalcem, vojnim dobičkarjem in spekulantom pod vodstvom od ljudstva izvoljenih sodnikov spreminjajo v procese proti obtežilnim pričam! Ti sodniki so s svojim postopkom, s svojimi sodbami in s svojimi utemeljitvami dokazali, da niso dorasli nalogam sodstva v ljudski državi, kjer je sodstvo prav tista legalna pot, po kateri izvršuje ljudstvo svojo voljo, da onemogoči nadaljno protin redno delovanje tistih, ki so se omadeževali z narodnim izdajstvom in tiste, ki danes v ljudski državi brezvestno špekulirajo in izkoriščajo ljudske sile.

Tovariši! Sodnik v ljudski državi danes ne sme biti suh paragraf, se ga borba ljudstva za izboljšanje življenja ne tiče, ne sme biti birokrat, ki sodi po mrtvih črkah protiljudskih zakonov, ko mu ljudska oblast daje v roke legalna sredstva, da sodi v interesu ljudskih množic in v interesu ljudske oblasti. Ljudski, od ljudstva postavljeni in za ljudstvo so, ti sodniki se mora zlititi v eno z ljudstvom v njegovi borbi za odpravo narodnega izdajstva in brezvestne špekulacije, prisluhniti mora interesom širokih ljudskih množic, da bo uspešno in učinkovito vršil ljudsko sodno oblast.

Tovariši! Slišali smo poročili tovarišev iz okrajnega in okrožnega sodišča. Tovariša sta povdarjala, da je sodišče mnogo delalo. Ugotoviti je treba, da je bilo to delo z vidika ljudskih interesov in zahtev ljudskih množic često pomanjkljivo, v nekaterih primerih pa napačno in škodljivo ljudski oblasti. Tov. dr. Omladič je trdil, da ni mogoče vedno zadeti

vično sodbo. Ljudska sodba je vedno pravična sodba! Tov.Omladič pravi, sta pred sodnikom dve stranki. "es je tovariši! Na eni strani je pošta ljudstvo, na drugi strani pa ljudski škodljivci. Tovarishi! Prosim vas, o tej stvari poročate po izkušnjah z vaših terenov.

Tov.Omladič pojasni, da je izjavil, da so v večini slučajev dve stranki. Misli je dve stranki iz ljudstva, kerse državljani med seboj pravično. Ne more se postaviti na eno stran špekulante na drugo pa pravičneževdajo se ljudje, ki so pravični. Zato je težko, ker sta obe stranki o pravični, postaviti vedno pravično sodbo. "do pravdo izgubi, vedno mis se mu je zgodila krivica.

Kar se tiče ljudstva in špekulantov, se povsem strinja z izvajam predgovornika, kar je tudi povdaril.

Tov.Blažič pripomni, da je velika krivda, da se je črna borza špekulacija tako razpasla, ker so padale mile kazni. Prepričan je, kak biti tudi ljudstvo prepričano, če se bo strogo kaznovalo, bodo špekuj v kratkem zatrte.

Predlaga, naj bi se težke vojne zločince in težke špekulante so na večjem prostoru, da bi moglo širše ljudstvo prisostvovati razpravonska dvorana naj se porabi za največje zločince, tako za Rupnika.

Tov.dr.Stanovnik: Tovarishi! Prištevam se k delu ljudskega sodstva, ker pripadam k delu, ki se imenuje ljudska obramba. Ljudsko sodstvo toja iz ljudskih sodnikov, iz ljudskih javnih tožilcev in iz ljudskih nilev. Slednjim imam dolžnost pripadati.

Tovarishi! Mislim, da ne bo nihče podvomil, da sem iskren prijat obodilne fronte, osvobodilnega gibanja, da temu gibanju od vsega počet padam in da sem z vso dušo vdan. Toda ne morem zatajiti svoje nravi in oli je nisem, da se ne strinjam z ulico in d se ne strinjam vedno z ja menjem in moram reči tukaj na tem zborovanju ljudske mestne skupščin se tudi ne strinjam z vsemi izvajanjmi, ki so bila izneščena. Ne strinja zaradi tega, ker sem v načelu, ker sem po svojem bistvu, po svojem u proti smrtnim kaznim. Mi kot ljudska demokracija - kot ljudska oblas jo sestavljajo enote našega naroda prav od spodaj navzgor, ne smemo ni an nikoli prevzemati napak diktatorskih fašizmov in nacističnih reži- Mi ne smemo nikoli in pod nobenim pogojem zagovarjati sistema talcev, tema takojšnjih smrtnih obsodb, enkratnih hitrih prekih sodišč. Mi se amo ravnati zato, ker smo najmlajši sin slovanskih narodov, po svojem kem učitelju, po naši veliki materi, po naši Rusiji. In če se bomo po vzgledih ravnali, potem ne bomo zagovarjali naglih prekih sodb, naglih tnih obsodb.

Tovarishi! Vsak človek ima svojo dobro in pa tudi svojo slabo pla enega človeka ne boste dobili, da bi bil angel, pa tudi nobenega, da bi cel hudič. Če smo vsi ljudje iz dobrih in slabih lastnosti, svojem tu, če je še tako grešil odpustimo (Ogorčeno protestiranje!). In če prosi narod in prosi ljudstvo za odpuščenje in reče domovina, narod grešil, zaslužil sem kaznen, dajte mi jo, prešim dajte mi pravično kaznen, potem bo tak grešnik dobil tako zakrknjenega srca, da bi se mu odpustil. Dobro si seskesal, da se hočeš res poboljšati, boš dobil kaznen zato in tako, ršno ti bo ljudsko sodišče priznalo. Toda ta kaznen ne sme iti v neskonč t, da bi bila smrtna kaznen.

Tovarishi! Mnogo imam opraviti z našimi ljudskimi sodišči. Prizna so se ljudska sodišča obnesla, da se dobro razvijajo, da ste svoje ljud nike dobro izbrali. Mnogokrat s sodbami ni zadovoljen javni tožilec, gokrat s sodbami ni zadovoljna obramba, skoro nikoli ni s sodbami zadovo- n obtoženec. To je stara stvar, ta stvar bo ostala tudi naprej. Na eno o moram opozoriti, kadar kritizirate svoje sodnike, ki ste jih izbrali lastnih vrst, nikar jim nezaupanja ne izrekajte. Če pa mislite, da niso tega zaupanja vredni, jih odpokličite.

Tov.Jamnikar se ne strinja z izvajanjem predgovornika, ker ljuds ima danes oblast v rokah, ne postavlja zločincev in špekulantov pred so če zato, da bi se jim oprostilo njih grehe. Vse take je treba najstrožj novati, kajti državni sovražnik št.1. Je tisti, ki razdira skupnost in ti, ki hoče podkupovati. Ali naj bodo tisoči, ki so se borili in padli ribih, tisoči, ki so umirali v koncentracijskih taboriščih in talvi, po zabljeni.

Tov.Trček:Tovarishi odposlanci! Če mi gledamo s stališča štirilet ave borbe proti fašizmu in če istočasno pogledamo v trpljenje našega lju va, v kri, ki jo je prelivalo, na drugi strani pa na tiste, o katerih dstvo govori na ulici, t.j. vojne dobičkarje in špekulante, potem ni sl išljenja. Menja sem, da tudi sodnik kot tak ne more več spraševati ali tako ali ne. Vsi ti špekulanti, pa vsa vojni dobičkarji, da ne govorimo ločincih, s

o tisti

so krivi vseh tistih zločinov, kat. ri so se v teku štiriletne borbe pravili nad poštenim slovenskim narodom, borečim se za svobodo.

Tovariši! Kdaj so vojni dobičkarji kovali kapital? Takrat, ko je slovenski narod krvavel in se boril. In danes, tovariši, vprašajmo ljudi na ulici, ljudstvo, ki je trpelo, krvavelo in se žrtvovalo, kdo je upravljen tem špekulatom odpuščati. Kdo od tega ljudstva verjame špekulantu, da se bo poboljšal. Zato tudi ljudstvo zahteva, da se vse te špekulante in vojne dobičkarje kaznuje z najenergičnejšimi merami, ker ve, da samo v tem rešitev. Le na ta način, če hočemo tako gledati v ljudske očice, ne bomo mogli postavljati vprašanj, češ morda se bo pa poboljšala osvobodilna fronta je 4 leta govorila špekulantom in izdajalcem, da se v svobode ne misli maščevati, ampak vsakomur plačati tisto, kar si je s in v teku te štiriletne borbe zaslužil.

Tovariši odposlanci! Slovenski narod, slovensko ljudstvo si je v teku štiriletne borbe skovalo rečnično pravo svobodo. To svobodo hoče imeti. Špekulanti in vsa ostala banda pa je zaslužila to, da pride pred sodišča in da sodniki, ki so tam po zaslugi ljudskega poverjenja, dajo njim zaslužen kaznen, da s tem preprečijo ali zmanjšajo gorje, ki mora ljudstvo zaradi njih prenašati.

Tov. Koprivc se strinja z izvajanjem predgovornika ter dodaja, da teh ljudi ne more gledati z nekako človeškega stališča z ozirom na ozote, ki so jih napravili nad narodom, pač pa slabši kot zverine. Zato se jih s tega stališča tudi sodi. Sami so si zaslužili to, kar bodo bili za plačilo. V tej krvavi zgodovini naj bo zapečaten enkrat za vse, da se nihče več nebo drznil na tako podel način kot ti črnoborzi in špekulanti izkoriščati ubogi narod, ki je moral trpeti. Edino pravilo, da se jih izloči in likvidira, ker ne spadajo v človeško družbo.

Tov. Drobež izjavlja k izvajanjem tov. dr. Stanovnika:

Osvobodilna fronta se ni nikoli prenašla, osvobodilna fronta točno sledila načinu ruske organizacije. Če v leti 1941., ko je vstal član osvobodilne fronte, je začela opozarjati z različnimi pozivi, naj se to ne dela, kar se je pričelo. Pozivala je 4 leta vse ljudi k ru in enotnemu sodelovanju, to se pravi v osvobodilni fronti. Ti vojni dobičkarji nas niso poslušali, pač pa so se s polno merno širili svojo organizacijo in to na škodo skupnosti, na škodo ljudstva. Če pogledamo špekulante že v mirni dobi, t. j. po osvoboditvi, vidimo na vseh sestankih vsod se je povdarjalo, da naj se to preneha, da naj sprevidijo, da naj pregledajo, da naj ne delajo zločinov na skupnost ljudstva. Ker se pa še ves pojavljajo ljudje, da bi take špekulante zagovarjali, ni pravilno, tudi bi bilo krivično, da se ne bi takih špekulantov kaznovalo enkrat vselej z najvišjo kaznijo, ki jo je sprejela skupščina in javno mnenje pravi, da te kazni niso pravične. In če se ne bodo izrekle v drugačni, bo ljudstvo prisiljeno, da bo sodilo tudi tiste, ki danes ne odmerijo pravičnih kazni in dovolj visokih kazni za taka dejanja, ki še vedno odajajo skupnosti ljudstva.

Tov. Verbič se nikakor ne strinja z izvajanjem tov. dr. Stanovnika, primerja naše obsojbe z obsodbami fašistov. Fašisti so sodili nedolžne ljudi, špekulanti pa so bosojeni zato, ker delajo proti ljudstvu. Talci so dali kot zašedni Slovenci, špekulanti pa so proti ljudski oblasti, proti osvobodilni fronti. Zato je dolžnost sodnikov in nas vseh, da se take obsojbe najstrožje kaznuje, ne pa da se jih še podpira in zagovarja.

K izvajanjem dr. Stanovnika priporoči tov. Trtnik še sledeče:

Tov. dr. Stanovnik je izjavil, da moramo odpuščati. Za časa borbe naj pa kočevski rpees nazorno in jasno kaže kako je z odpuščanjem. Prav krat je bilo mnogim izdajalcem odpueščeno zato, ker so ljubili, da bo zločno šli v borbo in pomagali. Prav ti ljudje pa so pozneje, ko je za del našo zemljo Nemec, padli žkeše v večje blato in napravili še večje rje slovenskemu narodu. Prav zaradi tega danes ni čas, da bi odpuščali ljudem, ki so napravili toliko in toliko gorja slovenskemu narodu.

Tov. Rihar izvaja, da je proglasitev amnestije sodnikom zelo velika roka. To dejstvo je tudi povzročilo, da je bila manjša krivica težje znovana kot velika. Zaradi tega je umestno včasih, da se analogno tej amestiji obravnava male grešnike. Zaradi tega je mnenja, da ni upravičeno obsojati sodnikov prinjiovem poslovanju. Tisti grehi, kise zdaj dogajajo, se obravnava jottežje, kakor pa oni, katere je zadela amnestija. Zato upravičeno vedno ogorčenje ljudstva.

Tov. Merhar: Tovariši! Mislim, da ni bilo govora o amnestiji. Sodniki, ki obravnava jo te špekulante-lopove, se mi zdi, daso preveč para farji - suhoparni filistri. Ne živijo z množico, niso doživeli tega,

ar smo doživeli mi partizani, kar smo doživeli v štiriletni borbi. Tudi
ovražnik nam ni prizanašal, četudi smo imeli ranjence. Nihče ni imel
smiljenja niti sovražnik, niti domobranci, pa če tudi je še bolj zani-
m domobranec. Bili smo boreci za svobodo slovenskega naroda. To smo in
stanemo. Sli smo v borbo samo zato, da bo delovno ljudstvo imelo pravico
a bo imelo svobodo, da bo imelo demokracijo. In če danes naši sodniki
čutijo in ne dihaajo z ljudstvom, jih bomo izločili tako, kakor smo vse
ruge.

K tej točki povdarja tov. Tuma, da je tekom zasedanja prispelo
terenov več resolucij, v katerih ljudstvo izraža želje in zahteve isto
r se danes razpravlja na tem zasedanju. Tako je izražena v vseh resolu-
jah zahteva, da se preneha s škodljivim birokratizmom pri KLO ter da
špekulante in vojne dobičkarje nastrožje kaznuje.

Tov. Vrhovec predlaga v imenu šetrni Tabor, da se vse sodnike in
isednike, ki ne izpolnujejo narodnih dolžnosti kot sodniki, t.j. da ne
slušajo ljudskega glasu, odstrani in izvoli take, ki bodo v duhu napred-
ga ljudstva dajali kazni, kakršne zahteva naše ljudstvo.

Tov. dr. Skala predlaga glede na iznešena dejstva, da se odpokli-
tiste sodnike, ki se v svojem sodnem poslovanju niso izkazali vredne n-
ga zaupanja in sicer:

sodnika okrajnega sodišča Javoršek Karla in
sodnike okrožnega sodišča dr. Senk Josipa in Gregorc Jurija ter Šma-
Leopolda,

so se izkazali kot birokrati brez vsakega razumevanja za interese in
trebe ljudstva in so kot organi ljudske sodne oblasti škodovali ugledu
nalogam ljudske oblasti.

Nato sledijo konkretni predlogi posameznih četrti in sicer:

Četrta Tabor:

odpoklic: Cimperman Fani, gospodinja, Bohoričeva 10.
Čampa Josip, sodni oficijal, Gestrinova 8.
Pihler Milka, gospodinja, Gajeve 5.
Turk Lojze, uradnik, Slomškova 27.
Slamič Milko, mes. mojster, Polajnska 77.

mesto njih:

Lesjak Emil, uradnik, Skofja ulica 6
Persin Vika, gospodinja, Ravnikarjeva 3.
Hočevan Kuno, uradnik, Strossmayerjeva
Cimperman Bogo, akademik, Močnikova 3.
Polak Hinko, mes. mojster, Korytkova 26.

Četrta Vič:

odpoklic: Pogačar Igo
Habicht Marija
Bukel Mara
Brak Vinko

mesto njih:

ing. Kodela Matija, Tržaška
Bočnik Zlato, Gerbičeva 9.
Ahčan Lada, Viška 29.
Vidmar Drago, Gerbičeva ul. 41 b

Četrta Biška:

odpoklic: Pirš Alojzij, Bišenska 22.

mesto tega: Pretnar Lojze, pekovski mojster, Vodnikova c.

Četrta Rakovnik:

odpoklic: Polovšek Alojzij, delavec, Livada 3
Zajc Ivan, kurjač, Dolonjska 58.
Lokar Ivanka, gospodinja, Prijateljjeva 8.

mesto njih: Jager Marija, delavka, Staretova 25.

Valentič Gorazd, administrator NO
Zalaznik Jakob, delavec, Lžanska cesta

Četrta Polje:

odpoklic: Podboršek Režika, Smartno
Porenta Marija, Slape
Kačar Fani, Smartno
Zupančič Franc, Vevče

mesto njih:

Fangeršič Franc, železničar, Sneberje
Klingenstein Karol, ključavničar, Studenec

Žankar Ivan, mizar, Polje
Sosič Anton, delavec, Zalog

Četrto Št. Vid:

odpoklic:

Kolb Justina, Vižmarje 168
Gros Ivan, Brod 22.
Benedičič Valentin, Vižmarje 162

mesto njih:

Štrukelj Vera
Cedilnik Viktor

Četrto Center:

odpoklic:

mesto njega:

Mrzel Ludvik, uradnik, Stari trg 9.
Marchiotti Viktor, trg pom. Mrstovškova 3.

Četrto Ježica:

odpoklic:

Kumar Adrijan, Ježica 68
Zatler Viktor, Stožice 161.
Tesovnik Martin, Mala vas 62.

mesto njih:

Draksler Jože, Mala vas 53.
Škerl Jože, Kadilnikova 5.
Čebulj Silvester, Mala vas 18.

Četrto Bežigrad:

odpoklic:

mesto njega:

Furlan Rudolf
Pisarc Jože, skladiščnik RK, Janševa ul.

Stalni sodniki okrožnega sodišča:

Sladič Franc, dipl. jurist, uradnik OUNI, Poljanska 15.
Recek Ivan, delavec, Zelena jama
Slosar Stefan, mizar, Celovška 124.
Jezeršek Ludvik, uradnik, Povšetova 84.
Puc Ivan, krojač, Gosposka 10.
Pečnik Vladimir, Janševa 5.

Za stalnega sodnika Okrjanega sodišča je bil izvoljen
Zalar Gregor, študent-tehnik, Cerkvena 21.

Tov. Tuma da spreminjevalne predloge vseh četrti na glasovanje.
Predlogi so soglasno sprejeti.

Tov. tajnik Krese predlaga na 6 izpraznjenih mest okrožnega sodišča:

1.) Sladič Franc, dipl. jurist, uradnik pri Upravi narodne imovine, 26.10.1916., stanujoč v Bežigradu.

Navedeni je bil vseski poštvovalen aktivist v času narodno oslobodilne borbe. Bil je preganjan in končno odpeljan v zapore. Po osvoboditvi mu je posrečilo vrniti v Ljubljano ter se takoj priključiti k delu za novo. Izkazal se je, da ga je zajel pravi duh novega časa, novega juri novega uradnika.

2.) Puc Ivan, rokjač, roj. 12.12.1907. v Podkrajju na Primorskem, stanujoč Gosposka 10.

Bil je odločen bореc proti fašizmu na Primorskem ter se je prav zaradi tega protifašističnega udejstvovanja moral umakniti v Jugoslavijo, skozi se je udejstvoval v borbi za pravice delovnega ljudstva. Udelež se je delavskih gibanj, stavk itd. Ob napadu Nemčije na Jugoslavijo prijavil kot prostovoljec za borbo proti fašizmu. Ob nastanku osvobodilne je postal aktivist. leta 1942. je zapustil svojo delavnico in svojo Ljubljano ter se šel aktivno boriti v partizane. Ob osvoboditvi je prišel v Ljubljano ter takoj začel svoje aktivno delo.

3.) Slosar Stefan, mizar, roj. 26.12.1907. v Ljubljani, stanujoč Celovški c. 124.

Navedeni je bil eden izmed tistih borcev bivše Jugoslavije, ki bil ves čas preganjan in ki je bil 1.1941. odpeljan v zapore ter se mu posrečilo priti ven in se vključiti v narodno osvobodilno vojsko. Bori se proti okupatorju na vsakem koraku. Tudi danes v Ljubljani vrši funkcijo poštvovalnega aktivista.

4.) Jezeršek Ludvik, uradnik, roj. 22.8.1905. v Ljubljani, stanujoč Povšetova 84.

Bil je prav tako požrtvovalen aktivist v Mostah. V ljubljanih zaporih so ga nečloveško mučili, da bi izdal svoje tovariše. Vlačil ga po ljubljanskih ulicah in zahtevali od njega, da pokaže ljudi, ki niso na njegovem terenu in ki jih pozna. Takratni ljubljanski aktivist ga nešteto krat srečavali v taki družbi, toda držal se je junaško in niti trenil, da ne bi izdal svojih sotovarišev. Ko je bil obsojen na smrtno ječo, mu je sodnik še pred razglasitvijo ponudil svobodo, če poimenuje tovariše. Toda tov. Jezeršek kot osvobodilni borec proti fašizmu ni storil, ampak je šel v zapore in prišel domov bolan. Po osvoboditvi se je takoj vključil v delo in vrši požrtvovalno svoje delo.

5.) Recek Ivan, delavec v Zeleni jami. Videli smo ga v l. 1941 in 1942. v tovarni, kjer je bil prvi, ki se je zanimal in organiziral vsakega ter so mnogi všli v partizane. Ko se ni mogel več kretati po ljubljani, je tudi sam odšel v partizane. Bil je ranjen in je postal težje invalid. Po vrnitvi v Ljubljano se je takoj vključil v naše delo, da nam lahko koristi obnovi, obnovi naše porušene domovine in se bori proti sovražniku naše ljudske oblasti.

6.) Bukovec Alojz: kapetan jugoslovanske armade se je udeleževal že v stari Jugoslaviji, se boril v delavskih vrstah in bil preganjan. Bil je požrtvovalen borec na terenu in pozneje v naravno osvobodilni vojski.

Javni tožilec Zupan predlaga, da se preje izvede razrešitev sodnikov, predno se sprejme nove.

Tov. Tuma da predlog za odpoklic sodnikov okrožnega sodišča: Benk Josipa, Gregorc Jurija in Smalc Leopolda na glasovanje, predlog sprejme (Glasovanje pa sta se vzdržala dr. Stanovnik in dr. Sorli).

Nato stavlja na glasovanje predlog za odpoklic sodnika okrajnega sodišča Javoršek Karla. - Predlog je bil sprejet. (Glasovanje st se vzdržalo dr. Stanovnik in dr. Sorli).

Končno stavi na glasovanje predlog tov. Kreseta za sprejem 6 stalnih sodnikov okrožnega sodišča na izpraznjena mesta: Sladič Franjo, Puc Ivana, Šloser Stefana, Jezeršek Ludvika, Recek Ivana, Bukovec Alojz. Predlog soglasno sprejet.

Ugotavlja se, da namesto Javoršek Karla, sodnika okrajnega sodišča ni nihče predlagan.

Tov. Krese predlaga tov. Zalar Gregorja, študenta tehnike in ura iz Trnovega. Njegov dom je bil požgan. Bil je aktivist, vlačilo se je po zaporih in je še danes aktivist na terenu. Predlog je soglasno sprejet.

Z ozirom na okrožnico pravočasnega ministra, da se izvoli dodati sodnike stavlja tov. tajnik Krese predlog. Preden prečita imena posameznih predlagancev, pripomni, da je bila lista že preverjena preverjena ter da ne podaja posameznih karakteristik.

1. Vođenik Jože, krojač, Daljna vas 19.
2. Košir Jože, strojni tehnik, Rudnik 14.
3. Martinc Ivanka, gospodinja, Rudnik 53
4. Skuk Ivo, uradnik, Staretova 27/a
5. Kumše Anton, delavec, Knezov stradan 35
6. Čuden Jože, Florjanska 24
7. Treven Viktor, Blešweisova 17/a
8. Marchiotti Viktor, trg pomočnik, Verstovškova ul. 3.
9. Terlikar Tone, krojač, Kolezijska 21.
10. Polutnik Slavka, gospodinja, Kladezna ul. 8.
11. Vetrh Franjo, uradnik, Pred škofijo 1.
12. Pangerc Miro, Bliweisova c.
13. Mavrič Edvard, krojač, Studenstovska 13.
14. Švajcer Demeter, uradnik, Novi trg 1.
15. Hiti Rudolf, akademik, Florjanska 19.
16. Kastelic Anton, delavec, Sneberje
17. Maček Anton, tesar, Sp. Zadobrova 8.
18. Ponikvar Ivan, delavec, Studenec 23.
19. Kukavica Ludvik, zidar, Zalog 64.
20. Černe Lado, delavec, Vevče
21. Alič Stefan, delavec, Zg. Kašelj
22. Zupančič Anton, železničar, Zalog
23. Štupar Miha, delavec, Cesta na Brdo 5.
24. Berčič Ivanka, del.

24. Berčič Ivanka, delavka, Cesta V. Rožna dolina
25. Menart Janez, delavec, Lužiško-srbska 64.
26. Zvodar Slavka, uradnica, Tyrševa c. 66
27. Gruden Marija, gospodinja, Kržičeva 6.
28. Seljko Anica, učiteljica, Prekmurska 2.
29. Trojer Marija, gospodinja, Dravska 6.
30. Birsa Henrik, mehanik, Staničeva 10.
31. Radošević Albin (Alfanz), Tyrševa c. 66.
32. Koritnik Gusti, uradnica, Tyrševa 37/b
33. Rijavec Viktor, delavec, Parmova 48
34. Gimperman Stane, tiskar, Jegličeva 10.
35. Škrabar Jakob, zadružni blagajnik, Pražakova 11.
36. Nemec Ivan, revizor, Pražakova 3.
37. Selan Draga, uradnica, Poljanska 45.
38. Drobež Franc, železničar
39. Moravec Franc, tiskovni ref., Slomškova 13.
40. Lavrih Štefka, telefonistka, Hradskega cesta
41. Štok Rožica, uradnica, Domobraska 24.
42. Juričev Milan, uradnik, Celovška 65.
43. Rejc Milan, visokošolec, Vodnikova 62.
44. Piškur Radoslav, Galetova 33.
45. Klopčič Metod, invalidski dom Trnovo, stan. Celovška 96.
46. Medvešek Tatjana, medicinka, Hotimirova 13.
47. Dobnikar Franc, uradnik, Žibertova
48. Babnik Andrej, Delnice 16.
49. Svetina Meri, Zarnikova 5.
50. Štrukelj Marica, Guncelje 34.
51. Peršin Ivan, St. Vid
52. Jager Marija, Trata 4
53. Dolenc Stane, učitelj, Zaloška cesta
54. Samar Ivana, gospodinja, Ribniška ulica
55. Ščurk Emil, delavec, Predovičeva ul.
56. Smrdelj Janez, uslužbenec, Malejeva 25
57. Zupanc Marija, Koroščeva ul.
58. Strašek Vili, uradnik, Tovarniška ul.
59. Škodlar Jože, delavec, Ljubljanska ul.
60. Vatovec Ivan, mojster, Cesta v Obrije
61. Bokavšek Miha, kmet, Stepanja vas 24.
62. Cerjak Gizela, gospodinja, Litijska c.
63. Slovenc Jože, Stožice 89.
64. Bohinc Janez, Stožice 133.
65. Fabjančič Milan, Tyrševa 170
66. Škerl Jože, Stoženska ul. 9.
67. Čamernik Ignacij, Ježica 49.
68. Šotlar Martin, Mala vas 58
69. Stembal Mici, Tomačevo
70. Selan Matija, Kleče
71. Nedoh Danilo, uradnik, Nunska ul.
72. Bohutnik Jože, delavec, Ižanska c. 34.
73. Štok Ivan, delavec, vođa pristave, Povšetova 12.
74. Taufer-Arko Nika, uradnica, Ipavčeva 6.
75. Modrijan Leon, trošarinec, Janševa 5.
76. Babič Milena, uradnica, Beljaška 30.
77. Ožbolt Anton, Medvedova 5/b
78. Pertot Rudolf, delavec, Linhartova 9.
79. Tavzes Silva, partizanka, Vodnikova 35/a
80. Koračin Jože, partizan, Na Peši 5.
81. Jarc Mimi, trg. pom., Predovičeva ul.
82. Stražar Lovro, uslužbenec ECŽ, Novi Vodmat - Na Klančku 4.
83. Zaletel Ivan, delavec, Hrušica-Fužine
84. Piškur Vera, delavka, Levstikova 4.
85. Štrukelj Franc, uslužbenec ECŽ
86. Hafnar Ciril, mizar, Javorškova 1.
87. Štefančič Franja, uradnica, Šišenska 54.
88. Jančar Mici, uradnica, Celovška 174.
89. Štrumbelj Anton, železničar, Za vasjo 5.
90. Kuhar Janez, poročnik Glazbene akademije, Aleševčeva 31.
91. Ogorevc Anton, obrtnik, Jegličeva 25.

92. Sekirnik Franc, dipl.pomočnik. Unjsaska Usnjarska 2.
93. Čampa Viktor, uradnik, Mencingerjeva 73.
94. Dobrajc Leopold, mizar, Rožna dol.c.II/36.
95. Zdešar Jože, Šumarjeva ul.7.
96. Ahčan Lada, Viška c.29.

K prečtanemu predlogu ugotavlja tov.Čerin, da tov.Bukovec Alojzij in Habjan Hilarij ne prideta v poštev, dokler njihove zadeve ne bodo razčiščene.

Tov.Tuma stavlja predlog na glasovanje. Predlog se sprejme, ker je prvotna izvolitev Bukovca Alojzija kot stalnega sodnika okrožnega sodišča s tem razveljavljena.

Namesto njega predlaga tov.Trtnik Pečnik Danila, uslužbenec pri Mestnem ljudskem odboru.

Tov.Tuma da predlog v pretres.Sprejeto.

Končno stavlja celotno listo z izjemo teh dveh na glasovanje. Lista je soglasno sprejeta.

7.) S l u č a j n o s t i .

Tov.Tuma prečita še ostale resolucije, ki so prispele z različnih terenov, v katerih se zahteva kontrola nad živilskimi kartami, strožje kaznovanje spekulantov ter ukinitve birokratizma.

Tov.Bajtova predlaga: 1.) Naj bi se Ljubljana, ki je kolikor koli preskrbljena z obleko in obutvijo začasno odpovedala tem predmetom korist onih krajev, ki so za časa osvobodilne borbe najbolj trpeli.

2.) V sami Ljubljani naj se večina usnja porabi za izdelavo obutve mladim. Starejši lahko potrpe. Istotako naj bi se v preskrbi živil upoštevala potreba mladine, ki je med vojno največ občutila pomanjkanja.

Tov.Miklavčič se pridruži predlogu tov.Bajtove, da se Ljubljani začasno odpovedo oblačilnim potrebščinam in obutvi ter naj se te potrebe nudi kmetu v zameno za živila.

Dalje predlaga, da se popravi v ustavi, ki določa za cerkvene ustanove 10 ha zemlje, da se to zniža na 3 ha, kar popolnoma zadostuje.

Tov.Tuma predlaga, da se predlog za spremembo ustave glede cerkvarne reforme cerkvenih posestev prepusti izvršnemu odboru, da izdela predlog.- Sprejeto.

Tov.Koprivc predlaga, naj se ljudskim množicam bolj statično prikaže proizvodnjo sladkorja v Jugoslaviji in dokler ni dovolj sladkorja na razpolago, naj se ne dela bonbonov in drugih sladkarij.

Bolj točno naj se tudi pojasni, kaj dobimo za svoje tekstilne, industrijske in druge proizvode od stalnih federalnih edinic, zlasti koliko dobimo maščob, ki so nam tako potrebne.

*Poda naj se tudi splošen pregled gospodarskega položaja in preverimo, kolikoli smo napredovali in v kolikoli moramo še dvigniti proizvodnjo, da se življenjski standart čimpreje izboljša.

Vse to naj bi prikazalo ljudstvu potom časopisja ali okrožja, ki bi se obravnavale na masovnih sestankih.

Tov.dr.Skala predlaga v zvezi z ureditvijo zasedbe sodišč v Ljubljani, da poveri današnja ljudska skupščina Izvršni odbor z nalogo, da opozori skupščino ljubljanskega okrožja na sodnika dr.Sfiligoja in na njega, proti katerima se dvigajo enako težke obdolžitve, kakor proti drugim sodnikom, ki smo jih danes odpoklicali.- Predlog se sprejme.

Ker se nihče več ne oglasi k besedi predlaga tov.Tuma, da se naredi sklep, ki naj poveri Izvršni odboru, da s pravne strani preveri predloge, ki so bili iznešeni tekom današnjega dne in tekom diskusije posameznih referatov ter se izdela resolucija in jo razpošlje na četrti kongresni odposlanec.- Predlog je bil sprejet.

Nato spregovori predsednik Narodne vlade Slovenije tov. Boris Kidrič:

Tovariši in tovarišice, dovolite mi, da v imenu NVS pozdrav vašo današnjo skupščino in vam želim obilo rezultatov njenemu delu, ki ga je opravila in njenim skrbepom, ki jih je stbnila. Omenil be samo še na nekaj prapomb, ki so mi prišle ma misel, ko sem poslušal diskusijo in poročila. Predvsem mislim, da je zelo važno, da se vživimo v razlike, ki se je izvršila v značaju naše oblasti. Mnogo je tovarišev tudi med ljudskim množicami, ki menijo, da je z osvoboditvijo Jugoslavije spremenilo samo nekaj, da namreč nimamo več okupatorskih oblasti, da imamo sedaj resnično svobodno nacionalno in državno oblast. Mislim, da tisti tovariši, ki men da se je samo ot spremenilo z izgonom okupatorja in z zmago naše slavne jugoslovanske armade, da tisti tovariši nimajo prav. Ni se spremenilo se to. Izpremenilo se je neprimerno več. Medtem ko so bili bivši družbeni in politični vrhovi ne samo nesposobni ohraniti staro Jugoslavijo pred okupatorjevim navalom, temveč so državo tudi izdalik in kapitulirali in so t kom narodno osvobodilne borbe stopili na stran okupatorja, medtem, ko se je vse to zgodilo je stvar svojih narodov in države vzelo v svoje roke l stvo, jugoslovansko delovno ljudstvo. S tem, da je ljudstvo osvobodilo s jo državo, se je spremenil tudi ves značaj oblasti. Ta oblast, ki jo dan imamo ni več oblast stare protiljudske gospode, ki je v vsakem pogledu s hirala. Ta oblast je resnična ljudska oblast. Ne more biti med staro in našnjo oblastjo hiti primerjave več! Satara oblast je prevevala stara mi nost, miselnost protiljudske gospode. Novo oblast mora prežemati nova mi selnost, miselnost našega delovnega ljudstva, miselnost novih smotrov in vih gospodarskih nalog. Nobenega dvoma ni, da niso vsi ljudje, ki so kak koli sodelovali v starem državnem aparatu, bili izraziti protiljudski. l j Toda metode, ki so se jih hočeš nočeš v tem aparatu morali posluževati, ra miselnost, ki so se je hočeš nočeš morali navzeti, ni naša, ni ljudsk miselnost. Naš državni aparat ni nastal na ta način, da bi stari državni aparat enostavno prevzeli, ampak smo stari državni aparat razbili in nam tega postavili novega.

Tovariši in tovarišice iz tega pa nekaj zelo važnega in po membnega sledi, tako za ljudsko kontrolo nad tem državnim apatatom, kako tudi za tiste posameznike, ki sicer izvirajo iz ljudstva, ki se v času n rodno osvobodilne borbe niso spečali z okupatorjem, ki niso storili prot narodnih, pritodržavnih in protiljudskih dejanj in so zaradi tega prišli čeprav so bili nekateri manjši udeleženi v starem aparatu v sedanji novi državni parat. Dejstvo, da se niso spečali z okupatorjem je vzrok, da je ljudstvo vzelo v svoj novi aparat, ampak pozabiti ne smemo da so ti l je v novi parat prinesli miselnosti starega aparata. Če hočejo ti ljudje tovariši uspešno sodelovati v novem ljudskem aparatu, tedaj je seveda po polnoma jasno, da se morajo vživeti v miselnost starega novega aparata, d se morajo vživeti v metode novega aparata, da se morajo vživeti v smotre in naloge novega aparata, ki je nštal popolnoma drugače, ki je nekaj pop noma drugega, diametralno nasprotje kot pa je bil stari protiljudski apa sredstvo ster protiljudske države in starih protiljudskih političnih drž nih vrhov. Mislim, da je to tudi osnovni nauk iz sklepa, ki ste ga danes sprejeli kot ljubljanska mestna skupščina pri teh spremembah v naših sod ščih. Ne gre tukaj zato, da se pri takih spremembah in takih postavkah v ši osebno razračunavanje. Kaj takega je nam popolnoma tuje in je tudi vam ljudskim predstavnikom popolnoma tuje. Gre za to, da ljudstvo sodi, ali novi aparat, ki ga postavlja zares postavlja tako, kot je ljudstva potre no, ali se ne ravna tako. Slišal sem besede, da je danes sodniku težko b pravičen. Jaz se s temi besedami nikakor ne strinjam. Mislim da danes se niku ni težko biti pravičen! Sodnik, ki se zaveda, da je smer današnje d bene in državne politike v Jugoslaviji popolnoma nasprotna od protiljuds strani v stari Jugoslaviji, sodniku, ki se zaveda, da je danes na tapeti resnični ljudski interes, ki se zaveda, da je naša država, država popoln novega kova, da je naša država ljudska država, sodniku, ki se zaveda, da je naš državni aparat popolnoma novega kova, da je to ljudski državni ap rat, takemu sodniku ne bo težko biti pravičen in bo tudi sodil v interes po pravici ljudstva. In ljudska pravica je resnična pravica. Seveda je tr in to ne velja samo za sodnike, ampak za nas vse za splošno našo miselnos treba je izkoreniniti tiste ostanke iz naših navad iz preteklosti in spl ne miselnosti, ki izvirajo iz starih protiljudskih razmer in starega drž nega aparata. Treba je stvari gledati globoko v ljudskem novem smislu, s stališča ljudskih interesov in ljudske skupnosti. Tedaj ni težko pravičn soditi. To k temu vprašanju.

Se z neke druge plati hočem obravnavati to zadevo danes da bi se vtikal kot poslušalec v vaše delo, Jasna stvar. Če bi bila kupščina dostikrat prisiljena sodišča menjavati, bi to za sodišče ne bi bilo dobro in tudi ne za skupno stvar. Ljudstvo. Ljudski interesi niso na stališču anarhije, ampak hočejo, da imajo sodišča visok ugled, da so sodišča resnično ljudska sodišča, ki so verna ljudstvu, ki pomagajo vzgajati duhu naše ljudske zakonitosti, ki imajo visok ugled, da so čim bolj stvarna. Sodišča naj imajo visok ugled. To ni stvar ljudstva, temveč sodnikov. Mi smo za avtoriteto sodnikov, toda sodniki sami morajo poskrbeti za svojo avtoriteto s tem, da bodo do dna spoznali nove razmere in bodo sledili ljudskemu toku in njegovi družbeni politični strukturi v novi Jugoslaviji.

Tovariši in tovarišice. Take ugotovitve seveda ne veljajo samo za sodnike. Jaz sem jih slučajno ob sodnikih uporabil, ker sem pri postvoval tistemu delu vaše razprave, ki se je dotikala ravno sodišč. Te ugotovitve veljajo za ves naš državni aparat, veljajo za vse državne in samoupravne uslužbenke in te ugotovitve seveda veljajo tudi za ljudske predstavniške organe, za nove ljudske odbore. Tudi ti nimajo nič skupnega več s starimi občinami, s starimi srezji in banovinami. Naši ljudski odbori so zares ljudski predstavniški organi, popolnoma novega kova v tem smislu v kakršnem je novega kova vsa naša država in ves naš aparat. Kot poslušalec bi hotel replicirati še naneko stvar, ki sem jo danes v diskusiji slišal. Obžalujem, da je tov. Stanovnik v svoji dobrohotni pa pametni milosrčnosti šel tako daleč, da je zagrešil nekaj, zaradi česar je lahko vsak državljan, vsak borec naše velike stvari globoko užaljen. Tovariš Stanovnik je naše smrtne obsodbe primerjal s fašističnimi obsodbami. Tovariši, jaz svoje vesti ne bi imel mirne, ako ne bi odgovoril na to. Pogovorimo se nekoliko o razliki, ne o formalni, da so bile fašistične obsodbe brez sodnega postopka, da so bile po strahotnem mučenju, da tega pri nas ni, da je formalna plat popolnoma v redu. Na to ni vredno odgovarjati. Toda koga je sodil fašizem? Sodil je naš narod, naše ljudstvo, tiste, ki so bili in ki smo v pravici. Koga sodimo mi? Mi pa sodimo tiste, ki so v krivici. Tovariš dr. Stanovnik je izrazil svoje neprijetne občutke, da ulica nekoliko spregovori. Mislim, da to ni prav. Rekel sem, da mi nismo za anarhijo, ampak za visoko avtoriteto naših ljudskih organov. A prav to, da ima ljudstvo možnost organe postavljati kakor hoče, da jih kontrolira, ali delajo zares v njegovem smislu, prav to, da imajo možnost zarokniti nad tistimi, ki ne delajo v njegovo korist, ki hočeš-kočeš delajo v korist protiljudske reakcije, je znak naše globoke demokracije. Mi poznamo samo eno demokracijo, demokracijo v dobesednem predu to grške besede, demokracijo, ki pomeni res vlado ljudstva ne tisti samo šarijo s frazami, a pomenijo bolj ali manj prikrito vlado protiljudske reakcije. Dam človečanski občutki tovariši, so nam jasni. Mi smo tenkočutni v vprašanju človeškega življenja in človeške smrti. Ravno ti naši idealisti, ki so tvegajoč svoje glave in tisti naši nesmrtni veliki borci, ki so darovali svoja življenja in šli v borbo iz svojih idej, so bili v vprašanju življenja in smrti najbolj tenkočutni, čeprav so znali - da bo človečasnak misel enkrat zavladala - so znali tudi strepati in likvidirati. Zato tovariši in tovarišice pridiga o tenkočutnosti ljudi, ki jih je imel tov. Stanovnik v mislih. Vsi pridigarji so imeli desetletja v zgodovini dovolj časa, da odstranijo pobijanje delovnega ljudstva, da odstranijo krivico. Ali so to napravili? Niso napravili tega danes, ko mi otro udarjamo po ljudskih sovražnikih, ko nastopamo človeka, ko polagamo temelj skupnosti tiste družbe, ki bo zasledovala človekanske cilje, tiste družbe, v kateri bo res lahko zavladala tenkočutnost. Pri kratki govoriti o tenkočutnosti tovariši je po mojem mnenju filistrstvo najboljšem pomenu besede. Tej veliki stvari človečanstva, veliki stvar delovnega ljudstva, ki je nosilec človeštva kot je rekel Cankar, vsem velim žrtvam, vsem svetlim idealom in spominu tistih idealistov smo mi dolžni, da z neizprosno strogostjo udarimo po sovražnikih ljudstva. In kdaj bomo udarili!

Čitali ste uredbo o specialnem senatu pri Vrhovnem sodišču. Čitali ste tudi za prve smrtne obsodbe, ki so bile izrečene v Sloveniji in tudi drugod v Jugoslaviji. To tovariši je nujno, če hočemo zaščititi interese našega delovnega ljudstva, če hočemo zaščititi interese vse naše zgradbe in interese vse naše domovine. Če komu od teh ljudi ali njihovega sodnikom in prijateljem ni všeč, da gre pred zid, pa naj bi ne špekulirali! Niti mi, niti naša sodišča, niti naši javni tožilci ga nismo nikoli

silili, da naj špekulira. Ne bi bilo dovolj i motijo se vsi tisti - če menili, da je ta oster kurs, da so to drastične kazni - in mi jih bomo tudi drastično izvedli! - naperjene samo proti špekulantom. Naperjene so tudi proti vsem onim škodljivcem v državnem aparatu, ki izkoriščajo svoje službene dolžnosti. Naperjene so proti tistim državnim aparatom, ki bodo iz nemarnosti napravili veliko škodo ljudstvu in državi. Režli smo, da postavljamo aparat novega kova, ljudskega kova in da ne bomo dopustili, bi se stara miselnost v tem aparatu na škodo velike stvari lahko predla naprej, da bi še naprej škodovali in bi dobre ljudi, ki imajo dober namen, pa se ne znajo in ne morejo izkopati, upropastili. Danes tovariši nam je vsakem pogledu potrebna kontrola, ljudska kontrola, potrebna nam je čistota, kjer je čistka nujna, kajti vse to je v korist naši bodočnosti, v korist tistemu končnemu smotru, o katerem so sanjali naši ljudje, ko so umirali po ječah in padali na bojnih poljanah. Napačno bi bilo in ne bi bilo dovolj, če bi mislili, da špekulantstvo in škodljivstvo izhaja samo iz protiljudske reakcije v vsakem slučaju je špekulantstvo in škodljivstvo podporni in sestavni del reakcije in tudi takrat, kadar bo iz sebičnosti izviralo iz vrst delovnega ljudstva na škodo delovnega ljudstva, bomo umirili. Treba je danes vedeti, da povojni čas še ni minil in da tudi tisti način našega gledanja kakršnega smo imeli v času naše velike zgodovinske vojne še ne more miniti. Ni še nastopil čas, ko bi lahko počivali in uživali od tega, kar smo si priborili. Danes je čas trdega dela, ogromnih židuhudih naporov in nič manjših kakor so bili napori v veliki zgodovinski vojni, domovinski vojni, naporov - samo po obliki drugačnih, a potrebna nam je ravno taka požrtvovalnost, enotnost in borbenost in potrebna nam je tako velika predanost naši veliki stvari.

Svoječasno tovariši je bilo z načilno, da so bili ljudje razdeljeni, da je vsakdo videl samo svoj ozek košček in ni znal gledati preko njegovega, tako, kakor je bilo v času fevdalizma, ko je bil ves svet in vsal košček zemlje partikulariziran in partikularistično razsekan. Danes ni več tega. Danes, ko je oblast ljudska, ko ima vse ljudstvo isti interes je potrebno skupno gledanje s stališča interesov ljudstva, kot celote in to nas osnovna morala - kotist ljudstva kot celote, ne posameznih delov. Spomnite se preteklosti, kako so skušali netiti razdrobljivost ljudstva, da bi razbili skupnost ljudstva kot enote. Prav zaradi tega se je treba prostaremu mišljenju, ostankom stare miselnosti, proti dediščini preteklosti boriti med samim delovnim ljudstvom.

Lokalpatriotizem, zaplotniška ozkost, ki ne vidi preko domačega plota, ki ne vidi interesov delovnega ljudstva kot celote, je škodljiv in mora izginiti. Če bomo znali lokalpatriotizem in zaplotniško ozkost premagati do kraja, pa naj gre za velika ali manjša vprašanja in se vneti v velike in splošne stvari, bomo topeni, pa čeprav imamo oblast v svojih rokah, pa čeprav je oblast v rokah ljudstva. Istočasno tovariši, ko se borimo proti protiljudski reakciji, ko z našimi udarci neusmiljeno točemo po njej, ker vemo, da to zahteva naša velika stvar se moramo boriti tudi proti ostankom preteklosti v svojih lastnih vrstah, v vrstah delovnega ljudstva. Izgnati tiste ostanke stare miselnosti, ki nas sodijo na ljudstvo, ki ni ljudska, ki je zanežena med ljudstvo tekom desetletne ali stoletne protiljudske vzgoje!

Se nekaj besed glejam odnosov do države in do države, to je do naše imovine. Šestokrat opazimo tudi med delovnim ljudstvom star odnos do državne imovine iz preteklosti, ko državna imovina ni bila njegova imovina in se je delovnemu človeku zdelo celo prav in je bil ponosen, celo upravičeno ponosen, čeraj državni imovini škodoval, si kaj prilastil ali delal škodo s tihotapstvom. Danes je pa drugače, mi smo stari državni aparat razbili, imamo nov ljudski aparat, ljudsko državo in naša imovina je značilna ravno po tem, da je obča ljudska imovina, da ni taka državna imovina, kakor je bila v Nemčiji ali Italiji v rokah fašističnih močev, je oblika obče ljudske imovine državna lastnina. Kdor danes nima svetega spoštovanja do državne imovine, je največji škodljivec človeštva, pa naj izvira tudi iz ljudstva samega. Do zadnjega kota naš države v vrstah vse delovnega ljudstva pravilen odnos do države, do državne imovine! To je ena izmed osnovnih zapovedi vzgoje našega ljudstva, če hočemo, da ljudstvo ostane na oblasti, če hočemo, da se okrepi, da se razvija v vsakem pogledu.

Na koncu bi želel spomniti še na nekaj. - Tam, kjer je siver ljudstvom prava borbenost, pravi ljudski instinkt, ki bo v pravem času razra il, kjer pa stvari niso poglobljene, kjer je sama borbenost brez pravega splošnega političnega pregleda, kjer je samo instinkt, tam dostikrat stopi akcijo sovražnik in sluša ta instinkt izrabiti v škodo ljudstva.

čestokrat srečuješ tudi tako, da se iz pravilne borbenosti proti zlorabam v državnem aparatu razvija tendenca - ne poslušati državnega aparata. Da pa zloraba v državnem aparatu ne more uspevati, so vam dokazi vse do sedanje prakse, da ni nihče nedotakljiv, da ni nihče takšen, da ne more priti pred ljudsko sodišče. Da je treba državnemu aparatu čuvati in dvigati avtoriteto, ker je to naš ljudski aparat in je tudi jasno, da je treba proti tistim, ki bi hoteli izkoristiti slučaje po ameznikov, dolni uspeh reakcije, ki bi hoteli diskreditirati avtoriteto državnega aparata in disciplinirati državo, je treba z vso ostroostjo nastopiti. Vse nepravilnosti moramo sami neusmiljeno čistiti, po drugi strani pa s tem avtoriteto naše države, ljudski oblasti in njegovih organov neumorno dvigati, kajti ta avtoriteta nam je jamstvo meči naših bodočih zmag.

H koncu tovariši še to - ne bi bilo prav, če bi vi ljudski odposlanci v skupščini razmišljali o stvareh, ki jih pretresate, sodelovali v teh zadevah samo takrat kadar skupščina zaseda, važno je, da se prav zaradi tega, ker ste ljudski odposlanci, ~~neprestano~~ brigate za to, da zadeve tečejo, da skrbite za to, ali gre ali ne gre stvar prav in da obenem skrbite za svojo lastno politično gospodarstvo in državniško izobrazbo. Danes se ljudsko izobraževati, skrbeti za svojo lastno rast ni težko, ker se povsod podaja prilika. Prilika je, da se učite in čitate. Mišlim, da ne bi bilo prav, če ne bi skupščina doprinesla sklepa, da boste skrbeli zato, da se bo dvignil nivo ljudskih odposlancev, ki je odraz ljudstva, ki gre naprej, da se boste neprestano izpopolnjevali. S to željo tudi končujem.

Tov. Tuma se zahvali tov. predsedniku za njegov govor.

8.) Pozdravi in zaključek.

Tov. Tuma predlaga, da se odpošlje pozdravne brzojavke maršalu Titu in predsedniku Narodne vlade Slovenije, ter jih prečita. - Soglasno prejeta.

Nato se vsem navzočim zahvali za udeležbo ter jih pozdravi:

SMRT FAŠIZMU -- SVOBODO NARODU !

II. zasedanja skupščine Mestnega ljudskega odbora Okrožnega mesta Ljubljane.

Mestni ljudski odbor je na II. zasedanju skupščine dne 1. I. 1946 sprejel poročilo Mestnega izvršnega odbora o delu v času od I. zasedanja. Na podlagi danih poročil in diskusije o konkretnih predlogih postavlja II. zasedanje skupščine MLO sledeče naloge:

I.

MLO mora v okviru Okrožnega mesta Ljubljane mobilizirati vse sile v pomoč naporom IVS za pravilno organizacijo preskrbe. Spekulacijo in črno borzo, prav tako kakor vsako brezvestno zlorabljanje ali oškodovanje ljudske imovine obsoja kot zločin nad žrtvami naše narodno-osvobodilne borbe in velikimi napori delavnih množic za obnovo in napredek domovine. MLO pozdravlja v ustanovitvi posebnega sveta pri Vrhovnem sodišču odločno pripravljenost Zvezne in federalne vlade, da z vso doslednostjo in strogostjo zaščitita delovne množice in njihove osnovne pridobitve pred brezvestnimi škodljivci in ljudskimi pijavkami.

MLO mora stopnjevati svoja prizadevanja, da zagotovi na območju okrožnega mesta Ljubljane oddajo vseh previškov živil, predvsem pa, da organizira pravilno oddajo krompirja, masti in mleka.

S pomočjo četrtnih ljudskih odborov in uličnih sestankov mora MLO doseči, da bodo prejemale racionirana živila na živilske karte samo oni potrošniki, ki so resnično odvisni samo od živilskih kart.

MLO mora posvetiti prav posebno skrb razvoju zadrugarstva sploh, posebno pa ljubljanske nabavno-prodajne zadruge, ki že danes skrbijo za pravilno izmenjavo blaga med mestom in deželo brez špekulantskih posrednikov. Prav tako naj nudi vso pomoč organizaciji živilno-gospodarske zadruge, kakor tudi vseh tistih oblik obrtno-produktivnih zadrug, ki bodo lahko v pomoč prizadevanjem države za uspešno organizacijo proizvodnje. S čvrsto kontrolo naj zagotovi pravilnost poslovanja zadrug in njihovo krepko pomoč državnemu sektorju v boju proti špekulantskemu dviganju cen in v uvajanju načrtnega gospodarstva.

Mestna skupščina ugotavlja, da precejšnje število predvsem malih trgovcev vestno vrši svojo nalogo razdeljevanja blaga konzumentom in se zadovoljuje s poštenim zaslužkom. Ugotavlja pa tudi, da je na drugi strani veliko število takih trgovcev, ki sabotirajo načrtno razdeljevanje in odredbe o cenah, o prijavljanju zalog ter vršijo na najrazličnejše načine spekulacijo in črno borzo. MLO mora pojačati

kontrolno nad delovanjem teh ljudskih pijavk z belj sistematičnim delom kontrolnih organov oddelka za preskrbo in oddelka za notranjo upravo predvsem pa z intenzivno mobilizacijo množice s pomočjo množičnih organizacij OF.

Skupščina MIO ugotavlja, da je Ljubljana v dobi 6 mesecev po osvoboditvi dobila 5x več tekstilij in obutve kot v vsej dobi okupacije. Zato še prav posebno osvaja predlog četrti VIČ, da se Ljubljana pri nadaljnjem razdeljevanju tekstilij in obutve omeji res na najpotrebnejši minimum nožaznic, dočim naj se preostalo blago da na razpolago našemu podeželju, ki je z obutvijo in obleko mnogo na slabšem in tistim kmetom, ki v redu in vestne oddajajo živila.

II.

Skupščina se strinja s poročilom Mestnega finančnega referenta in smatra kot eno glavnih nalog MIO, da z večjo intenzivnostjo pristopi k izgradnji trdnih mestnih podjetij, ki morajo predstavljati glavni vir dohodkov v mestnem proračunu.

Skupščina nalaga MIO, da v svrhu štednje in razbremenitve mestnega proračuna in odprave birokratizma izvede reorganizacijo dela v oddelkih MIO.

Vestno izvrševanje davčnih obveznosti je častna dolžnost vsakega državljana do svoje ljudske države in predstavlja tudi eno glavnih nalog, ki jih mora izvesti MIO.

Mestna skupščina smatra, da mora MIO pristopiti z večjo intenzivnostjo k izvajanju zakona o vojnih dobičkih in v večji meri kot doslej mobilizirati pri izvajanju tega zakona najširše delovne množice.

Skupščina potrjuje ukrepe MIO o odpravi uveznine, o odpravi trošarine na predmete masovne potrošnje, o povišanju trošarinskih postavk na alkoholne pijače in luksuzno blago po sporazumu s finančnim ministrstvom in smatra, da se mitnice zaenkrat edino učinkovito sredstvo za kontrolo uvoza otrošarinjenega blaga v mesto. MIO pa naj pri ustanavljanju Mestnih podjetij stremi za tem, da bo z njimi zajel v neposredno poslovanje in kontrole vse sedaj otrošarinjeno blago in tako omogočil odpravo trošarin in s tem tudi odpravo srednjeveškega sistema mitnic.

Skupščina osvaja predlog, da naj MIO zagotovi, da bo Mestna hranilnica izdajala posejila samo tistim fizičnim in pravnim osebam pri katerih obstoji vsa jamstva, da se bodo posejila izkoristila v okviru splošnih koristi ljudske skupnosti in da naj da Mestna hranilnica odgovarjajoči del izkazanega dobička na razpolago Mestnemu ljudskemu odboru.

III.

MLO naj po svojih najboljših močeh prispeva k dviganju in širjenju ljudske prosvete. Skupščina nalaga Mestnemu izvršnemu odboru, da naredi vse potrebne korake, da se iz internatov in otroških zavetišč na področju mesta v najkrajšem času odpravijo vse možnosti vplivanja reakcionarnih elementov na vzgojo in razvoj naših otrok in zahteva, da se podvzamejo vsi zakoniti ukrepi proti redovnicam raznih zavetišč (n.pr. na Viču, v Zeleni jami) in povsod kjer se ugotovi podobno skrajno brezvestnost v odnosu do zdravja in pravilne vzgoje njim zaupane mladine.

IV.

Skupščina nalaga MLO, da izreja z večjo odločnostjo sklep II. zasedanja skupščine o izgonu iz okrožnega mesta Ljubljane vseh družin domobrancev in belogardistov, ki se pribežali v Ljubljano za časa okupacije in pred narodno osvobodilno vojsko.

Za omiljenje stanovanjske bede poverja skupščina MLO, da izda poziv vsem lastnikom nedograjenih stavb, da pristopijo k njih dograditvi in da tam, kjer se lastniki temu pozivu ne bi odzvali, izvede dograditev v režiji mesta s pravico primerne naknadne odtegnitve najemnin v težjih slučajih zlonamernega opuščanja pa tudi zaplembe zgradbe.

MLO naj posveti več pozornosti predlogom za elektrifikacijo in analizacijo mesta in v slučaju, da dela radi pomanjkanja materiala ali drugih zadržkov ni mogoče izvršiti naj o tem obvesti prizadeti četrtni ljudski odbor.

V.

MLO je na II. zasedanju skupščine kot predstavništvo ljudske oblasti za okrožno mesto Ljubljana smatral za potrebno, da izmenja iz Okrajnega in Okrožnega sodišča vrsto nevrednih sodnikov in prisednikov zaradi v. števila sodb naročnim izdajalcem, špekulantom in škodljivcem, ki v svojem bistvu in obrazložitvi pokazale znake od ljudskih množic odtrgane birokratske miselnosti in prakso sodišč predaprilske Jugoslavije. Skupščina smatra, da bodo ukrepi, ki jih je podvzela, prispevali k izgradnji resnične ljudskega sodstva v našem okrožnem mestu, ki naj uživa med ljudskimi množicami največji ugled in zaupanje.

VI.

Skupščina daje priznanje delu, ki so ga izvršili četrtni ljudski odbori in njihov upravni kader na področju izvrševanja posrednih upravnih nalog, pri čemer so si znali zagotoviti sodelovanje in pomoč množičnih organizacij.

Skupščina pa ugotavlja, da je potrebno po vseh ČLO izvršiti gotove spremembe, ker poedini odborniki radi službenih premostitev, prezaupenosti, pa tudi prenamernega čuta odgovornosti in celo večjih

nepravilnosti, ki so jih zagrešili, ne morejo več vršiti svoje funkcije, zato pooblašča MIO, da podvzame v vsakem konkretnem slučaju primerne ukrepe in pristopi k izvedbi nadomestnih volitev v ČIO.

VII.

Da bo MIO vse te naloge in naloge, ki mu jih bodo poverila nadrejena oblastva pravilno in častno izpolnil, morajo MIO in vsi odposlanci ustvariti mnogo tesnejšo zvezo in sodelovanje med seboj in četrtinimi ljudskimi odbori in še prav posebno s svojimi volilci. MIO se mora povezati z odposlanci vojaških edinic v Ljubljani, preko njih seznanjati vojake s problemi našega dela in z njihovo pomočjo reševati vsa skupna vprašanja tako, da bo Ljubljana še v večji meri kot doslej nudila naši vojski vse kar potrebuje za svoje delo in razvoj.

Tako se mora zagotoviti najbelj živa zveza Mestnega izvršnega odbora z množicami volilcem, ki je osnovni pogoj, da se bode z zdravo kritiko in s stvarnimi predlogi hitro odpravljale napake in izboljševale delo.

Smrt fašizma - Svoboda narodov!

II. zasedanje skupščine

MIO okrožnega mesta

L j u b l j a n e

Ljubljana, dne 5. januarja 1946.